

Statistička i metodološka istraživanja M-1

Anketa o financijama i potrošnji kućanstava provedena u Republici Hrvatskoj 2017.

Igor Jemrić, Igeta Vrbanc

Zagreb, listopad 2020.

Navodi u tekstu stavovi su autora te ne moraju nužno izražavati stajalište ili mišljenje Hrvatske narodne banke.

Predgovor prvom broju Statističkih i metodoloških Istraživanja

Statistička i metodološka istraživanja nova je biblioteka povremenih publikacija HNB-a namijenjena stručnoj i široj javnosti. U njoj ćemo objavljivati radove zaposlenika Banke i vanjskih autora zasnovane na statističkim istraživanjima, primjerice anketama, kao i radove posvećene konceptualnim, metodološkim i tehničkim temama povezanim sa statistikom središnje banke. Ove teme najčešće ne nose neposrednu poruku za nositelje ekonomskih politika, ali su podloga za ispravno odlučivanje. Osim toga, takve su teme osnova i pretpostavka za izradu ekonomskih analiza i provedbu ekonomskih istraživanja.

Statistički koncepti u postindustrijskom dobu, u kojemu se gube granice između robe i usluga kao i nacionalne granice proizvodnje te robe i usluga, razlikuju se od onih u industrijskom dobu. Načela, nomenklature, taksonomije i sustavi potrebni za mjerenje nematerijalne imovine ili ugljikova otiska razlikuju se od zbrajanja kilometara sagrađene pruge ili metričkih tona prevezenog tereta. Također, kada se proizvodima i uslugama istodobno trguje i preko interneta i preko granice, tada oni nisu u “klasičnom” obuhvatu statistike. Naposljetku, i same valute u sve većoj mjeri postaju “virtualne”, što statističare stavlja pred nove konceptualne, metodološke i tehničke izazove.

Statističke tehnike prate razvoj metodoloških alata i tehnoloških mogućnosti. Razvoj tih tehnika dodatno je potaknut promjenom ekonomske strukture, digitalnom transformacijom i globalnom proizvodnjom robe i usluga. Stoga se danas sve više primjenjuju tzv. *web-scraping* metode, kao i metode zasnovane na umjetnoj inteligenciji i strojnom učenju. Dodatno, shvaćanje baza podataka o potrošačkim navikama, algoritama prepoznavanja osobnih preferencija te dizajna i brenda kao kapitala traže redefiniranje statističke metrike u odnosu na mjerenje fiksnoga kapitala industrijskog doba.

Ovu publikaciju pokrećemo kako bismo potaknuli raspravu i pridonijeli informiranju domaće i međunarodne statističke zajednice o novim metodološkim standardima i tehnikama, te time pridonijeli pouzdanosti, ujednačenosti i relevantnosti statistike iz svih ekonomskih područja.

Abstract

Republic of Croatia: Household Finance and Consumption Survey 2017

This paper presents the methodology and results of the Household Finance and Consumption Survey, conducted by the Croatian National Bank in 2017, as a Croatian contribution to the third wave of the harmonized survey defined and promoted by the Household Finance and Consumption Network (HFCN), expert group organized by the ECB.

Main areas of the content of the survey are financial and nonfinancial assets, financial liabilities, employment, income and consumption of the households. The fieldwork was organized via the CAPI (Computer Assisted Personal Interview) method applied on a two-stage stratified sample of 4,070 households, with the response rate of 33,3%. Once collected, data were statistically processed by weighting and estimations, as well as by stochastic multiple imputation, then aggregated and presented in a standardized format defined by the HFCN.

The paper also contains a short statistical comment of the results. The comment is of a static nature (since this survey was conducted in the Republic of Croatia for the first time), often comparing the results with those of the EU countries (all or a subgroup of) that participated in the third wave of the HFCS.

In addition, as a plausibility test of the collected data the paper gives the comparison of chosen categories of the results with comparable figures available from the external statistical sources (EU-SILC, financial and nonfinancial accounts of the Republic of Croatia), based on the standardized methodology for testing coherence and plausibility of the results defined by the HFCN.

Keywords: : household survey, household finance, household debt, wealth distribution, income distribution, HFCS

JEL: D14, D31 i E21

Sažetak

U ovom se radu prikazuju metodologija i rezultati statističkog istraživanja o financijama i potrošnji kućanstava u Republici Hrvatskoj koje je Hrvatska narodna banka provela u 2017. godini, u okviru trećeg vala harmoniziranog istraživanja koje je definirala mreža eksperata za financije i potrošnju kućanstava (HFCN – Household Finance and Consumption Network) pri Europskoj središnjoj banci.

Osnovna su tematska područja istraživanja financijska i nefinancijska imovina kućanstava, financijske obveze kućanstava te zaposlenost, dohodak i potrošnja kućanstava. Istraživanje je provedeno metodom CAPI (Computer Assisted Personal Interview) na dvoetapno stratificiranom uzorku bruto veličine 4070 kućanstava, uz ostvarenu stopu odziva od 33,3%. Prikupljeni podaci statistički su obrađeni tehnikom utežavanja i procjenjivanja te stohastičkom multiplom imputacijom, nakon čega su agregirani i tabelirani u skladu sa standardnim formatom koji je definirao HFCN.

Rad sadržava i kratak statistički komentar prikupljenih podataka, isključivo statičkoga karaktera (s obzirom na to da se radi o istraživanju koje je prvi put provedeno u Republici Hrvatskoj) te često kompariran s analognim rezultatima svih ili odabranih zemalja EU-a uključenih u HFCN, prikupljenih u okviru trećeg vala ovog istraživanja.

Uz to, kao test vjerodostojnosti prikupljenih podataka u radu je predstavljena i usporedba odabranih kategorija tih podataka s usporedivim podacima iz drugih statističkih izvora (anketa EU-SILC te financijski i nefinancijski računi RH), zasnovana na standardiziranoj metodologiji testiranja povezanosti i vjerodostojnosti rezultata koju je definirao HFCN.

Ključne riječi: anketa kućanstava, financije kućanstava, zaduženost kućanstava, raspodjela bogatstva, raspodjela dohotka, AFPK

JEL: D14, D31 i E21

Sadržaj

Abstract.....	4
Sažetak.....	5
1. Uvod.....	8
2. Fizionomija istraživanja.....	10
2.1. Osnovne informacije o istraživanju.....	10
2.2. Jedinica promatranja.....	10
3. Anketni upitnik	12
3.1. Struktura upitnika	12
3.2. Sadržaj upitnika	14
4. Izbor uzorka	19
5. Provođenje ankete na terenu	22
6. Obrada podataka	26
6.1. Imputiranje.....	27
6.2. Utežavanje i procjenjivanje	30
7. Prikaz rezultata.....	32
7.1. Demografske karakteristike kućanstava	33
7.2. Ukupna imovina	34
7.2.1. Realna imovina	35
7.2.2. Financijska imovina	38
7.3. Dug	43
7.4. Pokazatelji financijske ranjivosti	47
7.5. Neto bogatstvo.....	50
7.6. Dohodak.....	51

7.7. Potrošnja	53
7.8. Kreditna ograničenja.....	55
8. Usporedba rezultata AFPK-a s podacima iz eksternih izvora	58
8.1. Razlike u kompilacijskim definicijama	58
8.2. Usporedba rezultata	59
9. Zaključak.....	64
10. Literatura.....	67
29. Prilog 1.....	70
Rezultati Ankete o financiranju i potrošnji kućanstava u RH 2017.	70

1. Uvod

Anketa o financiranju i potrošnji kućanstava (AFP¹) statističko je istraživanje o realnoj i financijskoj imovini, zaduženosti, primanjima i izdacima kućanstava, koje se na harmoniziran način provodi u velikom broju država Europske unije, u organizaciji nacionalnih središnjih banaka, a na inicijativu Europske središnje banke.

Osnovni je cilj provođenja ovakvoga zajedničkog istraživanja prikupljanje mikropodataka o strukturi imovine i obveza kućanstava u europodručju, a za potrebe analize različitih aspekata provođenja monetarne politike (npr. protočnosti transmisijskih mehanizama te aspekata vezanih uz financijsku stabilnost), financijskog ponašanja pojedinačnih kućanstava, utjecaja mjera makroekonomske politike i eventualnih makroekonomskih šokova na to ponašanje te, konačno, za potrebe međunarodne usporedbe.²

Inicijativa Europske središnje banke za harmonizirano provođenje ovog istraživanja u svim zemljama europodručja (te, dobrovoljno, u ostalim članicama Europske unije) pokrenuta je krajem 2006. godine, nakon čega je u razdoblju od 2009. do 2011. godine proveden tzv. prvi val ovog istraživanja. Nakon detaljne analize rezultata prvog vala i utvrđivanja osnovnih problema pri uspoređivanju rezultata za pojedine zemlje, metodološki je pripremljen i tzv. drugi val, sa znatno povećanom razinom usporedivosti rezultata među zemljama. U drugom je valu najveći broj zemalja svoje istraživanje proveo u 2015. godini.

Budući da u vrijeme pokretanja ove inicijative Republika Hrvatska nije bila članica Europske unije, Hrvatska narodna banka nije se uključivala u prva dva vala ovog istraživanja. Međutim, u 2015. godini (dakle paralelno s provođenjem drugog vala) donesena je odluka da se pripremi mogućnost njezina uključivanja u treći val ovog istraživanja, čija je provedba već tada bila planirana za 2017. godinu.

U tom je kontekstu Hrvatska narodna banka, s ciljem postizanja odgovarajuće razine spremnosti za uključivanje u projekt, organizirala i provela u 2015. godini tzv. pilot-istraživanje, koje je metodološki u potpunosti odgovaralo okviru za provođenje ovog istraživanja u europodručju, ali se provodilo na manjem, geografski nereprezentativnom uzorku, koji je obuhvaćao samo četiri županije u Republici Hrvatskoj.

Nakon uspješno provedenog pilot-istraživanja Hrvatska narodna banka i službeno se uključila u Mrežu za anketu o financiranju i potrošnji kućanstava (*Household Finance*

---

¹ Pripadna je međunarodna kratica HFCS (*Household Finance and Consumption Survey*).

² Nekoliko konkretnih mogućih upotreba rezultata ove ankete spominje se u zaključku ovog rada, a valja napomenuti i da su na temelju ovdje prezentiranih rezultata već nastala neka (objavljena ili u pripremi) vrlo relevantna istraživanja eksperata Hrvatske narodne banke (vidi [20], [25], [26]).

*and Consumption Network – HFCN*³), platformu organiziranu pri Europskoj središnjoj banci koja koordinira provođenje ovoga harmoniziranog istraživanja za europodručje te pristupila trećem valu projekta u 2017. godini.

U provedbi ovog istraživanja, kao i velika većina drugih središnjih banaka u Europskoj uniji, Hrvatska narodna banka angažirala je i vanjske stručnjake s iskustvom za organizaciju i provođenje statističkih istraživanja usmjerenih prema kućanstvima. Za obavljanje terenskog rada na anketi i prezentaciju prikupljenih podataka u standardiziranom formatu za potrebe HFCN-a angažiran je vanjski pružatelj usluge (agencija IPSOS), a za potrebe adaptacije programske podrške za provođenje ankete na terenu, kreiranja uzorka te završne obrade prikupljenih podataka (imputaciju i utežavanje) angažirano je troje vanjskih eksperata, inače zaposlenika Državnog zavoda za statistiku. Uz to, s obzirom na to da je ovo istraživanje Hrvatska narodna banka uključila u Godišnje provedbene planove statističkih istraživanja u godinama njegove pripreme i provođenja, za njegove potrebe imala je i podršku Državnog zavoda za statistiku, u smislu pristupa bazama podataka potrebnima za kreiranje uzorka za ovo istraživanje.

U nastavku ovog izvješća, u drugom poglavlju daje se pregled osnovnih parametara provedene Ankete o financiranju i potrošnji kućanstava u 2017. godini, kao i definicije osnovnih kategorija (osnovna jedinica prikupljanja podataka, ciljana populacija, ispitanik, referentno razdoblje). U trećem poglavlju dan je prikaz sadržaja i strukture anketnog upitnika (koji je u najvećoj mjeri zadan propisanim okvirom za europodručje, ali uključuje i neke nacionalno specifične varijable), u četvrtom poglavlju opisan je izbor uzorka za anketu kao dvoetapnoga stratificiranog uzorka zasnovanog na Popisu stanovništva, kućanstava i stanova iz 2011. godine, peto poglavlje odnosi se na opis pripreme anketara, njihovu dokumentaciju i sam terenski rad, šesto poglavlje govori o postupcima obrade podataka, najprije u Hrvatskoj narodnoj banci, a potom i u Državnom zavodu za statistiku (imputacija, utežavanje i procjenjivanje). U sedmom poglavlju daje se prikaz rezultata istraživanja, strukturiran na način koji je kao standardni prikaz rezultata ovakvih istraživanja propisala Europska središnja banka, a u zadnjem, osmom poglavlju daje se kratka usporedba dobivenih rezultata s odnosnim makroekonomskim statistikama. Iza zaključka i literature u prilogu slijedi i tablični pregled agregiranih rezultata istraživanja.

---

³ HFCN je mreža specijalista za ankete, statističara i ekonomista iz Europske središnje banke, nacionalnih središnjih banaka zemalja uključenih u projekt AFPK te nekoliko nacionalnih statističkih zavoda i instituta. Ovoj je mreži Upravno vijeće ESB-a povjerilo mandat razvoja i provedbe projekta AFPK, a ona istovremeno služi i kao forum za znanstvenike koji se koriste podacima AFPK-a. Više o HFCN-u može se pronaći na: https://www.ecb.europa.eu/pub/economic-research/research-networks/html/researcher_hfcn.en.html.

2. Fizionomija istraživanja

2.1. Osnovne informacije o istraživanju

Statistički upitnik kao osnovni instrument istraživanja napravljen za provedbu ove ankete zasniva se na međunarodno usklađenom upitniku koji je kreiran za potrebe AFPK-a u koordinaciji Europske središnje banke.

Ciljanu populaciju ispitanika obuhvaćaju sve osobe koje imaju 16 godina ili više i žive u privatnim kućanstvima na teritoriju Republike Hrvatske⁴. Iz metodoloških razloga osobe koje žive u kolektivnim kućanstvima (domovi, internati, samostani, bolnice itd.) nisu uključene u anketu, te se rezultati zasnivaju na populaciji koja živi u privatnim kućanstvima.

Glede referentnog razdoblja za koje su prikupljeni podaci ovim istraživanjem, podaci koji se tiču financijskog stanja odnose se na kraj 2016. godine, a podaci koji se odnose na financijske tokove (podaci o dohotku) odnose se na cijelu kalendarsku 2016. godinu.

U provedbi Ankete o financiranju i potrošnji kućanstava primijenjen je okvir za izbor uzorka zasnovan na podacima iz Popisa stanovništva, kućanstava i stanova iz 2011. godine.

Nacrt je uzorka dvoetafni stratificirani. U prvoj su etapi jedinice izbora segmenti, prostorne jedinice koje je definirao i koje upotrebljava u svim socijalnim anketama Državni zavod za statistiku, dok su konačne jedinice izbora (u drugoj etapi) nastanjeni stanovi locirani u izabranim segmentima. Za potrebe stratifikacije segmenti su dodatno podijeljeni prema kvadraturi stambenog prostora korištenog / u vlasništvu kućanstava, a tako dobiveni podsegmenti podijeljeni su u stratum prema županijama i tipovima administrativnih jedinica (grad ili općina). Na taj način kreirano je ukupno 16 stratum.

Terenski rad (prikupljanje podataka) obavljen je u razdoblju od 18. ožujka do 21. lipnja 2017. Način prikupljanja podataka bio je tzv. način CAPI (*Computer Assisted Personal Interview*), tj. osobni intervju uz podršku prijenosnog računala. U prikupljanju podataka sudjelovalo je deset koordinatora i 112 anketara.

2.2. Jedinica promatranja

Osnovna je jedinica prikupljanja podataka kućanstvo. Za potrebe ove ankete kućanstvo je definirano kao osoba koja živi sama ili grupa ljudi koji žive zajedno u istoj privatnoj

---

⁴ U jednom dijelu ankete svaka takva osoba čini jedinicu promatranja, a u drugom dijelu jedinica je promatranja samo privatno kućanstvo kao cjelina.

stambenoj jedinici i dijele troškove, uključujući i zajedničku opskrbu osnovnim potrepštinama za život. Zaposlenici ostalih članova kućanstva (odgojitelji djece i slično) te podstanari bez obiteljskih ili drugih veza s ostalim članovima kućanstva smatraju se odvojenim kućanstvima.

Konkretno, prema definiciji Europske središnje banke, sljedeće osobe treba smatrati članovima kućanstva:

1. osobe koje obično borave u tom kućanstvu i povezane su s ostalim članovima
2. osobe koje obično borave u kućanstvu i nisu povezane s ostalim članovima
3. osobe koje obično borave u kućanstvu, ali su trenutačno odsutne (zbog godišnjeg odmora, posla, obrazovanja i slično)
4. djecu ukućana koja su na obrazovnom programu izvan kuće
5. osobe koje su odsutne na dulji rok (npr. zbog zaposlenja), ali su povezane s ostalim ukućanima
6. osobe koje su privremeno odsutne, ali su povezane s ostalim ukućanima (osobe na bolničkom liječenju, u internatima ili drugim institucijama).

Prema istoj definiciji ciljana populacija ne obuhvaća tzv. institucionalizirana kućanstva, kao što su kućanstva u domovima za starije osobe, vojnim logorima, samostanima, zatvorima ili internatima. Također, s obzirom na nemogućnost identificiranja stambene jedinice, ciljana populacija ne obuhvaća beskućnike.

Na temelju tako definirane ciljane populacije kao okvirna populacija definira se popis adresa svih kućanstava u Republici Hrvatskoj.

Nakon uključivanja nekog kućanstva u anketu (tj. njegova izbora u uzorak), sama anketa (preciznije, njezin dio koji se odnosi na kućanstvo u cjelini) obavlja se s osobom koju su članovi kućanstva odabrali kao osobu koja najviše zna o financijama kućanstva (tzv. financijski informirana osoba – FIO), dok se dio ankete koji se odnosi na pitanja na osobnoj razini provodi izravno sa svakim članom kućanstva starim 16 ili više godina (u slučaju odsutnosti takvog člana kućanstva, na pitanja koja se odnose na njega, odgovore također može dati FIO).

Uputno je napomenuti da FIO ne mora nužno biti član kućanstva za koje pruža odgovore – dovoljno je da ga kao takvog odaberu članovi kućanstva. Na primjer, ako se kućanstvo sastoji samo od osoba starije životne dobi, može se dogoditi da kao FIO bude odabran sin ili kći, bez obzira na to što oni žive u nekom drugom kućanstvu. Također, kao FIO može biti odabrana i osoba koja nije u obiteljskoj vezi s članovima kućanstva (npr. porezni ili financijski savjetnik), ako je članovi kućanstva smatraju najboljim izborom za pružanje odgovora.

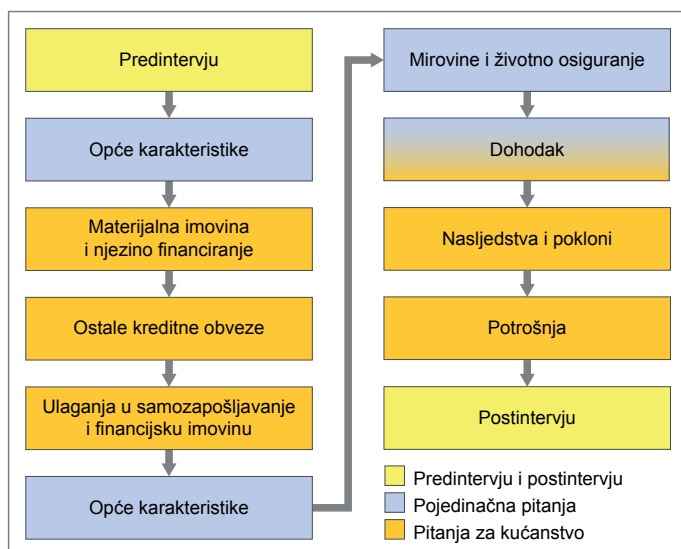
3. Anketni upitnik

Anketni upitnik koji je Hrvatska narodna banka upotrijebila za ovo istraživanje sadržajno je identičan tzv. engleskom predlošku, definiranom od HFCN-a⁵. Pritom se u spomenutom okviru definira skup obveznih (međunarodno dogovorenih) varijabli te skup dopunskih varijabli koje se mogu, ali i ne moraju uključiti u istraživanje. Uz to, središnje banke pojedinih zemalja slobodne su u istraživanje uključiti i nacionalno specifične varijable, ako to smatraju poželjnim. Stoga je i Hrvatska narodna banka u svoje istraživanje odlučila uključiti određeni broj nacionalno specifičnih varijabli.

3.1. Struktura upitnika

Sam upitnik sastoji se od tri glavna dijela: predintervjua, glavnog intervjua (podijeljen na dio koji se odnosi na kućanstvo kao cjelinu i dio koji se odnosi na njegove članove pojedinačno) i postintervjua. Takva je koncepcija posljedica nastojanja da se intervju učini što pristupačnijim ispitaniku te da se duljina intervjua što više skрати.

Slika 1. Struktura anketnog upitnika i redoslijed grupa pitanja

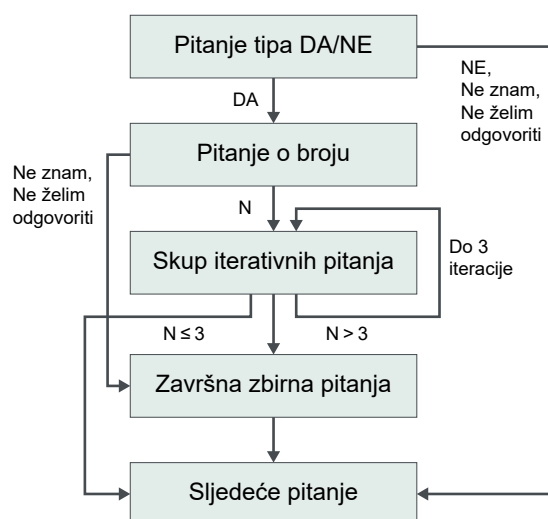
Osim te osnovne sekvencijalne strukture intervjuja, samo provođenje intervjuja kod određenih pitanja podrazumijeva i ponavljanje grupe pitanja (struktura petlje) u svrhu prikupljanja pojedinačnih informacija o pojedinim sadržajima (predmetima istraživanja). Konkretno, struktura petlje primjenjuje se kod grupa pitanja koje se odnose na sljedeće sadržaje:

⁵ Primjerak upitnika može se naći na poveznici: https://www.hnb.hr/documents/20182/3584519/h-AFPK_Upitnik_2017.pdf/0e223368-a4b3-28d4-e10c-d4ac0ee87340?t=1601886504279

- kredite koji kao zalog koriste hipoteku na tzv. glavnu stambenu jedinicu (nekretninu u kojoj kućanstvo obitava)
- ostale nekretnine, koje kućanstvo ne koristi kao svoje obitavalište
- kredite koji kao zalog koriste hipoteku na ove ostale nekretnine
- nepokrivene kredite
- poslovne subjekte samozapošljavanja i
- vlasničke transfere kroz nasljedstva i poklone.

Struktura takve sadržajne petlje odvija se na sljedeći način: najprije ispitanik indicira odnosi li se konkretan predmet istraživanja na njegovo kućanstvo te koliko pojedinačnih takvih predmeta kućanstvo ima. Nakon toga anketar iterativno postavlja grupu pitanja pojedinačno za svaki od prva tri takva predmeta, da bi na kraju prikupio i zbirne informacije (kroz suženu listu pitanja) o svim preostalim takvim predmetima zajedno:

Slika 2. Struktura sadržajne petlje

Da bi ispitivanje bilo što pristupačnije ispitaniku, anketar može u bilo kojem trenutku napustiti petlju i prijeći na zbirna pitanja, koja u tom slučaju trebaju obuhvaćati sve odnosne predmete istraživanja koji su nakon prekida petlje ostali neobuhvaćeni.

Osim sadržajnih upitnik sadržava i monetarne petlje, koje se odnose na sva pitanja koja podrazumijevaju novčano iskazane odgovore, a čija se struktura odvija na sljedeći način: u prvom koraku od ispitanika se pokušava dobiti točan iznos („Koliko...?“), u bilo kojoj valuti (pri čemu se obavlja provjera ispravnog razumijevanja: „Rekli ste da je iznos u [valuta]... Je li to točno?“). Ako ispitanik nije u mogućnosti (ili ne želi) dati točan iznos kao odgovor, anketar ga pita o rasponu u kojem se iznos nalazi („Možete li odrediti gornju i donju granicu između kojih se točan iznos nalazi?“), pri čemu treba prihvatiti i odgovor koji je omeđen samo s jedne strane (npr. „ne više od... eura“ ili „najmanje... kuna“). U slučaju intervalnog odgovora s gornjom i/ili donjom granicom, potrebno je

također obaviti provjeru ispravnog razumijevanja valute u kojoj je interval definiran.

Ako ispitanik nije u mogućnosti ili ne želi utvrditi ni intervalni odgovor, anketar ga pita može li odabrati interval između dvadeset ponuđenih na unaprijed pripremljenoj pokaznoj kartici (ista se kartica rabi kod svih pitanja koja zahtijevaju odgovore izražene u novcu). Intervali na pokaznoj kartici definirani su u kunama, eurima, američkim dolarima i švicarskim francima te anketar, čim ispitanik izabere interval, postavlja i pitanje za provjeru ispravnog razumijevanja valute.

Tek ako ispitanik nije u mogućnosti ili odbije odabrati interval s pokazne kartice, pripadnom pitanju može se dodijeliti status „ne zna“ ili „bez odgovora“.

3.2. Sadržaj upitnika

Predintervju

Prije samog obavljanja intervjua s kućanstvom se kontaktira i informira ga se o sadržaju i strukturi istraživanja (strategija ovog pristupa detaljnije je objašnjena u četvrtom odjeljku). Ako kućanstvo pristane sudjelovati, anketar snima matricu kućanstva (veličinu kućanstva i ukupan broj njegovih članova, u skladu s definicijom AFPK-a) te identificira FIO. Ako je FIO prisutan, glavni dio intervjua može započeti odmah (ili kasnije, na specificirani datum, ako kućanstvo tako želi), pitanjima o općim karakteristikama kućanstva.

Opće karakteristike

U ovom dijelu upitnika prikupljaju se informacije o socio-demografskim karakteristikama svih članova kućanstva (spol, dob, migracijski status). Za članove kućanstva u dobi od 16 ili više godina prikuplja se i informacija o obrazovanju (osobnom i njihovih roditelja) te bračnom statusu.

Sljedeća tri dijela upitnika odnose se na pitanja o kućanstvu kao cjelini.

Materijalna imovina i njezino financiranje

Ovaj dio upitnika odnosi se na pitanja vezana uz glavnu stambenu jedinicu, tj. nekretninu u kojoj kućanstvo obitava i ostalu materijalnu imovinu (osim one koja se odnosi na ulaganja u samozapošljavanje, a koja je obuhvaćena drugim dijelom upitnika) te uz njihovo financiranje. Nakon početnih pitanja o kvadraturi stambene površine i duljini boravka kućanstva u glavnoj stambenoj jedinici, postavlja se bifurkacijsko pitanje o vlasničkom statusu nad glavnom stambenom jedinicom (je li kućanstvo potpuni ili djelomični vlasnik nekretnine, podstanar ili korisnik nekretnine bez naknade). U ovisnosti o odgovoru na ovo pitanje upitnik se račva na različite sekvencije pitanja:

- Ako je kućanstvo vlasnik odnosno nekretnine, pitanja se (između ostalog) odnose na način i vrijeme stjecanja tog vlasništva, tržišnu vrijednost nekretnine u trenutku provođenja intervjua i u trenutku stjecanja vlasništva, stav ispitanika o mogućoj promjeni te tržišne vrijednosti u bliskoj budućnosti (sljedećih 12 mjeseci), vrijednost eventualnih ostalih nekretnina nabavljenih prije ove u kojoj trenutačno obitava te stav ispitanika prema štednji “za crne dane”. Nadalje, postavljaju se pitanja vezana uz način financiranja stjecanja vlasništva nad navedenim nekretninama. Specifično, pita se o eventualnom financiranju putem zajma uz hipoteku nad tom nekretninom kao kolateralom, u kojem slučaju se dodatno prikupljaju informacije o statusu i uvjetima tog zajma / tih zajmova: početno i preostalo stanje glavnice, duljina otplate zajma, tip i visina kamatne stope (u slučaju varijabilne kamatne stope postavljaju se pitanja o iznosu fiksne marže te identifikaciji parametra uz koji je vezan varijabilni dio te stope)⁶, valuta plaćanja i valutna klauzula⁷, iznos otplatne rate i eventualnog kašnjenja u podmirivanju obveza po tom zajmu⁸ (u slučaju većeg broja takvih zajmova kroz petlju se prikupljaju informacije o najviše tri takva zajma, a o ostalima se prikupljaju samo zbirne informacije).
- Ako kućanstvo živi u unajmljenoj nekretnini, specifična se pitanja odnose na trošak najma (s režijama i bez režija) te vrijednost unajmljene nekretnine, a ostala se (primjenjiva) pitanja ponavljaju kao u slučaju vlasništva nad nekretninom.
- Kućanstva koja su korisnici nekretnine bez naknade pitaju se samo o sklonosti štednji “za crne dane” jer ostala pitanja iz ovog dijela na njih nisu primjenjiva.

Ostatak pitanja iz ovog dijela jednak je za sva kućanstva (bez obzira na vlasničku strukturu), a odnosi se na vlasništvo nad drugim nekretninama – kao i kod zajmova s hipotekom i ovdje upitnik sadržava strukturu petlje, kroz koju se postavljaju pitanja o veličini, vrijednosti i upotrebi najviše triju dodatnih nekretnina, dok se za ostale (ako postoje) prikupljaju samo zbirne informacije. Kao i kod primarne stambene jedinice, i ovdje se pita o eventualnim zajmovima uz hipoteku nad odnosnom nekretninom, također uz korištenje strukture petlje za najviše tri takva zajma, dok se za ostale (ako postoje) prikupljaju samo zbirne informacije.

Posljednja grupa pitanja iz ovog dijela odnosi se na vrijednost osobnih automobila

⁶ Pitanja vezana uz fiksnu maržu varijabilne kamatne stope i izbor varijabilnog parametra uz koji je vezan varijabilni dio te kamatne stope nacionalno su specifična pitanja Ankete o financijama i potrošnji kućanstava u RH i nisu sastavni dio standardnog upitnika HFCN-a.

⁷ Pitanja vezana uz valutnu nominaciju kredita i njegove otplate te sadržaj eventualne valutne klauzule nacionalno su specifična pitanja Ankete o financijama i potrošnji kućanstava u RH i nisu sastavni dio standardnog upitnika HFCN-a.

⁸ Pitanja vezana uz kašnjenja u podmirivanju obveza po hipotekarnim kreditima vezanim uz glavnu stambenu jedinicu nacionalno su specifična pitanja Ankete o financijama i potrošnji kućanstava u RH i nisu sastavni dio standardnog upitnika HFCN-a.

i ostalih vozila u vlasništvu kućanstva te njihove eventualne nabave i/ili zamjene u posljednjih 12 mjeseci te vrijednost ostale materijalne imovine u vlasništvu kućanstva (nakit, umjetnine, antikviteti i drugo).

Ostale kreditne obveze i kreditna ograničenja

Ovaj dio upitnika pokriva ostale kreditne obveze: ugovore o lizingu, kreditne linije i prekoračenja po tekućim računima i kreditnim karticama, privatne posudbe te nepokrivene (nekolateralizirane) zajmove.

U slučaju ugovora o lizingu pitanje se odnosi na mjesečnu obvezu plaćanja, a za ostale se kreditne obveze pitanja odnose na stanje glavnice u trenutku intervjuja (kod kreditnih kartica to stanje ne treba obuhvaćati redovno plaćanje mjesečnih troškova plaćenih karticom, već samo stanje iznad tog iznosa, koje se odnosi na samoobnavljajuće ili druge kreditne aranžmane po toj kartici).

Za privatne posudbe i nepokrivene zajmove pitanja o namjeni, statusu i uvjetima (ista kao kod zajmova pokrivenih hipotekom) postavljaju se u strukturi petlje, za najviše tri takva kredita, a za eventualne ostale takve kredite prikupljaju se samo zbirne informacije (preostalo stanje glavnice i suma preostalih otplatnih rata).

Za sve navedene oblike ostalih kreditnih obveza postavlja se pitanje i o eventualnim kašnjenjima u podmirivanju dospjelih obveza.⁹

Dodatno, u ovom dijelu upitnika kućanstvo se pita o sklonosti riziku te o suočavanju s eventualnim kreditnim ograničenjima (tj. o statusu svih eventualno predanih zahtjeva za korištenje nekog zajma).

Ulaganja u samozapošljavanje i financijska ulaganja

U ovom dijelu upitnika ispitanika se pita o djelomičnom ili potpunom posjedovanju poslovnog subjekta samozapošljavanja – kroz strukturu petlje, za svaki do ukupno tri takva subjekta prikupljaju se informacije o djelatnosti, pravnom obliku, broju zaposlenika (uz poimenično navođenje svih zaposlenika koji su članovi kućanstva) i vrijednosti tog subjekta, dok se za ostale eventualne takve subjekte prikuplja samo zbirna informacija o njihovoj ukupnoj vrijednosti.

U dijelu koji se odnosi na financijska ulaganja, pitanja se odnose na sredstva na tekućim i štednim računima, u investicijskim fondovima i fondovima životnog osiguranja te u vrijednosnim papirima (obveznicama, burzovno utrživim dionicama) te na ostala financijska ulaganja (tiho partnerstvo, sredstva u privatnim zakladama i sredstva na

---

⁹ Pitanja vezana uz kašnjenja u podmirivanju obveza po ostalim kreditnim obvezama nacionalno su specifična pitanja Ankete o financijama i potrošnji kućanstava u RH i nisu sastavni dio standardnog upitnika HFCN-a.

skrbničkim računima). Za svaki od tih oblika financijskih ulaganja postavlja se pitanje o njihovoj (tržišnoj) vrijednosti, a za ugovore o životnom osiguranju postavljaju se pitanja i o datumu sklapanja ugovora, njihovu trajanju te frekvenciji i iznosu uplata u odnosni fond. Iznimno, za štedne i oročene depozite prikuplja se i informacija o njihovoj valutnoj strukturi.¹⁰

Dodatno, u ovom dijelu postavlja se i pitanje o eventualnom financijskom dugu prema kućanstvu, kao i o ostaloj, do sada neiskazanoj financijskoj imovini. Na kraju se postavlja pitanje i o procjeni ukupne vrijednosti financijske imovine (za potrebe kasnije provjere konzistentnosti s prikupljenim informacijama o pojedinačnim oblicima financijskih ulaganja).

Sljedeća tri dijela upitnika odnose se na prikupljanje informacija o članovima kućanstva na pojedinačnoj osnovi, pri čemu posljednji od njih (dohodak) uključuje i neka pitanja koja se odnose na kućanstvo u cjelini.

Zapošljavanje

Ovdje se prikupljaju informacije o statusu zaposlenosti za svakog člana kućanstva u dobi od 16 ili više godina. Ovaj dio upitnika fokusira se na radno aktivne članove kućanstva, za koje se postavljaju pitanja o zanimanju (prema ISCO kodu), broju radnih sati i sezonskoj fluktuaciji, o osnovnoj djelatnosti poduzeća (prema NACE kodu), o radnom stažu u trenutačnom poduzeću i ukupno te o očekivanoj dobi pri umirovljenju, a za ostale se članove kućanstva (umirovljenike, studente, nezaposlene) pita samo o očekivanoj dobi pri umirovljenju.

Postavljaju se pitanja i o stavu ispitanika o vjerojatnosti da će izgubiti posao zbog razloga izvan njegove neposredne kontrole u sljedećih dvanaest mjeseci (za zaposlene ispitanike), odnosno o vjerojatnosti da će pronaći posao u idućih dvanaest mjeseci (za nezaposlene ispitanike).

Mirovine i životno osiguranje

Vežano uz mirovine svakog se člana kućanstva pita o broju godina sudjelovanja u javnom mirovinskom planu i očekivanoj visini javne mirovine (u postotku od dohotka) te o broju godina sudjelovanja u privatnom ili profesionalnom mirovinskom planu, visini mjesečnih uplata i trenutačnom stanju na odnosnim računima privatnoga ili profesionalnoga mirovinskog plana. Analogna pitanja postavljaju se i vežano uz posjedovanje polica cjelovitoga životnog osiguranja.

---

¹⁰ Pitanja vežana uz valutnu strukturu štednih i oročenih depozita nacionalno su specifična pitanja Ankete o financijama i potrošnji kućanstava u RH i nisu sastavni dio standardnog upitnika HFCN-a.

Dohodak

Informacije o dohotku prikupljaju se odvojeno po tipovima dohotka, za svaki od kojih se postavlja pitanje o godišnjem iznosu. Tipovi dohotka zastupljeni u upitniku jesu: plaća zaposlenika, dohodak od samozapošljavanja, svi oblici mirovina te primici za nezaposlene. Svi ti oblici dohodaka trebaju biti iskazani na bruto osnovi pa su odgovori koji su originalno iskazani na neto osnovi konvertirani na bruto razinu.

Uz ova pitanja, postavljena svakom članu kućanstva pojedinačno, postavlja se i dodatno pitanje FIO-u na razini kućanstva kao cjeline, o eventualnom redovnom dohotku na osnovi javnih ili privatnih socijalnih transfera. Uz napomenu kako ovdje ne treba uključiti naknade za nezaposlene, javne mirovine ili posebne jednokratne uplate, kao podsjetnik ispitaniku se pokazuje kartica s najčešćim oblicima socijalnih davanja (naknade za troškove stanovanja, pravo na troškove ogrjeva, osobna invalidnina, naknade u vezi s obrazovanjem, doplatak za pomoć i njegu, naknade za njegovatelje, dječji doplatak, porodiljne naknade).

Nadalje, postavljaju se pitanja o eventualnom dohotku od renti ili od lizinga na osnovi iznajmljivanja nekretnina, dohotku od financijskih ulaganja ili dohotku od privatnog posla ili partnerstva. Konačno, anketar postavlja pitanje o ostalim izvorima dohotka.

Posljednja dva dijela osnovnog upitnika ponovo se odnose na kućanstvo u cjelini.

Nasljedstva i pokloni

Ovaj se dio upitnika odnosi na transfere vlasništva nad imovinom, tj. na nasljedstva i poklone. Kroz strukturu petlje anketar postavlja pitanja o najviše tri (po vrijednosti najveća) nasljedstva ili poklona, za koje prikuplja informacije o tipu imovine i njezinoj vrijednosti u trenutku obavljanja transfera, o davatelju i primatelju transfera te o godini u kojoj je transfer obavljen. Za eventualna ostala nasljedstva i poklone prikuplja se samo zbirna informacija o njihovoj ukupnoj vrijednosti u trenutku obavljanja transfera, a na kraju ovog dijela postavlja se i pitanje o očekivanim nasljedstvima i poklonima u budućnosti.

Potrošnja

Ovaj dio upitnika sadržava pitanja o potrošnji i sklonosti štednji. Vežano uz potrošnju pita se o prosječnoj mjesečnoj potrošnji na hranu u kući i izvan nje, potrošnji na režije, potrošnji na putovanja ili godišnje odmore te ukupnoj potrošnji na svu potrošačku robu (ali bez trajne potrošačke robe) i usluge, kao i transferima osobama izvan kućanstva. Nadalje, postavljaju se pitanja o sklonosti štednji (identifikacija osnovnih motivacijskih faktora za štednju) te pitanja o usklađenosti ukupnog dohotka kućanstva s opisanom razinom potrošnje te načinima financiranja eventualnih troškova iznad ostvarenog dohotka.

Postintervju

Nakon intervjua ispitanicima se daje mogućnost da u tekstualnom formatu iskažu sve teškoće koje su imali s nekim specifičnim pitanjem, primjedbe o nedostajućim informacijama ili druge komentare.

Također, u ovoj završnoj fazi, ispitivač upisuje informacije o samom intervjuu: podatke o pristupu ispitanicima (evidentiraju se svi pokušaji pristupa prije nego što se odustane od intervjuiranja nekog kućanstva) te tzv. parapodatke.

Upisuju se dva tipa parapodataka: prvi se odnose na sva kućanstva (uključujući i ona koja na kraju nisu sudjelovala u istraživanju), a obuhvaćaju sve informacije koje se mogu prikupiti prije stvarnog ulaska u dom kućanstva i započinjanja intervjua (anketarova ocjena tipa i kvalitete zgrade, geografska lokacija – urbana ili ruralna, mjere posebnog osiguranja i slično), dok se drugi upisuju samo za kućanstva s kojima je obavljen intervju, a odnose se na opis unutrašnjosti doma anketiranoga kućanstva te na komentare anketara o samom tijeku intervjua.

4. Izbor uzorka

U provedbi Ankete o financiranju i potrošnji kućanstava primijenjen je okvir za izbor uzorka zasnovan na podacima iz Popisa stanovništva, kućanstava i stanova iz 2011. godine.

Nacrt je uzorka dvoetafni stratificirani. Primarne su jedinice izbora (jedinice izbora prve etape) tzv. segmenti, tj. prostorne jedinice u kojima je prema Popisu 2011 živjelo 120 do 250 privatnih kućanstava. Nastali su iz jednog ili više popisnih krugova iz Popisa 2011. koji pripadaju istoj općini (gradu) ili, u slučaju Grada Zagreba, istoj gradskoj četvrti. Segment ne treba isključivo pripadati istom naselju. Konačne su jedinice izbora (jedinice izbora druge etape) nastanjeni stanovi u izabranim segmentima.

Za potrebe AFPK-a nastanjeni su stanovi u segmentima podijeljeni u dvije grupe (dva podsegmenta). Prvu grupu čine svi nastanjeni stanovi stambene površine do 120 m² kao i stanovi veće površine koji nisu u vlasništvu kućanstva koje u njemu živi. Drugu grupu čine nastanjeni stanovi stambene površine veće od 120 m² ako su u vlasništvu kućanstva koje u njemu živi. Takvih je stanova u Republici Hrvatskoj prema Popisu 2011. oko 10%.

Opisana podjela segmenata s obzirom na veličinu stambene površine i vlasništvo stana prvi je kriterij stratifikacije uzorka. Dobiveni podsegmenti zatim su podijeljeni u stratume s obzirom na županiju (NUTS-3) i tip općine (općina ili grad) kojoj pripadaju. Posebne stratume čine Grad Zagreb i gradovi Split i Rijeka zajedno. Sljedeća tablica daje popis tako nastalih 16 stratuma.

Tablica 1. Popis stratuma dvoetažno stratificiranog uzorka za AFPK 2017. u RH

Oznaka stratuma	Županije	Tip općine	Kvadratura GSJ ¹¹
0111	Zagrebačka, Krapinsko-zagorska, Varaždinska, Koprivničko-križevačka, Međimurska	Grad	≤120
0121	Zagrebačka, Krapinsko-zagorska, Varaždinska, Koprivničko-križevačka, Međimurska	Općina	≤120
0131	Grad Zagreb	Grad	≤120
0211	Sisačko-moslavačka, Karlovačka, Bjelovarsko-bilogorska, Virovitičko-podravska, Požeško-slavonska, Brodsko-posavska, Osječko-baranjska, Vukovarsko-srijemska	Grad	≤120
0221	Sisačko-moslavačka, Karlovačka, Bjelovarsko-bilogorska, Virovitičko-podravska, Požeško-slavonska, Brodsko-posavska, Osječko-baranjska, Vukovarsko-srijemska	Općina	≤120
0311	Primorsko-goranska bez grada Rijeke, Ličko-senjska, Zadarska, Šibensko-kninska, Splitsko-dalmatinska bez grada Splita, Istarska, Dubrovačko-neretvanska	Grad	≤120
0321	Primorsko-goranska bez grada Rijeke, Ličko-senjska, Zadarska, Šibensko-kninska, Splitsko-dalmatinska bez grada Splita, Istarska, Dubrovačko-neretvanska	Općina	≤120
0331	Gradovi Split i Rijeka	Grad	≤120
0112	Zagrebačka, Krapinsko-zagorska, Varaždinska, Koprivničko-križevačka, Međimurska	Grad	>120
0122	Zagrebačka, Krapinsko-zagorska, Varaždinska, Koprivničko-križevačka, Međimurska	Općina	>120
0132	Grad Zagreb	Grad	>120
0212	Sisačko-moslavačka, Karlovačka, Bjelovarsko-bilogorska, Virovitičko-podravska, Požeško-slavonska, Brodsko-posavska, Osječko-baranjska, Vukovarsko-srijemska	Grad	>120
0222	Sisačko-moslavačka, Karlovačka, Bjelovarsko-bilogorska, Virovitičko-podravska, Požeško-slavonska, Brodsko-posavska, Osječko-baranjska, Vukovarsko-srijemska	Općina	>120
0312	Primorsko-goranska bez grada Rijeke, Ličko-senjska, Zadarska, Šibensko-kninska, Splitsko-dalmatinska bez grada Splita, Istarska, Dubrovačko-neretvanska	Grad	>120
0322	Primorsko-goranska bez grada Rijeke, Ličko-senjska, Zadarska, Šibensko-kninska, Splitsko-dalmatinska bez grada Splita, Istarska, Dubrovačko-neretvanska	Općina	>120
0332	Gradovi Split i Rijeka	Grad	>120

Osim opisane eksplicitne stratifikacije, pri izboru segmenata u prvoj etapi primijenjena je i implicitna stratifikacija s obzirom na županiju (NUTS-3) i općinu kojoj segment pripada. To znači da su, prije izbora, segmenti unutar stratuma sortirani s obzirom na varijable županija i općina.

¹¹ Kod kvadrature glavne stambene jedinice (GSJ) modalitet ≤ 120 odnosi se na stanove u vlasništvu kućanstva do uključivo 120 m² te sve stanove (neovisno o kvadraturi) koji nisu u vlasništvu kućanstva, dok se modalitet > 120 odnosi samo na one stanove preko 120 m² koji su u vlasništvu kućanstva.

U svakom stratumu primarne jedinice izbora – segmenti (točnije podsegmenti) sustavno su izabrani s vjerojatnošću koja je proporcionalna veličini segmenta. Mjera je veličine segmenta broj nastanjenih stanova u segmentu prema Popisu 2011. U drugoj etapi pet nastanjenih stanova slučajnim je izborom odabrano u svakom izabranom segmentu. Izabrani stanovi u svakom stratumu na taj način imaju jednaku vjerojatnost izbora. Više izabranih stanova u izabranom segmentu povećalo bi gubitak informacija zbog stratifikacije uzorka (*design effect*) i uzoračku pogrešku procjena. U izabranom stanu anketar anketira sva kućanstva koja u njemu žive.

Ukupna veličina uzorka za AFPK 2017. jest 4000 nastanjenih stanova u 800 segmenata iz 552 naselja. 3000 nastanjenih stanova izabrano je u stratumima koji se odnose na stanove stambene površine do 120 m² ili veće stanove ako stan nije u vlasništvu kućanstva koje u njemu živi. 1000 nastanjenih stanova izabrano je u ostalim stratumima koji se odnose na stanove stambene površine veće od 120 m² koji su u vlasništvu kućanstava koja u njima žive. Udio je, dakle, tih velikih stanova u uzorku 25%, dok je u populaciji nastanjenih stanova u Republici Hrvatskoj njihov udio oko 10%. Navedena diskrepancija udjela u populaciji i uzorku posljedica je intencije AFPK-a da povećá udio imućnijih kućanstava (kvadratura glavne stambene jedinice ovdje se rabi kao aproksimativni indikator bogatstva kućanstva¹²) u uzorku s obzirom na njihov udio u populaciji (*oversampling*), kako bi se ublažio efekt empirijski utemeljene pretpostavke da će stopa odaziva imućnijih kućanstava biti znatno manja nego kod manje imućnih kućanstava, kako bi se u takvim uvjetima zadržala reprezentativnost uzorka i za potrebe mjerenja bogatstva kućanstava u RH.

Također, povećan je u uzorku i udio izabranih stanova iz stratuma koji u Anketi o dohotku stanovništva (ADS) iz 2015. godine imaju nisku stopu odaziva, s obzirom na njihov udio u populaciji. To se prije svega odnosi na Grad Zagreb i gradove Split i Rijeku. Time se željelo postići da uzorak obuhvati više imućnijih kućanstava i kućanstava koja se koriste raznovrsnijim financijskim proizvodima.

Rezultat alokacije uzorka po stratumima prikazan je u sljedećoj tablici.

---

¹² Prema rezultatima Ankete o dohotku stanovništva iz 2015. godine (ADS, EU-SILC) postoji slaba linearna povezanost između varijabli ukupni godišnji raspoloživi dohodak kućanstva i površina stana u kojem kućanstvo živi.

Tablica 2. Alokacija uzorka AFPK-a 2017. po stratumima

Oznaka stratuma	Broj segmenata	Broj nastanjenih stanova
0111	44	220
0121	30	150
0131	166	830
0211	97	485
0221	45	225
0311	96	480
0321	46	230
0331	76	380
0112	31	155
0122	20	100
0132	39	195
0212	45	225
0222	19	95
0312	23	115
0322	17	85
0332	6	30
UKUPNO	800	4.000

U izabranih je 4000 stanova prema Popisu 2011. živjelo 4070 kućanstava.

5. Provođenje ankete na terenu

Terenska provedba Ankete povjerena je vanjskom izvođaču – agenciji IPSOS d.o.o. Anketa je provedena metodom CAPI (osobno anketiranje po kućanstvima uz pomoć računala) u aplikaciji BLAISE.

Hrvatska narodna banka poslala je prije početka terenskog rada na adrese svih kućanstava odabranih u uzorak pismo namjere. Pismo namjere osobno je potpisao viceguverner Hrvatske narodne banke kako bi se dodatno istaknula nacionalna važnost ovog istraživanja. Pismom namjere ispitanicima je unaprijed dana mogućnost da se pripreme na posjet anketara, u smislu pripreme relevantne dokumentacije kao što su bankovni izvaci, godišnja izvješća o stanju otplate kredita, porezne kartice i slično. Nadalje, uz spomenuto pismo namjere kućanstvima je dostavljena i kratka brošura s opisom cilja i svrhe istraživanja te značenja prikupljenih podataka za pripremu podatkovne podrške za vođenje monetarne politike, analizu financijske stabilnosti i omogućavanje međunarodne usporedbe podataka za Republiku Hrvatsku s podacima ostalih zemalja uključenih u harmonizirano istraživanje HFCN-a. Pisma su namjere uz pripadajuću brošuru slana u razdoblju od 10. ožujka do 4. svibnja u osam valova, a

ako pismo nije stiglo na određenu adresu, anketar je bio dužan uručiti pismo namjere i brošuru, koje je nosio sa sobom.

U svrhu osiguranja prepoznatljivosti ankete od strane ispitanika te u javnosti općenito, uz prethodno navedene akcije, Hrvatska narodna banka također je objavila priopćenje o provođenju istraživanja na svojoj naslovnoj internetskoj stranici te provela dodatne akcije kako bi osigurala prisutnost te informacije u medijima.

Tijekom terenskog rada sa svakim kućanstvom iz uzorka bilo je potrebno pet puta pokušati uspostaviti kontakt. Od toga su najmanje dva bila osobna (što znači da anketar osobno dolazi u kućanstvo i pokušava uspostaviti kontakt). Najmanje jedan od tih osobnih pokušaja odvio se tijekom vikenda te jedan nakon uobičajenoga radnog vremena (9:00 sati – 17:00 sati) tijekom tjedna. Svi pokušaji kontaktiranja obavljani su unutar tri tjedna.

Prikupljanje podataka od izabranih 4070 kućanstava na razini cijele Hrvatske obavljeno je u razdoblju od 18. ožujka do 21. lipnja 2017. Na prikupljanju podataka radilo je deset koordinatora i 112 anketara u 21 županiji. Za koordinate održana je, uz prisutnost predstavnika Hrvatske narodne banke, jednodnevna edukacija o sadržaju ankete i njegovoj osjetljivosti, kako bi se osigurao adekvatan pristup anketara ispitanicima te maksimizirala stopa odziva. Uz to, anketarima je tijekom cijelog anketiranja pružena korisnička podrška te su na temelju kontrole ispunjenih anketa upozoravani na učestale pogreške.

Anketari su pokušali stupiti u kontakt sa svih 4070 kućanstava, od čega je:

- uspješno realizirano 1357 (33,3%) intervjua
- 2075 (51,0%) kućanstava odbilo je sudjelovati u istraživanju
- za 374 (9,2%) kućanstva u pet pokušaja stupanja u kontakt nije bilo nikoga u kućanstvu, a
- 264 (6,5%) ankete nisu realizirane jer se ispostavilo da navedena adresa iz uzorka ne postoji, da su članovi kućanstva u međuvremenu umrli, da nitko ne živi na navedenoj adresi ili da su članovi kućanstva odselili u inozemstvo.

Najveće stope odaziva ostvarile su Vukovarsko-srijemska (64%), Međimurska (63%), Ličko-senjska (60%), Karlovačka (59%) i Požeško-slavonska (56%) županija. U županijama koje imaju visok postotak realizacije to je rezultat rada iskusnih anketara koji već imaju dobro razrađen pristup ispitanicima i uglavnom su radili u manjim naseljima i iskoristili su dotadašnja poznanstva za pronalazak traženih kućanstava. Te županije i u ostalim istraživanjima pokazuju veći interes te kućanstva ne odbijaju anketare pri samom pokušaju uspostave kontakta, stoga se i lakše pronalaze i zadržavaju anketari na samom projektu.

Dubrovačko-neretvanska županija (12%), Grad Zagreb (18%), Primorsko-goranska

(19%), Zadarska (21%) i Šibensko-kninska (25%) županija imaju najslabiji odaziv. U Primorsko-goranskoj i Dubrovačkoj županiji loš postotak realizacije prvenstveno proizlazi iz toga što su stanovnici tamo općenito boljeg socijalnog statusa te je zato bilo iznimno teško osigurati anketare koji bi radili na projektu na kojem su im točno zadane adrese i ispitanici s kojima su morali stupiti u kontakt. Bolji standard tamošnjeg stanovništva također se odražava i na nezainteresiranost ispitanika za sudjelovanje u istraživanju.

Također, problem je obalnih županija velik broj adresa iz uzorka na otocima. Otoci su teško dostupni anketarima, a osim toga kuće tamo često nemaju jasnu numeraciju ili imaju označene stare adrese koje su se u međuvremenu promijenile, što je anketaru otežavalo pronalazak tražene adrese. Uz navedene probleme na otocima u kućanstvima iz uzorka ukućani često nisu bili prisutni na toj adresi.

U Gradu Zagrebu najveći je problem stvaralo to što je većina ulaza u zgrade zatvorena pa je teško doći do željenog kućanstva. Štoviše, i unutar zgrada anketari su se susretali s problemom identifikacije kućanstva jer su vrlo često nedostajala imena i prezimena na vratima. S druge strane, obiteljske kuće u gradu često su zatvorene ogradom, raznim sigurnosnim sustavima ili u dvorištu imaju pse čuvar, što je sve otežavalo pristup anketara željenim kućanstvima.

Podatke prikupljene na terenu anketari su redovito dostavljali unutar aplikacije BLAISE na USB-u za dodatnu logičku kontrolu odgovora od strane Hrvatske narodne banke. Tijekom obavljanja tih kontrola uočeno je da su najčešće pogreške bile vezane uz razumijevanje tretmana pozitivnog i negativnog stanja na računima s mogućnošću prekoračenja te uz evidenciju planova mirovinskog osiguranja (što je bilo moguće kontrolirati na temelju godine rođenja, s obzirom na poznatu dinamiku uvođenja drugog stupa mirovinskog osiguranja u Republici Hrvatskoj). Također, često se javljala pogreška neposjedovanja dohotka od zaposlenja (pa čak i samoga tekućeg računa) kod osoba koje su redovno zaposlene kod poslodavca, što se može protumačiti jedino kao odsutnost volje za davanjem takvih informacija. Uz to, uočeno je i povremeno nerazumijevanje hijerarhije pojedinih kategorija potrošnje (npr. izdaci za putovanja kao dio ostale potrošnje te kao dio ukupne potrošnje) te odsutnost objašnjenja načina financiranja potrošnje iznad ostvarenog dohotka.

Sama kontrola od strane zaposlenika HNB-a obavljena je u hodu, po primitku datoteka od izvođača ankete, a o uočenim nepravilnostima odmah su povratno obavještavani anketari kako bi te nepravilnosti mogle biti raspravljene u suradnji s ispitanicima.

Uz HNB-ovu logičku kontrolu izvođač ankete svakodnevno je obavljao standardnu telefonsku kontrolu koja podrazumijeva da kontrolori zovu ispitanike te provjeravaju unaprijed definiranu skupinu pitanja kako bi ustanovili jesu li anketari zaista i obavili anketu s određenim kućanstvom. Kontrola je provedena na minimalno 20% ispitanika po anketaru. Tijekom telefonske kontrole u razgovoru s ispitanikom kontrolirano je: je

li anketa provedena na prijenosnom računalu, koja je bila tema ankete, koliko je anketa otprilike trajala, koliko je ukućana odgovaralo na anketu te koja je adresa ispitanoga kućanstva.

Ako je rad nekog anketara bio sumnjiv (zbog većeg broja nejavljanja ispitanika ili krivih brojeva), pojačavala se kontrola njegova rada kako bi se na kraju dobio što veći broj ispitanika koji su potvrdili ispravan rad tog anketara. Telefonsku kontrolu nije zadovoljilo 25 kućanstava te su njihovi podaci izbrisani iz finalne baze.

Uz te kontrole koordinatori su također prebačene podatke uspoređivali s dnevnicima anketiranja te provjeravali jesu li predviđeni dani korektno odrađeni i jesu li anketari zadane adrese obišli u traženom broju pokušaja.

Osim navedene kontrole rada anketara vanjski izvođač obavio je (paralelno s logičkom kontrolom odgovora koju su provodili zaposlenici Hrvatske narodne banke) i logičko-računsku kontrolu te njome zahtijevane korekcije na izravnoj bazi prikupljenih podataka. Kontrolirana je konzistentnost podataka o dobi i spolu ukućana vezanih uz njihove rodbinske veze, zatim podataka o godini rođenja, zaposlenju i mirovinskim planovima te podataka o zaposlenju i vrstama dohodaka.

Kod uočenih pogrešaka učinjene su korekcije. U najvećem broju pogrešaka korekcije su učinjene sistemski, uz pomoć unaprijed programiranih pravila, a dio pogrešaka ispravljao se ručnom provjerom logike odgovora te iz napomena koje je anketar naveo uz pitanje gdje je pogreška pronađena. Ako nijednim od ta dva načina nije bilo moguće rekonstruirati ispravne podatke, anketa se vraćala anketaru kako bi u ponovnom kontaktu s ispitanikom ispravio pogrešne podatke.

Konačno, osim navedenih korekcija (kao posljedice logičko-računskih kontrola), vanjski izvođač obavio je i dva tipa pretvorbe prikupljenih podataka. Oba tipa vezana su uz dohotke, a odnose se na činjenicu da je velika većina izravno prikupljenih odgovora ispitanika odstupala od harmoniziranih definicija pripadnih varijabli. Ispitanici su, naime, dohotke najčešće iskazivali na mjesečnoj razini, i to kao neto primitke, dok harmonizirane definicije podrazumijevaju godišnju razinu dohotka, iskazanog na bruto osnovi. Stoga je obavljena pretvorba mjesečnih podataka o dohotku i drugim primanjima u godišnje podatke, a potom i pretvorba neto iskazanih u bruto iskazana primanja (u skladu s harmoniziranom definicijom pripadnih varijabli). U drugom je slučaju pretvorba obavljena s pomoću dopunskih informacija (raspoloživih iz odgovora na druga pitanja iz upitnika) za utvrđivanje stope prireza i eventualnih olakšica za uzdržavanje djece i/ili odraslih članova obitelji.

Svi prikupljeni i kontrolirani podaci pohranjeni su u bazi podataka koja je dostavljena u Državni zavod za statistiku, za potrebe statističke obrade prikupljenih podataka.

Po završetku posla vanjski izvođač dostavio je tehničko i kvalitativno izvješće o

provedbi ankete u kojem je prezentiran tijek i uspješnost provedbe, ali i niz napomena o mogućim poboljšanjima u pristupu korisnika anketarima te u funkcioniranju programske podrške i (osobito) terminologiji primijenjenoj pri postavljanju pitanja.

Konačno, tijekom projekta svi sudionici pridržavali su se odredaba opće Uredbe(EU) 2016/679 Europskog parlamenta i Vijeća o zaštiti pojedinaca u vezi s obradom osobnih podataka. Naime, u skladu s člankom 39. navedene Uredbe osobni podaci su obrađivani uz odgovarajuće poštovanje sigurnosti i povjerljivosti osobnih podataka, što obuhvaća i sprečavanje neovlaštenog pristupa osobnim podacima i opremi koja se upotrebljava pri obradi podataka ili njihove neovlaštene upotrebe.

Zaključno, nakon završene obrade podataka, osobni su podaci izbrisani iz baze podataka. Prema pravilima HFCN-a pojedinačni podaci (bez osobnih podataka) dostavljeni su Europskoj središnjoj banci i bit će uključeni u zbirno izvješće za sve zemlje europodručja i pridružene članice HFCN-a (Hrvatska, Poljska, Mađarska i Danska), a sama baza podataka (bez osobnih podataka) čuva se u Hrvatskoj narodnoj banci, za potrebe daljnjih analiza i istraživanja.

6. Obrada podataka

Prikupljeni podaci dostavljeni su u Državni zavod za statistiku kako bi se obavila njihova statistička obrada, u smislu ublažavanja problema visoke stope neodgovora ispitanika¹³. Pritom je za problem visoke stope neodgovora jedinice ispitanika (*unit non-response*)¹⁴, primijenjena tehnika utežavanja i procjenjivanja¹⁵, dok je za problem visoke stope neodgovora na određeno pitanje (*item non-response*)¹⁶ primijenjena tehnika stohastičke višestruke imputacije.¹⁷

---

¹³ Neodgovor ispitanika može značiti ili potpuno odbijanje ispitanika da sudjeluje u anketi (tzv. neodgovor jedinice ispitanika ili *unit non-response*) ili odbijanje ispitanika da odgovori na neko konkretno pitanje (tzv. neodgovor na određeno pitanje ili *item non-response*).

¹⁴ Stopa neodgovora jedinice ispitanika definira se kao udio broja jedinica za koje nisu prikupljeni podaci u ukupnom broju valjanih jedinica (jedinica koje pripadaju ciljanoj populaciji).

¹⁵ Za primijenjenu tehniku utežavanja i procjenjivanja korištena je literatura [8] i [28].

¹⁶ Stopa neodgovora na određeno pitanje/varijablu (*item non-response rate*) definira se kao omjer valjanih jedinica koje nisu dale odgovor (informaciju) na određeno pitanje, a trebale su, i svih valjanih jedinica od kojih se zahtijeva odgovor na to određeno pitanje.

¹⁷ Za primijenjenu tehniku višestruke imputacije korištena je literatura [27] i [12].

6.1. Imputiranje

U Anketi o financijama i potrošnji kućanstava 2017. visoke stope neodgovora na određeno pitanje najčešće se javljaju kod financijskih varijabli – novčanih iznosa određenih financijskih sredstava ili procijenjenih vrijednosti nefinancijskih sredstava u posjedu kućanstva, njegovih financijskih obveza ili redovnih primitaka (dohodaka). Kako gotovo svim takvim varijablama u strukturi upitnika prethodi tzv. filter-pitanje o posjedovanju te varijable, pod valjanim jedinicama u smislu definicije stope neodgovora na to pitanje podrazumijevaju se samo oni ispitanici koji su potvrdno odgovorili na pripadno filter-pitanje.

Za ublažavanje problema visoke stope neodgovora na određeno pitanje koristi se imputacija, odnosno zamjena nedostajućeg, pogrešnog ili nedosljednog odgovora vrijednošću do koje se dolazi nekom od brojnih tehnika imputacije. Ovaj se postupak primjenjuje da bi se ublažila pristranost zbog neodgovora (*non-response bias*) u slučaju kada pretpostavljamo da bi distribucija odgovora koju bismo dobili kad bi svi ispitanici odgovorili, bila različita od distribucije prikupljenih odgovora (što je standardna pretpostavka kod socijalnih anketa kakva je AFPK).

Tehnike imputacije općenito se dijele na deduktivne, tj. one koje se zasnivaju na stručnom poznavanju međuzavisnosti nedostajuće varijable i nekih drugih varijabli za koje je isti ispitanik dao odgovor¹⁸, determinističke tehnike, kod kojih se nedostajućoj varijabli ispitanika s istim odabranim karakteristikama uvijek dodjeljuje ista vrijednost¹⁹ te stohastičke tehnike, kod kojih se nedostajućoj varijabli ispitanika s istim odabranim karakteristikama u pravilu dodjeljuju različite vrijednosti.

Premda tehnički znatno jednostavnije i intuitivno razumljivije, determinističke tehnike imaju neke nedostatke koji su osobito prisutni kod anketa profila AFPK-a, kao što su narušavanje veza (odnosa) među različitim varijablama, smanjivanje varijance ukupnih odgovora (onih prikupljenih od ispitanika i onih imputiranih) te konzekventno podcjenjivanje uzoračke pogreške.

Stohastičke tehnike dijele se u dvije skupine: one koje varijaciju imputiranih vrijednosti postižu jednostavnim dodavanjem nezavisne slučajne varijable (reziduala) jednadžbi za izračun determinističke imputirane vrijednosti (na primjer model jednostavne linearne regresije s normalno distribuiranom slučajnom komponentom) te tzv. donorske tehnike,

¹⁸ Na primjer deduktivna tehnika korištena je u pilot-istraživanju Hrvatske narodne banke za AFPK, gdje su kod informacija o kreditima nedostajući podaci o kamatnim stopama izračunavani na temelju prikupljenih informacija o iznosu i ročnosti tog kredita te iznosu njegova anuiteta, uz primjenu modela za izračun otplatnog plana koji se u praksi najčešće koristi.

¹⁹ Kod anketa bez dinamičke komponente za vrijednosti koje se imputiraju najčešće se biraju tipične vrijednosti iz skupa prikupljenih odgovora (aritmetička sredina, medijan ili mod) ili regresijske vrijednosti modela linearne ili logističke regresije.

odnosno tehnike kod kojih se ispitaniku koji nije odgovorio na određeno pitanje imputira stvarna i moguća vrijednost – primjer je takve tehnike sekvencijalna *hot deck* tehnika kod koje se ispitaniku koji nije odgovorio na jedno ili više pitanja imputira odgovor/odgovori na slučajan način izabranog ispitanika koji jest odgovorio na to pitanje/pitanja (donor) i koji pripada istoj grupi (klasi).

Stohastička imputacija, dakle, rješava probleme determinističkih tehnika koji u konačnosti rezultiraju i podcjenjivanjem uzoračke pogreške, ali, s druge strane, uvođenje stohastičkih elemenata u proceduru donosi nove probleme: pri daljnjoj analizi i izračunu procjena za populaciju, uzoračke pogreške i drugih pokazatelja kvalitete jednom imputirane vrijednosti tretiraju se kao točne pa se postavlja pitanje kako u te izračune uključiti i neizvjesnost ishoda imputacije koju stohastička imputacija nesumnjivo donosi.

Jedan je mogući odgovor na ovo pitanje tzv. višestruka imputacija (*multiple imputation* – MI), kod koje se svaki nedostajući podatak na osnovi definiranog modela zamjenjuje ne jednom, nego s više različitih vrijednosti.

Za općenito M ovakvih imputiranih vrijednosti pripadni procjenitelj $\bar{\theta}_M$ nedostajućeg podatka θ računa se kao aritmetička sredina procjenitelja tog podatka dobivenih u svakoj iteraciji višestruke imputacije:

$$\bar{\theta}_M = \frac{1}{M} \sum_{m=1}^M \hat{\theta}_m$$

pri čemu je $\hat{\theta}_m$ procjena parametra populacije za skup podataka koji obuhvaća (samo) m-tu imputiranu vrijednost nedostajućeg podatka ($m=1,2,\dots,M$).

Za danu višestruku imputaciju pripadna procjena varijance računa se na sljedeći način:

$$T_M = \bar{W}_M + \left(1 + \frac{1}{M}\right) B_M$$

gdje je (za danu procjenu varijance W_m za procijenjeni parametar $\hat{\theta}_m$):

$$\bar{W}_M = \frac{1}{M} \sum_{m=1}^M W_m \text{ (varijanca unutar imputacije) te}$$

$$B_M = \frac{1}{M-1} \sum_{m=1}^M (\hat{\theta}_m - \bar{\theta}_M)^2 \text{ (varijanca između imputacija).}$$

Upravo se ovakav pristup smatra najprikladnijim za socijalne ankete kao što je ova te ga je, u kontekstu usklađenog provođenja AFPK-a u okviru HFCN-a, propisao ESB. Uz to,

Europska središnja banka propisuje i programski paket s pomoću kojeg se ta višestruka stohastička imputacija treba obaviti – paket SAS programa za imputaciju €MIR.

Paket €MIR je paket za višestruku (*multiple*) imputaciju. Za svaki nedostajući podatak paket €MIR imputira nekoliko (n) vrijednosti (prema dokumentaciji HFCN-a preporučuje se pet takvih vrijednosti). To znači da je rezultat imputacije n datoteka (kućanstava i osoba) koje se razlikuju samo u imputiranim vrijednostima i koje su onda objedinjene u jednu datoteku. U toj konačnoj datoteci postoji indikatorska varijabla koja ima vrijednosti od 1 do n i govori o kojoj se datoteci od spomenutih n radi.

Nakon pripreme podataka za imputaciju za svaku varijablu koju treba imputirati definirani su modeli podataka (funkcije) koji povezuju varijablu koju treba imputirati (zavisnu varijablu) sa skupom nezavisnih varijabli. Funkcije, dakle, opisuju kako neka varijabla ovisi o drugim varijablama i/ili kako mogućnost ispitanika da odgovori na neku varijablu ovisi o drugim varijablama – npr. na neko “teže” financijsko pitanje možda slabije odgovaraju ljudi nižeg obrazovanja. Modeli se definiraju s pomoću obiju razina podataka: i razine kućanstva i razine osobe.

Kod višestruke imputacije pretpostavka je da je neodgovor na određenu varijablu slučajan (MAR: *missing at random*) što znači da neodgovor na određenu varijablu ne ovisi o nepoznatoj vrijednosti, već samo o skupu izabranih nezavisnih varijabli. Model imputacije zato treba uključivati i varijable koje objašnjavaju postupak odgovora, a ne samo varijable čije su vrijednosti u korelaciji s vrijednošću koja nedostaje. Pri definiranju modela upotrijebljene su SAS procedure PROC GLM (numeričke varijable) i PROC LOGISTIC (kategorijske varijable).

U definiranju modela i same imputacije posebna pozornost posvećena je netipičnim vrijednostima (*outliers*), slučajevima kada ispitanik nije naveo točnu vrijednost za neku varijablu, već je odgovorio navodeći interval u kojem se točna vrijednost nalazi te nastojanju da se sačuva logička i računaska veza među podacima. Budući da se radi o stohastičkoj imputaciji, modelu imputacije dodana je i slučajna komponenta.

Imputirane su samo varijable koje se prema zahtjevu ESB-a moraju imputirati (radi se isključivo o novčanim, dakle kontinuiranim varijablama)²⁰, za koje je uz pomoć statističkog paketa €MIR i na opisan način definiranih modela imputacije na mjesto svake nedostajuće vrijednosti imputirano najviše pet različitih vrijednosti.

---

²⁰ Lista varijabli koje su imputirane nalazi se u internom dokumentu HFCN-a “HFCS 2017 List of variables to impute(0)”.

6.2. Utežavanje i procjenjivanje

Kada se radi o neodgovoru ispitanika (*unit non-response*), naravno, moguće je provesti postupak imputacije svih obilježja u nedostajućem slogu, no to nije uobičajeno. Umjesto toga, problem visoke stope neodgovora ispitanika (u AFPK-u svakako vrlo izražen, s obzirom na osjetljivost podataka koji se prikupljaju) rješava se postupkom utežavanja i procjenjivanja.

U širem smislu utežavanje se može shvatiti i kao tehnika imputacije kojom se na svako pitanje iz upitnika jedinici u uzorku koja nije odgovorila na anketu pridružuje aritmetička sredina svih odgovora onih jedinica koje su na anketu odgovorile.

Ako, naime, za danu populaciju N i pripadni total varijable koju mjerimo:

$$Y = \sum_{i=1}^N y_i$$

gdje je y_i stvarna vrijednost varijable za i -tu jedinicu u populaciji, te uobičajenu procjenu tog totala za populaciju zasnovanu na uzorku od n jedinica:

$$\hat{Y} = \sum_{i=1}^n \frac{N}{n} y_i$$

pretpostavimo da se samo n' jedinica odazvalo anketi ($n' \leq n$), tada će pripadna procjena totala za populaciju biti:

$$\begin{aligned} \hat{Y} &= \sum_{i=1}^{n'} \frac{N}{n} \frac{n}{n'} y_i = \left(\sum_{i=1}^{n'} \frac{N}{n'} y_i \right) = \sum_{i=1}^{n'} \frac{N}{n} \frac{n' + (n - n')}{n'} y_i = \frac{n'}{n'} \sum_{i=1}^{n'} \frac{N}{n} y_i + \frac{(n - n')}{n'} \sum_{i=1}^{n'} \frac{N}{n} y_i = \\ &= \sum_{i=1}^{n'} \frac{N}{n} y_i + (n - n') \frac{1}{n'} \sum_{i=1}^{n'} y_i \end{aligned}$$

Sam postupak utežavanja u AFPK-u obavljen je u nekoliko koraka.

Kao priprema za postupak utežavanja, datoteci koja sadržava informacije o svim izabranim jedinicama (stanovima) u uzorku, neovisno o tome jesu li kućanstva u tim stanovima odgovarala ili nisu, pridružene su varijable povezane s nacrtom uzorka i statističkim registrima.

Nadalje, u prvom su koraku samog postupka utežavanja za sve jedinice izbora u uzorku (stanove, pa onda i kućanstva u izabranim stanovima) izračunate težine koje proizlaze

iz nacrtu uzorka (*case design weight*). Te su težine recipročna vrijednost vjerojatnosti izbora jedinice u uzorku.

U drugom koraku, u skladu s praksom uobičajenom u anketama s velikom stopom neodgovora koja varira za različite dijelove populacije, i u ovoj anketi formirane su skupine prema homogenosti odgovora (*response homogeneity groups*) te su za njih izračunate težine zbog neodgovora (*nonresponse weights*) da bi se ublažio problem iskrivljenih (zbog neodgovora) distribucija koje daje postignuti uzorak prema različitim karakteristikama.

Kako varijable prema kojima se definiraju ove skupine moraju biti poznate i za jedinice u uzorku koje su odgovorile kao i za jedinice koje nisu odgovorile, prirodan su odabir varijable povezane sa statističkim registrima, inicijalno pridružene stanovima u uzorku.

Primjenom logističke regresije na cijelom izabranom uzorku pokazano je da sljedeće pridružene varijable koje se odnose na stambenu jedinicu, a prikupljene su za sve jedinice u uzorku, jedine značajno utječu na stopu odgovora: tip stana, lokacija stana i stupanj urbanizacije. Međutim, ako se spustimo na razinu stratuma koji su definirani županijom, tipom općine (grad ili općina) i veličinom stana (stan površine do 120 m² ili stan površine veće od 120 m²), logističkom regresijom pokazano je da varijable tip stana i lokacija stana značajno utječu na stopu odgovora samo u Gradu Zagrebu, dok u ostalim stratumima zajedničke varijable o stambenoj jedinici nemaju utjecaja na stopu odgovora.

Zbog toga su u ovoj anketi, u drugom koraku postupka utežavanja, skupine homogenosti odgovora definirane samim stratumom, za sve stratumne osim onih koji su vezani uz Grad Zagreb, gdje su samom stratumu dodane i varijable tip stana i lokacija stana.

U trećem koraku kućanstvima koja su u anketi odgovorila pridružena je nova težina: težina koja proizlazi iz nacrtu uzorka (utvrđena u prvom koraku ovog postupka) pomnožena je težinom zbog neodgovora, tj. recipročnom vrijednošću utežene stope odgovora na razini svake skupine homogenosti odgovora (definirane u drugom koraku ovog postupka).

Tako dobivene težine kalibrirane su na broj osoba u privatnim kućanstvima s obzirom na dob i spol.

Kalibracija je svojevrsni proces ponovnog utežavanja radi uravnoteženja procjena stanovništva po (15-godišnjim) dobnim skupinama i spolu, na način da te procjene na anketnim podacima točno odgovaraju totalima cijele populacije, dakle distribuciji stanovništva RH prema dobnim skupinama i spolu. Pritom su navedeni totali u ovom slučaju procjene Državnog zavoda za statistiku za 31. prosinca 2015., zasnovane na Popisu stanovništva iz 2011. godine. U skladu s preporukom HFCN-a za kalibraciju je

primijenjena ograničena linearna metoda s unaprijed postavljenim granicama dopuštene modifikacije otprije dobivenih težina, kako bi se cilj (usklađivanje s procijenjenim totalima) osigurao uz minimalni intenzitet intervencije.

Na kraju procesa utežavanja izračunate su ponavljajuće težine (*replicate weights*) da bi se mogla primijeniti metoda Bootstrap za računanje uzoračke pogreške.

7. Prikaz rezultata

Rezultati Ankete prikazani su u tablicama koje se nalaze u Prilogu 1., na način koji prati standardizirani prezentacijski format Europske središnje banke²¹, ali dopunjen informacijama prikupljenima dodatnim pitanjima (varijablama), specifičnima za anketu provedenu u RH.

Ovaj prezentacijski format podrazumijeva prezentaciju pet tipova podataka o svakoj obuhvaćenoj temi. Prvi je tip podatka zastupljenost pojave, pod čime se podrazumijeva postotni udio (u ukupnom broju privatnih kućanstava u RH) kućanstava koja posjeduju odnosnu pojavu (određeni tip imovine, obveze, dohotka itd.); drugi i treći tip podataka odnosi se na dvije procijenjene srednje vrijednosti pojave – medijan i prosjek (prezentacija medijana dio je standardnog formata, a ovdje je dodan i prikaz vaganog prosjeka); četvrti tip podatka odnosi se na prezentaciju strukturnih udjela pojedinih varijabli u hijerarhijski nadređenoj varijabli, a peti tip podatka jest broj prikupljenih odgovora o toj pojavi (ovo posljednje ujedno je i jedini tip podatka koji se odnosi na uzorak, a ne na procijenjenu vrijednost za populaciju).

Svi ovi podaci prikazani su za cijelu populaciju (odnosno uzorak, ako se radi o broju odgovora), ali i strukturirano po kvantilima prema dva različita kriterija: dohotku kućanstva i neto bogatstvu kućanstva (kao razlici između ukupne imovine i ukupnih obveza). Pritom je posljednji kvantil (onaj koji se odnosi na kućanstva s najvišim vrijednostima pojave) podijeljen na dva decila. Uz to, prezentirana je i struktura pojave po modalitetima (ili razredima modaliteta) odgovora prema dodatnih pet kriterija: veličini kućanstva (mjerenoj brojem članova kućanstva), dobi referentne osobe (korištena kao aproksimativna varijabla za prosječnu dob cijeloga kućanstva), vlasničkom statusu stanovanja, obrazovanju referentne osobe te statusu zaposlenosti referentne osobe.

U ovom dijelu rada dan je i kratki statistički komentar rezultata prikazanih u Prilogu 1. s usporedbom rezultata s onima za odabrane (usporedive) zemlje EU-a.

---

²¹ Europska središnja banka objavila je na sukladan način prezentirane rezultate cijeloga trećeg vala AFPK-a u [11].

7.1. Demografske karakteristike kućanstava

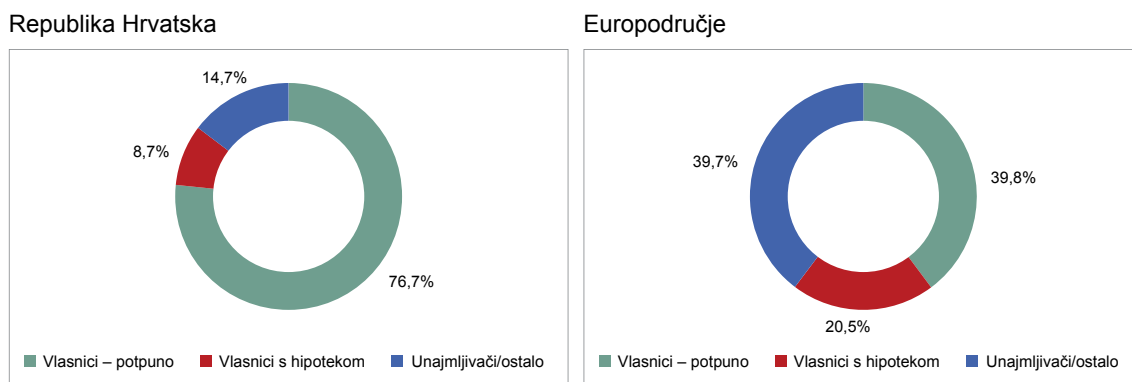
Tablica o demografiji (Tablica 0 u Prilogu 1.) prikazuje demografske karakteristike kućanstava pokrivena ovim anketnim istraživanjem (a koje koincidiraju s dodatnih pet kriterija za strukturiranje rezultata ankete po pojedinim pojavama) za Republiku Hrvatsku, uspoređene s podacima objavljenima u [11].

Prema podacima procijenjenima na temelju rezultata ankete prosječno je hrvatsko kućanstvo brojnije od prosjeka europodručja, tj. veći je udio kućanstava s tri, četiri i pet članova. Promatra li se samo Hrvatska, najbrojnija su dvočlana kućanstva (preko četvrtine svih anketiranih kućanstava) te jednočlana kućanstva (malo ispod jedne četvrtine). Prosječno kućanstvo u europodručju (slično u Mađarskoj i Sloveniji) najčešće je jednočlano, dok je dvočlano kućanstvo neznatno manje zastupljeno.

U odnosu na prosjek europodručja Hrvatska ima manje mladih (16 – 34) i više starijih kućanstava (65 – 74), dok su brojke prilično izjednačene s obzirom na srednju dob. Srednje stara kućanstva (35 – 54) čine 38,6% svih privatnih kućanstava u RH. Manje mladih kućanstava može značiti da se u Hrvatskoj mladi kasnije odlučuju živjeti u samostalnom kućanstvu u odnosu na prosjek europodručja. S druge strane, moguće je i da se u Hrvatskoj nešto starije osobe u kućanstvu (roditelji) češće odabiru kao referentne osobe.²²

Vezano uz vlasnički status stanovanja privatnih kućanstava, usporedba rezultata ankete pokazuje da je u RH gotovo dvostruko veći udio kućanstava koja su potpuni vlasnici nekretnina u kojima stanuju u odnosu na udio istih u europodručju (76,7% prema 39,8%), dok su ostali modaliteti (vlasništvo uz hipoteku te unajmljivanje i stanovanje u tuđoj nekretnini bez naknade) znatno zastupljeniji u europodručju (vidi Sliku 3.).

Slika 3. Struktura kućanstava u RH i europodručju prema vlasničkom statusu stanovanja (%)

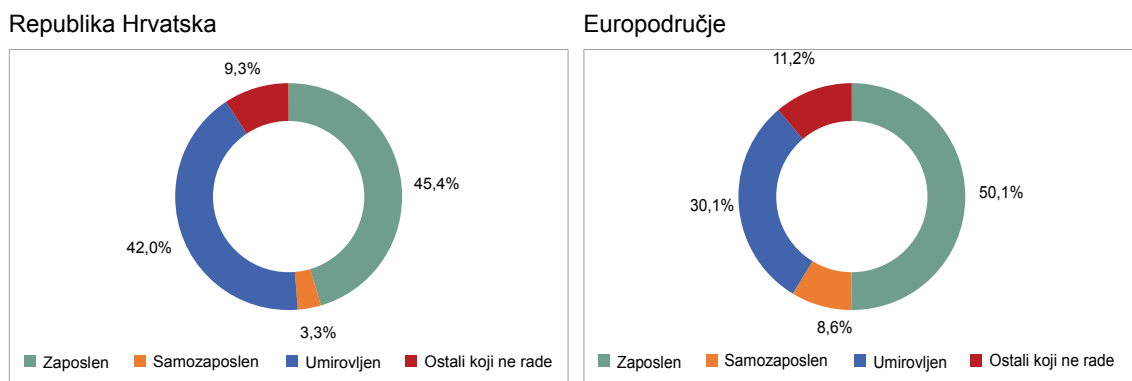

²² Prema metodološkom okviru AFPK-a varijabla dobi referentne osobe rabi se za klasifikaciju cijeloga kućanstva prema dobnoj strukturi.

Razina obrazovanja referentne osobe rabi se kao aproksimativni pokazatelj obrazovanja kućanstva. Anketa pokazuje da je u Hrvatskoj znatno veći udjel (gotovo 60%) kućanstava sa srednjim obrazovanjem referentne osobe u odnosu na podatak za europodručje (40,6%). S druge strane, obje preostale kategorije više su zastupljene u europodručju nego u RH (30,4% prema 24,4% kod osnovnog ili bez obrazovanja te 26,4% prema 16,3% kod visokog obrazovanja).

Konačno, status zaposlenosti referentne osobe pokazuje (vidi Sliku 4.) da je u RH najveći udio kućanstava sa zaposlenom referentnom osobom (premda nešto manji od istog udjela u europodručju), nakon čega slijede “umirovljenička” kućanstva, čiji se veliki udio možda može pripisati i većoj sklonosti odazivu na anketiranje od ostalih kategorija. Ipak, usporedbom s europodručjem, uočava se da je ovaj udio gotovo za 40% veći od istog udjela u europodručju. S druge strane, udio samozaposlenih kućanstava, premda nevelik i u RH i u europodručju, ipak je u europodručju 2,6 puta veći nego u Hrvatskoj.

Slika 4. Struktura kućanstava u RH i europodručju prema statusu zaposlenosti referentne osobe (%)

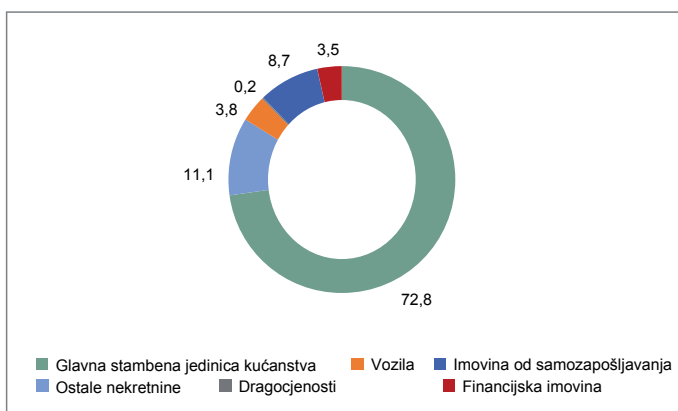

7.2. Ukupna imovina

U nastavku analiziraju se osnovne sastavnice neto bogatstva, a to su realna (fizička) imovina, financijska imovina i dug. Bruto bogatstvo je suma realne i financijske imovine, dok je neto bogatstvo jednako bruto bogatstvu umanjenom za dug.

Imovina kućanstava može se podijeliti u dvije osnovne vrste imovine: realnu i financijsku imovinu. U Hrvatskoj obje vrste imovine nalaze se u portfelju većine privatnih kućanstava – 94% kućanstava posjeduje realnu, a 81,9% financijsku imovinu. Međutim, njihova ukupna vrijednost dominantno je određena vrijednošću realne imovine. Ona čini 96,5% ukupne imovine ovog sektora, a financijska samo 3,5%. Kao rezultat toga, procjena medijana realne imovine znatno je veća, 69.800 eura, nego procjena medijana financijske imovine, koja iznosi 500 eura.

Slika 5. Struktura ukupne imovine kućanstava u RH (%)

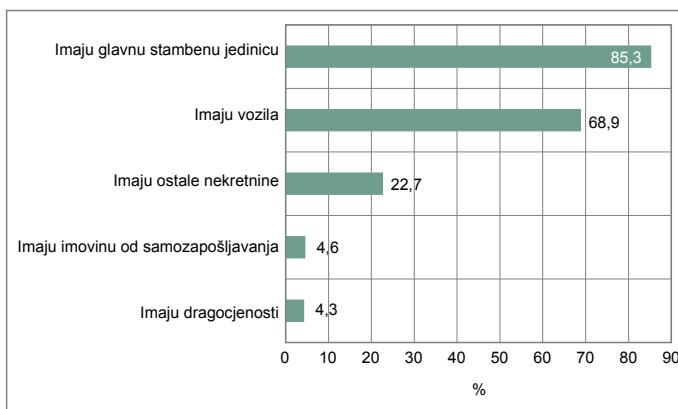

Radi usporedbe, procjena stope posjedovanja realne imovine u europodručju bila je nešto niža i iznosila je 91,2%, dok je procjena stope posjedovanja za financijsku imovinu bila viša i iznosila je 97,7%. Vrijednost procjene medijana realne imovine iznosila je 131.000 eura te je bila gotovo dvostruko veća od procjene medijana u Hrvatskoj. Procjena medijana financijske imovine iznosila je 10.300 eura i bila neusporedivo veća od onog u Hrvatskoj.

7.2.1. Realna imovina

Anketni podaci o realnoj imovini nalaze se u tablicama od 1. do 5. u Prilogu 1. te prikazuju procjenu stope posjedovanja (tj. dio kućanstava koji posjeduje određenu imovinu), procjenu medijana vrijednosti realne imovine kućanstava koja je posjeduju, procjenu aritmetičke sredine vrijednosti realne imovine kućanstava koja je posjeduju, procjene udjela komponenata u ukupnoj realnoj imovini i tablicu s brojem odgovora anketiranih kućanstava o realnoj imovini (odnosi se samo na uzorak). Informacije su prikazane kroz kućanstva grupirana prema dohotku, neto bogatstvu, veličini kućanstva, dobi referentne osobe, statusu stanovanja, obrazovanju referentne osobe i statusu zaposlenosti referentne osobe.

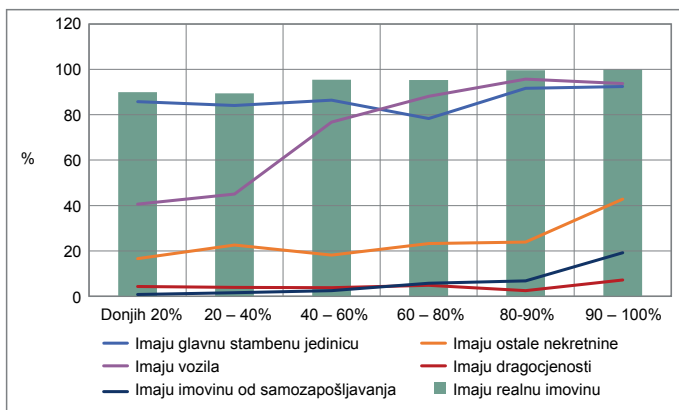
Slika 6. Posjedovanje realne imovine od strane kućanstava u RH (%)

Visok udio posjedovanja glavne stambene jedinice (pa i ostalih nekretnina) moguće je povezati s privatizacijom stanova u devedesetim godinama prošlog stoljeća, s naglašenom preferencijom kućanstava za posjedovanjem glavne stambene jedinice u odnosu na njezino unajmljivanje, ali i s preferencijom ulaganja viška financijskih sredstava u nekretnine, a ne u npr. financijsku imovinu, što vuče korijene još iz iskustava vezanih uz razdoblje visoke inflacije u posljednjim dekadama prošlog stoljeća.

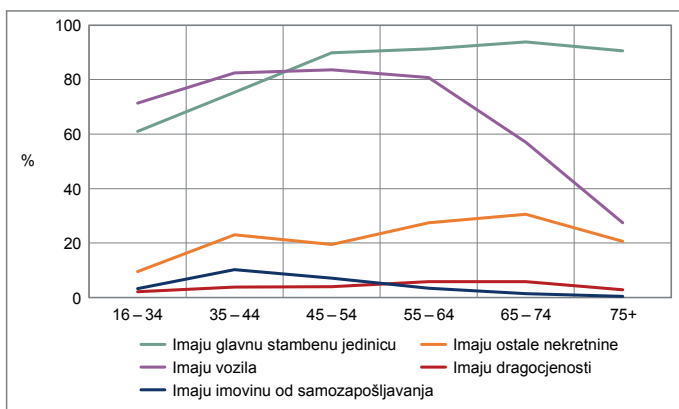
Zanimljivo je promotriti i razine posjedovanja određenih oblika realne imovine prema kvantilima dohotka. Slika 7. pokazuje manje-više očekivanu pozitivnu korelaciju između posjedovanja svih oblika realne imovine i visine dohotka, s iznimkom činjenice da je kod kućanstava u četvrtom dohodovnom kvantilu (60% – 80%) prisutan najniži postotak udjela kućanstava koja posjeduju osnovnu stambenu jedinicu.

Slika 7. Udio kućanstava koja posjeduju realnu imovinu prema dohotku (%)

Nadalje, distribucija udjela posjedovanja realne imovine prema dobi referentne osobe (Slika 8.) pokazuje očekivane rezultate – s porastom dobi referentne osobe raste i udio kućanstava koja posjeduju sve oblike realne imovine (iznimka je pad udjela kućanstava koja posjeduju ostale nekretnine u razredu od 45 do 54 godina), a u posljednjem razredu taj udio pada (kod posjedovanja vozila zamjetan pad prisutan je već i u predzadnjem razredu).

Slika 8. Udio kućanstava koja posjeduju realnu imovinu prema dobi referentne osobe (%)

Kad govorimo o mjerama srednje vrijednosti realne imovine, rezultati za Hrvatsku pokazuju veću vrijednost procijenjenog prosjeka realne imovine, 113.700 eura, u odnosu na procjenu medijana koji iznosi 68.900 eura, što upućuje na značajan utjecaj nejednakosti u raspodjeli te, posljedično, ekstremno velikih vrijednosti na procjenu prosjeka.

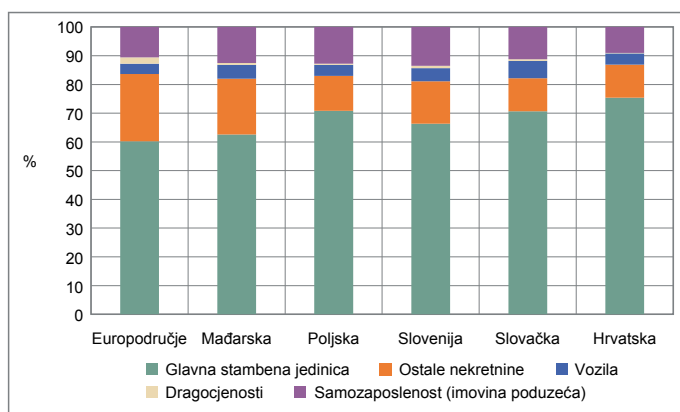
Slika 9. uspoređuje strukturu ukupne vrijednosti po tipovima realne imovine za RH, za europodručje u cjelini te za nekoliko odabranih zemalja iz tog područja. U Hrvatskoj dominantnu vrijednost realne imovine čini glavna stambena jedinica, 75,4%. Druga su po vrijednosti imovina u portfelju kućanstva ostale nekretnine, koje čine 11,5% vrijednosti ukupne realne imovine, sljedeće mjesto pripada vrijednosti imovine od samozapošljavanja, 9,0%, slijedi vrijednost imovine vozila, 3,9%, dok je udio imovine od dragocjenosti zanemariv (0,2%).

Udio glavne stambene jedinice u realnoj imovini europodručja manji je nego u slučaju Hrvatske i iznosi 60,2%, a također sve zemlje odabrane za usporedbu (redom iz srednjoeuropskog, nekadašnjeg tranzicijskog dijela Europe) imaju ovaj udio niži od Hrvatske.

Kod ostalih nekretnina situacija je drugačija: prosjek europodručja (23,4%) viši je od prosjeka RH (11,5%), a isto se odnosi i na sve zemlje odabrane za pojedinačnu usporedbu, uz iznimku Slovačke, čiji je udio ostalih nekretnina u ukupnoj realnoj imovini isti kao u Hrvatskoj.

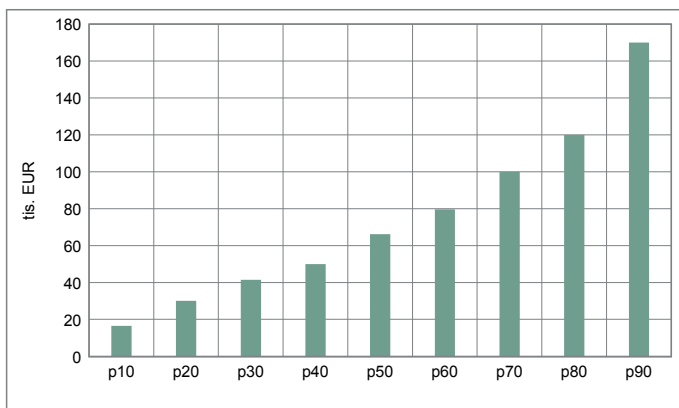
Udio vozila i dragocjenosti malen je kod svih zemalja (uključujući i prosjek europodručja), a kod imovine od samozapošljavanja može se uočiti razlika – dok sve zemlje odabrane za usporedbu (na čelu sa Slovenijom i njezinih 13,5%) imaju viši udio ovog oblika realne imovine od prosjeka za europodručje (10,6%), promatrani udio za Hrvatsku (9%) manji je od tog prosjeka.

Slika 9. Udio komponentata u ukupnoj vrijednosti realne imovine u RH i odabranim zemljama EU-a (%)

Sljedeća slika pruža uvid u kretanje prosječne vrijednosti glavne stambene jedinice po decilima kućanstava koja posjeduju glavnu stambenu jedinicu (formiranih upravo prema vrijednosti te glavne stambene jedinice). Omjer 1 : 10,3 između prosječne vrijednosti najnižeg i najvišeg decila upućuje na značajnu disperziju tih vrijednosti.

Slika 10. Prosječna vrijednost glavne stambene jedinice po decilima kućanstava koja posjeduju glavnu stambenu jedinicu (tisuće eura)

Neravnomjernost distribucije vrijednosti po kućanstvima prisutna je i kod realne imovine u cjelini (a ne samo kod vrijednosti glavne stambene jedinice), što se može zaključiti iz vrijednosti Ginijeve^{23,24} koeficijenta raspodjele ukupne realne imovine u Hrvatskoj, a koji iznosi 0,57.

7.2.2. Financijska imovina

Pri razmatranju rezultata vezanih uz financijsku imovinu treba imati na umu da je u metodološkom okviru AFPK-a ona definirana tako da ne obuhvaća ulaganja u obvezne mirovinske fondove (tzv. drugi stup našega mirovinskog sustava). Informacije o tim obveznim ulaganjima prikupljaju se varijablama u dijelu upitnika “Mirovine i životno osiguranje”. Rezultati ankete vezani uz financijsku imovinu sadržani su u tablicama od 6. do 10. u Prilogu 1.

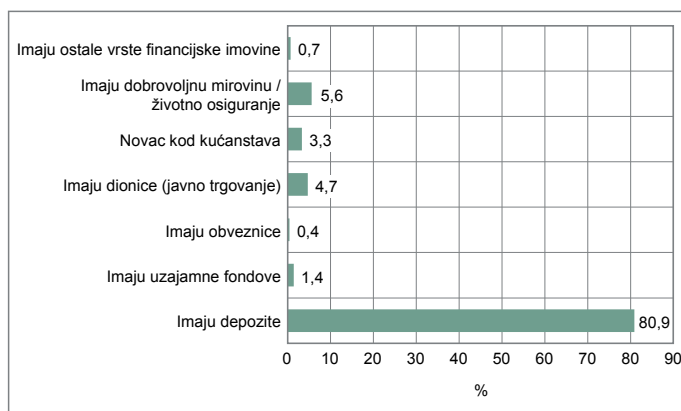
Kako je navedeno, 81,9% kućanstava posjeduje financijsku imovinu, s procjenom udjela od samo 3,5% u ukupnoj imovini stanovništva. Procjena medijana financijske imovine kućanstava koja je posjeduju iznosila je samo 500 eura, dok je procjena aritmetičke sredine bila veća i iznosila 4800 eura. Najčešća su financijska imovina bankovni

²³ Ginijev koeficijent je statistička mjera za prikazivanje dohodovnih ili imovinskih nejednakosti. Kad bi postojala savršena jednakost, tad bi Ginijev koeficijent iznosio 0, a što je vrijednost bliža 1, to je nejednakost veća. Vrijednosti od 0 do 0,3 mogu se smatrati niskom razinom nejednakosti, od 0,3 do 0,5 srednjom razinom nejednakosti, a vrijednosti iznad 0,5 indiciraju visoku razinu nejednakosti.

²⁴ Prema standardnoj metodologiji koju je preporučila Europska središnja banka, u ovom radu prikazane su vrijednosti Ginijeve koeficijenta za određenu kategoriju imovine/obveza procijenjenu samo za ona kućanstva koja posjeduju tu specifičnu kategoriju.

depoziti, 80,9% (depoziti ili štedni računi i pozitivno stanje na tekućim računima). Kućanstva manje investiraju u financijske proizvode kao što su dobrovoljne mirovine / životno osiguranje (5,6%), dionice (4,7%), novčana potraživanja (3,3%), uzajamni fondovi (1,4%), ostale vrste financijske imovine (0,7%) i obveznice (0,4%).

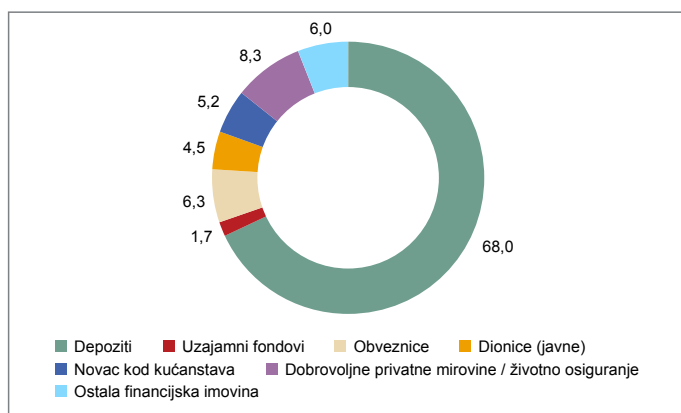
Slika 11. Posjedovanje financijske imovine od strane kućanstava u RH (%)

Držanje ostale financijske imovine, kao što su financijske vrijednosnice ili dobrovoljni mirovinski fondovi, rezultat su štednje i investicijskih odluka te odražavaju sklonost kućanstava riziku i vremenske preferencije kao i njihovu razinu financijske pismenosti. Razlozi za nisko vlasništvo financijske imovine u Hrvatskoj mogu uključivati niži dohodak, pomanjkanje tradicije, slabu financijsku pismenost, veličinu sive ekonomije, manjak povjerenja u financijski sustav ili jednostavno neizjašnjavanje kućanstava.

Slika 12. zorno prikazuje dominantan udio depozita u financijskoj imovini kućanstava u RH.

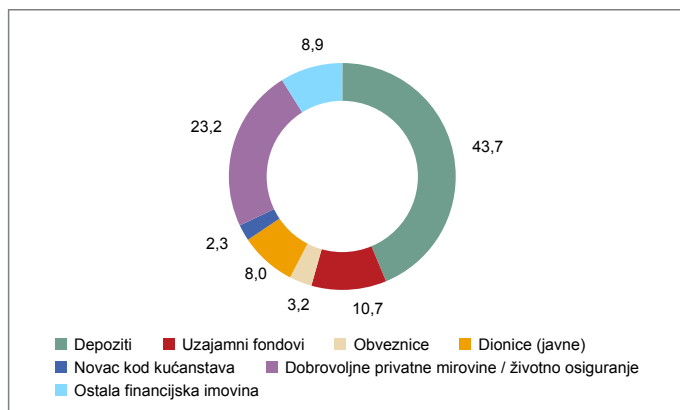
Slika 12. Struktura vrijednosti ukupne financijske imovine kućanstava u RH (%)

U europodručju je diversifikacija financijske imovine izraženija: ispod polovine vrijednosti ove imovine odnosi se na depozite, gotovo četvrtina odnosi se na

dobrovoljne mirovine i životna osiguranja, a sličan udio pokrivaju i različiti oblici (posrednog ili neposrednog) ulaganja u vrijednosnice.

Slika 13. Struktura vrijednosti ukupne financijske imovine kućanstava u europodručju (%)

S druge strane, ako promatramo strukturu vrijednosti financijske imovine usporedivih zemalja EU-a, situacija je slična kao u Hrvatskoj: visok udio depozita prisutan je i u Poljskoj (76,8%) i Slovačkoj (68,1%), a tek nešto manji (ali još uvijek primjetno veći od prosjeka europodručja) u Mađarskoj (63,7%) i Sloveniji (56,6%). Od ostalih komponenata financijske imovine valja spomenuti nešto veće udjele dobrovoljnih mirovinskih fondova i životnog osiguranja nego u Hrvatskoj kod tri od četiri zemlje odabrane za usporedbu – 14,9% u Sloveniji, 11,3% u Slovačkoj i 8,9% u Poljskoj, dok Mađarska s niskih 4% udjela ove kategorije ne doseže ni polovicu hrvatskog udjela, ali to kompenzira iznimno visokim udjelom ulaganja u financijske vrijednosnice (27,7%), uz dominantan udio ulaganja u obveznice (15,6%), koji je čak pet puta veći od prosjeka za europodručje. Udio obveznica u financijskoj imovini ostalih odabranih zemalja znatno je ispod, ne samo udjela u Mađarskoj, nego i onog u Hrvatskoj – 0,5% u Poljskoj te 0,0% u Slovačkoj i Sloveniji, a udio uzajamnih fondova kreće se na razinama nižim od Mađarske (9%), ali višim od Hrvatske – 10,8% u Sloveniji 6% u Slovačkoj te 4,2% u Poljskoj.

Procjena medijana ukupne financijske imovine koju posjeduju kućanstva u RH bila je 500 eura, što je vrlo niska razina ne samo u usporedbi s istim podatkom za europodručje (10.300 eura) već i s onim za usporedive zemlje – u Mađarskoj je taj medijan procijenjen na 1100 eura, u Sloveniji na 1400 eura, u Slovačkoj na 2800 eura te u Poljskoj na 3700 eura. Kad se promatra samo za Hrvatsku najznačajnija kategorija financijske imovine – depoziti, i tu je medijan za RH (u iznosu od 300 eura) niži i od medijana za europodručje (6100 eura) i od medijana za zemlje odabrane za usporedbu (u Mađarskoj je taj medijan procijenjen na 900 eura, u Sloveniji na 1000 eura, u Slovačkoj na 2000 eura te u Poljskoj na 2800 eura).

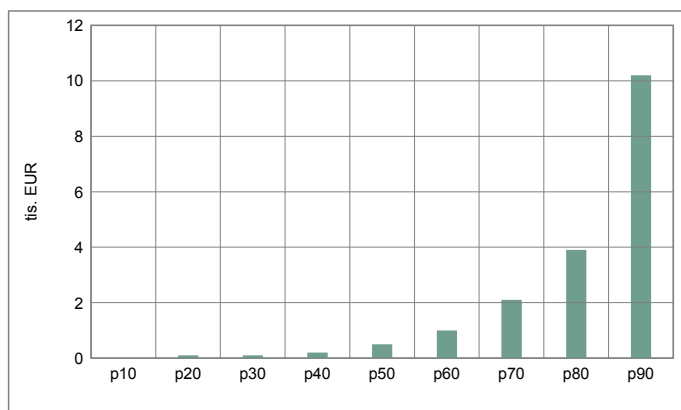

Procjena medijana financijske imovine raste s razinom obrazovanja kućanstava. Procjena medijana financijske imovine koju drže kućanstva čija referentna osoba ima sveučilišni stupanj obrazovanja oko deset puta je veća od one koja se odnosi na kućanstva u kojima referentna osoba ima obrazovanje ispod srednjoškolskog. Procjena medijana financijske imovine kućanstava također varira prema dobi i statusu zaposlenosti referentne osobe.

Procjena udjela depozita u ukupnoj financijskoj imovini posebno je velika za kućanstva gdje je referentna osoba starija, najviše za kućanstva 75+. Kod tih kućanstava depoziti čine 92,8% njihove ukupne financijske imovine. Također je značajna grupa 65 – 74 s udjelom od 79,0% i grupa 55 – 64 s udjelom depozita od 70,5%.

Ako govorimo o disperziji vrijednosti financijske imovine, ona je još izraženija od (također visoke) disperzije vrijednosti realne imovine. Ginijev koeficijent ovdje je visokih 0,85, a Slika 14. ilustrira kretanje prosječne vrijednosti financijske imovine po decilima kućanstava.

Slika 14. Prosječna vrijednost financijske imovine po decilima kućanstava koja posjeduju financijsku imovinu (tisuće eura)

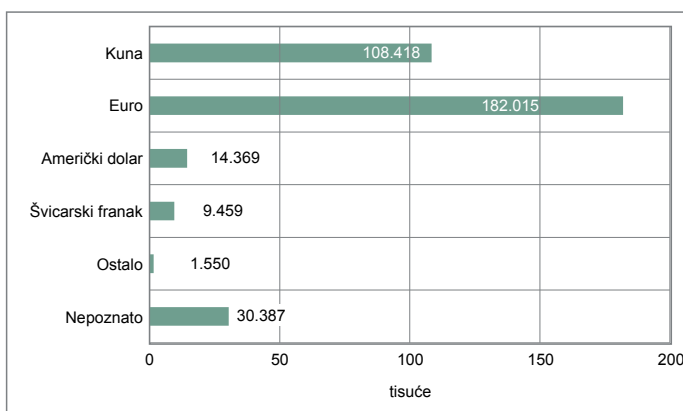

Osnovni upitnik AFPK-a, koji je kreirala Europska središnja banka, u slučaju RH proširen je za još nekoliko pitanja značajnih za ocjenu preferencija kućanstava u RH povezanih s njihovim financijama i potrošnjom. Dva takva pitanja vezana su uz štednju, a pregled rezultata dan je u tablicama 29. i 30. u Prilogu 1.

Tablica 29. u Prilogu 1. sadržava informacije o posjedovanju štednih depozita po valutama. Preciznije rečeno, tablica sadržava procijenjen broj privatnih kućanstava u Hrvatskoj koja imaju štedni depozit prema valutama nominacije ili valutne klauzule štednih depozita.

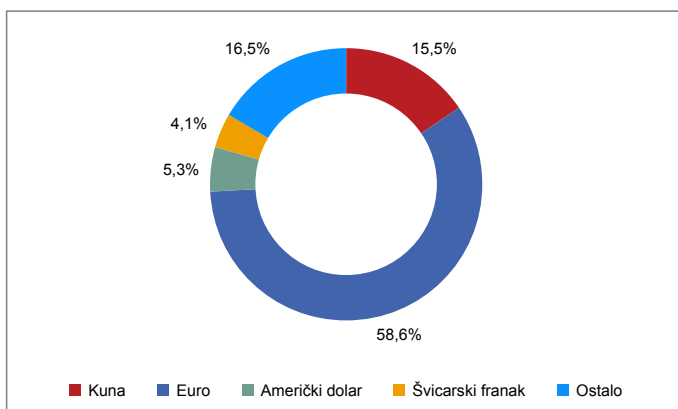
Najveći broj kućanstava ima štednju u eurima (52,6% svih kućanstava) i kunama (31,3% svih kućanstava). U kategoriji “nepoznato” nalazi se relativno velik broj kućanstava, 8,8%. U američkim dolarima ima štednju 4,2% kućanstava te samo 2,7% u švicarskim francima.

Slika 15. Posjedovanje štednih depozita po valutama (procijenjeni broj kućanstava)

Tablica 30. u Prilogu 1. sadržava informacije o udjelima (u ukupnoj vrijednosti) štednih depozita po valutama. Preciznije, radi se o procjenama udjela štednih depozita po valutama nominacije ili valutne klauzule u ukupnoj vrijednosti štednih depozita. Očekivano, iz Slike 16. vidljivo je da su dominantni depoziti nominirani u euro (ili vezani valutnom klauzulom uz tu valutu) – 58,6%, dok je sljedeća valuta po zastupljenosti kuna (15,5%). Ako ove podatke usporedimo s valutnom strukturom agregatnih podataka o štednim i oročenim depozitima (kategorija koja odgovara pojmu štednih depozita u AFPK-u) sektora Stanovništvo iz monetarne statistike Hrvatske narodne banke (podaci su uzeti iz interne baze Sektora statistike HNB-a), udio depozita nominiranih ili vezanih valutnom klauzulom uz euro također je dominantan (po tom izvoru čak 71,5% svih depozita na kraju 2016. godine bilo je izraženo ili vezano uz euro), dok je udio kunskih depozita bio neznatno niži (14,5%) nego prema rezultatima ankete. S druge strane, američki dolar nešto je jače zastupljen u monetarnoj statistici nego u rezultatima AFPK-a (7% prema 5,3%), a švicarski franak nešto slabije (1,7% prema 4,1%).

Slika 16. Udjeli štednih depozita po valutama u ukupnim štednim depozitima u RH (%)

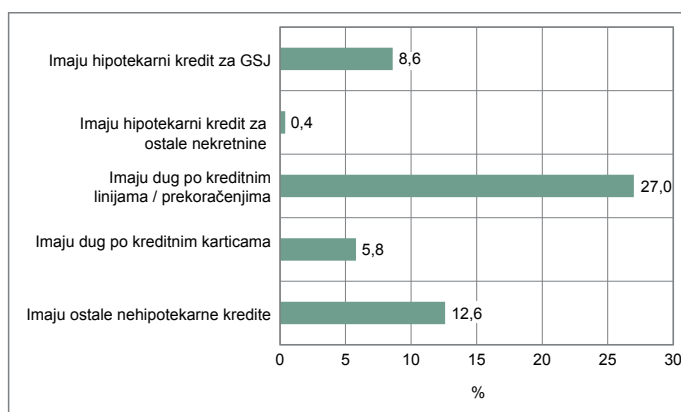
7.3. Dug

Ovo poglavlje analizira dug u bilanci kućanstava, razdvojen na hipotekarni dug (čiji je kolateral GSJ kućanstva ili ostale nekretnine) i nehipotekarni dug (kreditne linije, prekoračenja, dug po kreditnoj kartici i ostali nehipotekarni dug).

Podaci o dugu nalaze se u tablicama od 11. do 15. u Prilogu 1.

Procjena udjela zaduženih kućanstava (stope posjedovanja duga koji drže kućanstva) iznosila je 40,7%. Pritom procjena posjedovanja hipotekarnog duga iznosi 9,0%, a ista stopa za nehipotekarni dug iznosi 35,8%. Slika 17. prikazuje procjene stopa posjedovanja po pojedinim komponentama tih dviju kategorija duga.

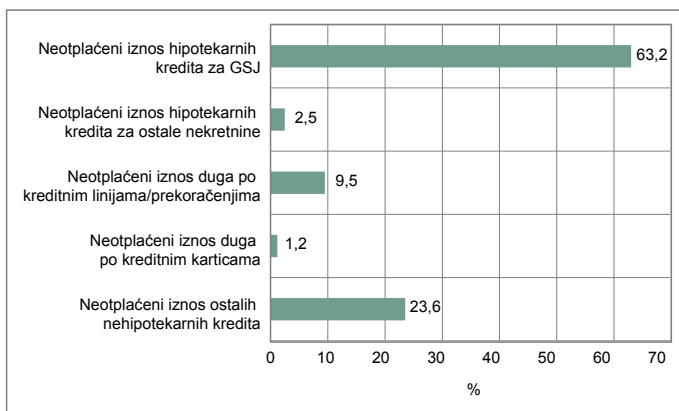
Slika 17. Posjedovanje duga po komponentama od strane kućanstava u RH (%)

Kada je riječ o procjeni udjela različitih tipova duga u njegovoj ukupnoj vrijednosti, onda je svakako dominantan hipotekarni dug, koji čini 65,7% ukupnog duga, dok na nehipotekarni dug otpada 34,3% ukupne vrijednosti duga. Dominantna uloga hipotekarnih kredita u ukupnom dugu kućanstava dolazi od značajno veće pojedinačne vrijednosti takvih kredita. Procjena medijana za ukupni nepodmireni iznos hipotekarnog duga iznosila je 20.000 eura, a jednako iznosi i procijenjeni medijan za hipotekarne kredite namijenjene za glavnu stambenu jedinicu kućanstva.

Procjena medijana vrijednosti ukupnoga nehipotekarnog kredita iznosila je 1600 eura. Među komponentama najviši je bio medijan vrijednosti ostalih nehipotekarnih kredita, 4500 eura, zatim medijan iznosa duga po kreditnim linijama / prekoračenjima 800 eura te po kreditnim karticama samo 400 eura.

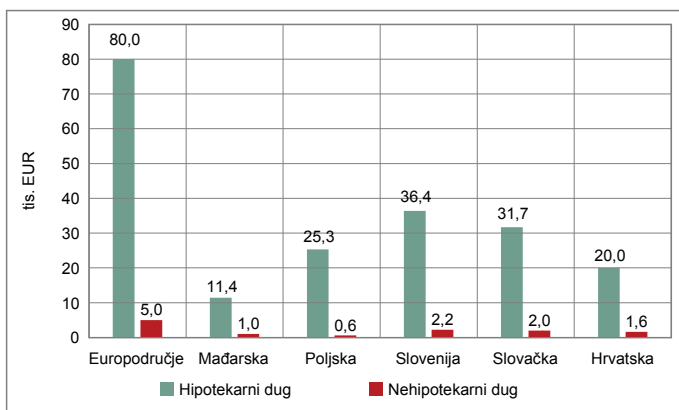
Slika 18. Udjeli komponenata u ukupnoj vrijednosti duga kućanstava u RH (%)

Procjena stope posjedovanja duga u Hrvatskoj (40,7%) usporediva je s onom u europodručju (41,9%), ali vrijednosti duga značajno se razlikuju. Procjena medijana u Hrvatskoj iznosila je 200 eura, a u europodručju ona je bila 29.500 eura. Procjena aritmetičke sredine duga u RH bila je oko četiri puta veća od procjene medijana, što indicira visoko asimetričnu distribuciju.

Iz Slike 19. vidljivo je da je niska prosječna vrijednost duga u obje njegove komponente (relativno prema medijanu europodručja) karakteristična i za druge zemlje iz nekadašnjega tranzicijskog dijela Europske unije. U Sloveniji i Slovačkoj prisutan je nešto viši medijan hipotekarnog i nehipotekarnog duga (ali još uvijek znatno ispod prosjeka za europodručje), dok se ovi medijani za Hrvatsku nalaze negdje u sredini rang-liste tih zemalja. To se eventualno može objasniti relativno nižom razinom cijena nekretnina, ali i višim udjelima vlasništva nad nekretninama stečenog tijekom tranzicijskih stambenih reforma u tim zemljama (a ne putem hipotekarnog ili drugog zaduživanja).

Slika 19. Medijalne vrijednosti neotplaćenog iznosa hipotekarnog i nehipotekarnog duga kućanstava u odabranim zemljama EU-a (tisuće eura)

Stambeni krediti (u Hrvatskoj zapravo jedini relevantan financijski instrument unutar kategorije hipotekarnog duga²⁵) vezani su uz određene socijalne i ekonomske karakteristike te je koncentracija na ovu vrstu duga u određenim grupama kućanstava puno viša nego kod ostalih kategorija duga. Većinu stambenih kredita uzela su kućanstva koja zarađuju najviši dohodak, kvantil 90% – 100% (72,7% njihova ukupnog duga) i 80% – 90% (66,9% ukupnog duga). Također, najviši udio neotplaćenoga hipotekarnog duga u ukupnom dugu imaju kućanstva u najvišem kvantilu bogatstva (78,3% duga). Što se tiče veličine kućanstva, stambenim kreditima najsklonija su četveročlana kućanstva (77,9% ukupnog duga), a što se tiče dobne granice, to su kućanstva u skupini 35 – 44 (79,6% ukupnog duga).

S druge strane, mala razina posjedovanja stambenih kredita opažena je u grupi s manjim kućanstvima ili kućanstvima s niskim dohotkom kao i kod starijih kućanstava ili manje obrazovanih kućanstava. Uzimajući u obzir činjenicu da značajan dio nekretnina drže kućanstva koja su ih stekla u ranim 1990-ima kao dio pretvorbe društvenoga u privatni stambeni fond, starija kućanstva u Hrvatskoj nisu uzimala hipotekarne kredite kako bi dobila nekretninu i stoga sada nisu zadužena.

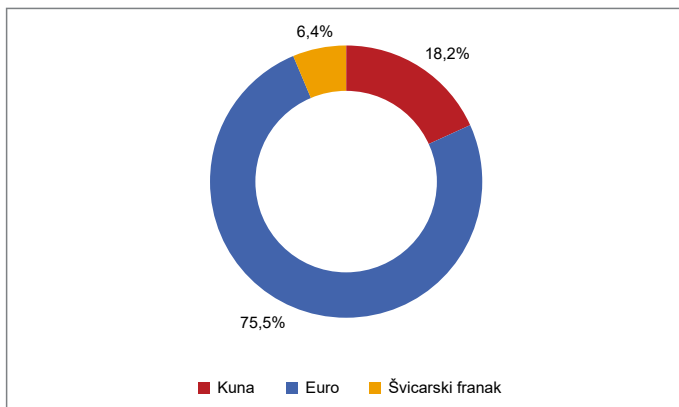
Rezultati ankete (u dijelu specifičnom za Republiku Hrvatsku) daju nam i informacije o valutnoj strukturi (u smislu nominacije ili valutne klauzule) hipotekarnih kredita vezanih uz glavnu stambenu jedinicu. Tablica 24. u Prilogu 1. daje informacije o stopi posjedovanja tih kredita, a Tablica 25. o njihovoj vrijednosti, obje po valutama. U teoriji jedno kućanstvo može istovremeno posjedovati više takvih kredita koji su vezani uz različite valute. Vezano uz stopu posjedovanja, najveći broj kućanstava (6,25% svih kućanstava) posjeduje hipotekarni kredit vezan uz glavnu stambenu jedinicu nominiran ili vezan uz euro, dok je nešto manji broj kućanstava koji posjeduju kredite nominirane u kuni (2,31% svih kućanstava). U švicarskom franku nominirani hipotekarni krediti vezani uz glavnu stambenu jedinicu nalaze se kod samo 0,43% kućanstava²⁶.

Iz Slike 20. vidljivo je da je i u financijskom smislu (mjereno preostalim iznosom glavnice hipotekarnih kredita vezanih uz glavnu stambenu jedinicu) euro također dominantna valuta nominacije/indeksacije navedenih kredita – više od 3/4 ukupnoga preostalog iznosa glavnice tih kredita vezano je uz tu valutu, dok ostatak pokrivaju kuna i švicarski franak (ponuđeni modalitet “ostalo” nije nijednom iskorišten u odgovorima).

²⁵ Prema posljednjim podacima monetarne statistike ostali (nestambeni) hipotekarni zajmovi pokrivaju tek 5% vrijednosti stambenih hipotekarnih zajmova.

²⁶ Ovdje treba imati na umu da je anketa provedena 2017. godine, dakle u trenutku kad je većina kredita vezanih uz švicarski franak već bila konvertirana u druge valute (euro ili kunu).

Slika 20. Struktura po valutama preostalog iznosa glavnice hipotekarnog duga vezanog uz GSJ kućanstava u RH (%)

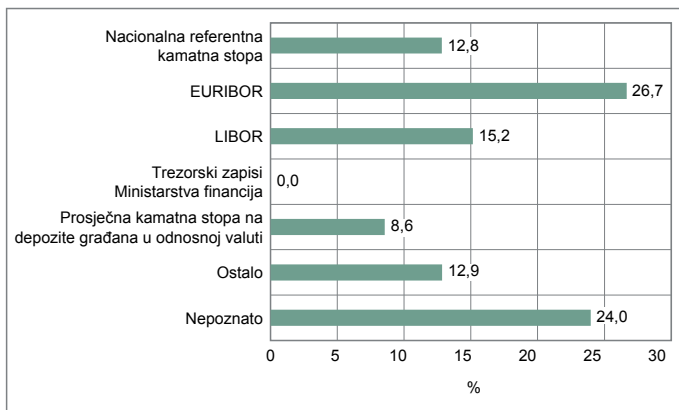

Nadalje, prikupljeni su (također specifično za Hrvatsku) i podaci o posjedovanju (Tablica 26. u Prilogu 1.) i strukturi (preostalog dijela glavnice, Tablica 27. u Prilogu 1.) hipotekarnih kredita (vezanih uz glavnu stambenu jedinicu) s varijabilnom kamatnom stopom prema referentnom parametru uz koji je ona vezana.

Rezultati pokazuju da najveći broj kućanstava ima kredite čija je kamatna stopa vezana uz EURIBOR (29,8% svih kućanstava), zatim uz nacionalnu referentnu kamatnu stopu (NRS; 19,5% svih kućanstava), prosječnu kamatnu stopu na depozite građana u odnosnoj valuti (13,5%), a najmanji broj kućanstava ima kredite vezane uz LIBOR (7,6%). Ni jedno kućanstvo nije imalo kredit čija je promjenjiva kamatna stopa bila vezana uz trezorske zapise Ministarstva financija RH. Modaliteti “nepoznato” (17,6%) i “ostalo” (12,1%) bili su dosta često zastupljeni u odgovorima.

Glede vrijednosne strukture, rezultati (prezentirani u Slici 21.) pokazuju da je najveći iznos neotplaćenog dijela glavnice kredita čija je kamatna stopa vezana uz EURIBOR, 26,7%, a zatim onih vezanih uz LIBOR, 15,2%. Neotplaćeni krediti vezani uz NRS

Slika 21. Udjeli stambenih kredita za GSJ prema referentnom parametru (%)

imaju udio od 12,8% te oni vezani uz prosječnu kamatnu stopu na depozite građana u odnosnoj valuti udio od 8,6%.

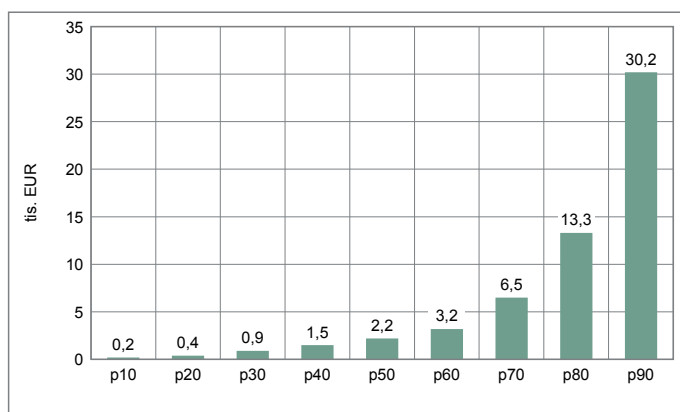
Još jedna informacija specifična za hrvatsku anketu prezentirana je u Tablici 28. u Prilogu 1. Radi se o vaganom medijanu i vaganom prosjeku kreditnim ugovorom definirane fiksne kamatne marže banke koja se naplaćuje po stambenom kreditu za GSJ kućanstva. Te su mjere prikazane razdvojeno po valutama nominacije/indeksacije tih kredita te po referentnim parametrima za utvrđivanje varijabilne kamatne stope.

Na ovo anketno pitanje dobiven je relativno mali broj odgovora (najvjerojatnije zbog poteškoća u razumijevanju kategorije o kojoj se postavlja pitanje) pa rezultate treba koristiti s oprezom. Odgovor nekih ispitanika bio je nula, a pripadajuća je težina bila velika pa zato i medijan ima nultu vrijednost.

Također, u anketi je postavljeno i (za hrvatsku anketu specifično) pitanje o iznosu dospjelih nepodmirenih obveza po svim dužničkim instrumentima (uključujući i stambene kredite), međutim, prikupljen je premali broj odgovora da bi se rezultati mogli tablično prikazati.

Konačno, Slika 22. ilustrira izraženu disperziju ukupnog duga po kućanstvima u RH, za koji pripadni Ginijev koeficijent nejednakosti iznosi visokih 0,75, tek nešto niže od iznimno visoke vrijednosti tog koeficijenta za financijsku imovinu.

Slika 22. Prosječna vrijednost ukupnog duga po decilima kućanstava koja posjeduju bilo koju kategoriju duga (tisuće eura)

7.4. Pokazatelji financijske ranjivosti

Ovo poglavlje prikazuje različite pokazatelje financijske ranjivosti kućanstava ili dostatnosti kolaterala, koji banke često primjenjuju za provjeru boniteta (kreditne sposobnosti) klijenta, a regulatori u mikroprudencijalnoj i makroprudencijalnoj analizi

rizika. Ti pokazatelji uključuju omjer duga i imovine, omjer duga i dohotka, omjer servisiranja duga prema dohotku, servisiranje hipotekarnog duga prema dohotku te omjer kredita prema vrijednosti GSJ. Svi ti omjeri izraženi su kao procjena medijana za kućanstva koja posjeduju dug.

Polazna je informacija pokazatelj opterećenosti dugom u odnosu na raspoloživi dohodak (servisiranje duga prema dohotku). Procjena medijana omjera servisiranja duga (otplate glavnice i kamata) prema dohotku za privatna kućanstva s otplatom duga u Hrvatskoj iznosila je 16,7%²⁷, dok je vrijednost pokazatelja za europodručje iznosila 13%. Procjena medijana omjera servisiranja hipotekarnog duga i dohotka iznosila je 19,9%. Taj je pokazatelj za europodručje iznosio 14,6%.

Komplementarni je pokazatelj mjera ukupnog duga prema raspoloživom dohotku (dug prema dohotku), koji se računa dijeljenjem ukupnog iznosa nepodmirenog duga i bruto godišnjeg dohotka. Ovaj pokazatelj, za razliku od prethodnog, uzima u obzir samo vrijednost duga, a ne i ostale parametre koji utječu na kratkoročnu opterećenost kućanstva dugom, kao što su dospijeće duga ili kamatna stopa. Procjena medijana omjera duga i dohotka zaduženih kućanstava za Hrvatsku iznosi 26,6%, dok je isti pokazatelj za europodručje 70,3%.

Ne postoje općenito prihvaćeni standardi što se tiče sigurnih razina obaju spomenutih pokazatelja, ali se u literaturi (npr. [15], [17], [22]) često smatra da se granica financijske ranjivosti kućanstva doseže ako troškovi servisiranja duga tog kućanstva premaše 30% – 40% njegova raspoloživog dohotka.²⁸

Omjer kredita prema vrijednosti glavne stambene jedinice pokazatelj je koji se koristi u mikroprudencijalne i makroprudencijalne svrhe, a primjenjuje se uglavnom na kućanstva opterećena hipotekarnim dugom. Za taj pokazatelj nema jasnog standarda što se tiče referentnih vrijednosti pojedinih pokazatelja, ali se zato često pretpostavlja da je sigurna razina pokazatelja neotplaćenog iznosa kredita prema vrijednosti glavne stambene jedinice kućanstva manja od 100%. Procjena medijana omjera kredita i vrijednosti glavne stambene jedinice kućanstva u Hrvatskoj iznosi 21,9%, dok procjena tog medijana za europodručje iznosi 44,6%.

Druga klasa pokazatelja zasniva se na informacijama o imovini kućanstva. Prvo, kućanstva mogu držati likvidnu financijsku imovinu (depozite, dionice kojima se javno trguje, obveznice i udjele u investicijskim fondovima), koja im omogućuje prilagodbu potrošnje kao odgovor na iznenadno povećanje troškova servisiranja duga ili smanjenje

---

²⁷ Promatrano za sva zadužena kućanstva, ovaj medijalni pokazatelj za Hrvatsku ima vrijednost 0,0, što upućuje na velik udio zaduženih kućanstava bez redovnih otplatnih planova servisiranja njihova duga.

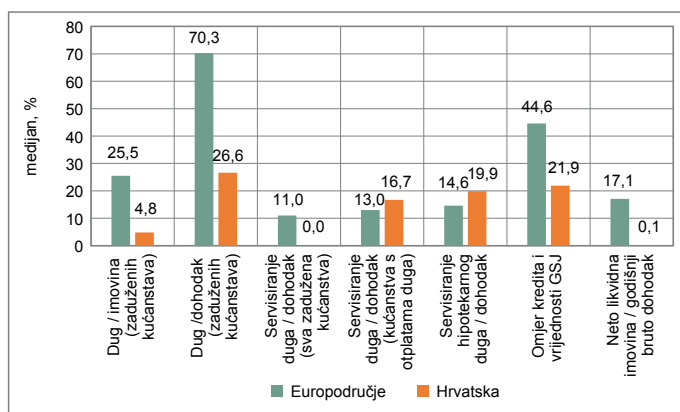
²⁸ Na temelju podataka iz ove ankete već su napravljivi neki zanimljivi radovi vezani uz pokazatelje financijske ranjivosti hrvatskih kućanstava (vidi [25] i [26]).

dohotka. Drugo, u slučaju ozbiljnih financijskih problema zadužena kućanstva mogu pokušati otplatiti dug prihodom od prodaje ostale imovine, uključujući realnu imovinu. Kućanstva čiji dug premašuje vrijednost posjedovane imovine (npr. ako vrijednost duga prema vrijednosti imovine premašuje 100%, što znači da je njihovo neto bogatstvo negativno) nema takvu mogućnost. Procjena medijana omjera vrijednosti ukupnog duga i imovine zaduženih kućanstava u Hrvatskoj iznosila je 4,8%. Taj je pokazatelj za europodručje 25,5%.

Nadalje, standardni skup pokazatelja financijske ranjivosti daje informaciju i o tome koliko je velika financijska zaštita kućanstava, tj. kolika je vrijednost likvidne imovine koja se može zamijeniti za novac u slučaju nepovoljnih šokova. To se mjeri omjerom neto likvidne imovine i (godišnjeg) dohotka, gdje je neto likvidna imovina sastavljena od depozita, uzajamnih fondova, obveznica, dionica i bogatstva poduzeća koje nije vezano uz samozapošljavanje, čija se suma umanjuje za neosigurani dug. Za Hrvatsku je taj pokazatelj manji od pola vidljive jedinice (promila), dok je procjena medijana za europodručje 17,1%.

Slika 23. Pokazatelji opterećenosti dugom privatnih kućanstava u RH i europodručju (medijan, %)

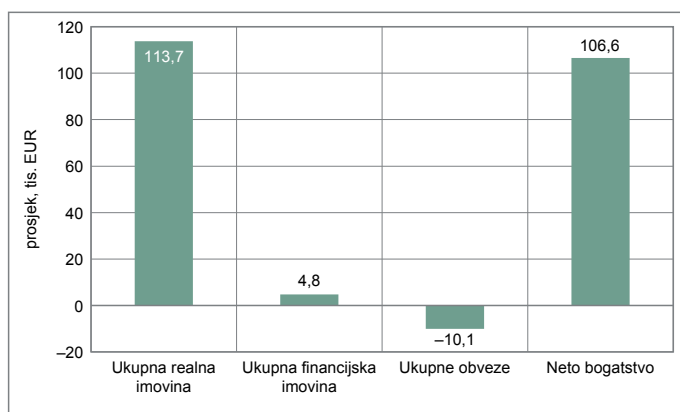
Pređeni pokazatelji, možda ne jednoznačno, ali predominantno upućuju na manju razinu financijske ranjivosti u Hrvatskoj od one u europodručju. Na primjer, procjena medijana omjera duga i dohotka u europodručju značajno je veća nego u Hrvatskoj, baš kao i procjena medijana omjera duga i imovine, što upućuje na to da su, u prosjeku, hrvatska kućanstva manje zadužena nego kućanstva u europodručju. Nadalje, procjena medijana omjera kredita i vrijednosti glavne stambene jedinice kućanstva također pokazuje manju ranjivost u Hrvatskoj. S druge strane, kad je u pitanju opterećenje servisiranjem tog duga relativno prema dohotku, pokazatelji za Hrvatsku nešto su nepovoljniji od onih za europodručje (ako se promatraju kućanstva s otplatama duga), što se može tumačiti nižom razinom samih dohodaka kućanstava i/ili kraćom prosječnom ročnošću.

7.5. Neto bogatstvo

Ovo poglavlje analizira jedan od glavnih rezultata ankete – neto bogatstvo kućanstava u Hrvatskoj. Neto bogatstvo definirano je kao ukupna vrijednost imovine svih kućanstava (realna i financijska) umanjena za ukupne neotplaćene obveze. Anketni podaci o neto bogatstvu nalaze se u tablicama 18. i 19. u Prilogu 1.

Neto bogatstvo kućanstava u Hrvatskoj mjereno procjenom medijana iznosilo je na kraju 2016. godine 61.500 eura (99.400 eura u europodručju), dok je procijenjeni prosjek bio značajno veći i iznosio 106.600 eura (u europodručju ta je razlika još izraženija – prosjek za to područje iznosi 229.200 eura). Vrijednost neto bogatstva uvelike je determinirana realnom imovinom, uključujući vrijednost glavne stambene jedinice kućanstva (procjena medijana 66.200 eura), ostale realne imovine (20.000 eura) i vrijednosti imovine od samozapošljavanja (24.500 eura). Financijska imovina znatno je manje značajna, uz procjenu medijana od 500 eura. Utjecaj je duga na neto bogatstvo malen, relativno prema procijenjenoj vrijednosti realne imovine.

Slika 24. Neto bogatstvo privatnih kućanstava u RH (prosjeck, tisuće eura)

Neto bogatstvo značajno fluktuirala s pojedinim karakteristikama kućanstava. Posebno, neto bogatstvo raste značajno s rastom dohotka kućanstva, dosežući maksimalne vrijednosti za najvišu dohodovnu grupu. Bogatstvo također raste sa stupnjem obrazovanja kućanstava i u kućanstvima gdje referentna osoba ima sveučilišni stupanj, ono je više nego dva puta veće nego kod kućanstava čija referentna osoba ima najviše primarno obrazovanje. Status zaposlenosti referentne osobe kućanstva izrazito varira s razinom neto bogatstva. Kućanstva u kojima je referentna osoba samozaposlena bogatija su (procjena medijana iznosi 142.600 eura) od drugih kućanstava, dva i pol puta u odnosu na zaposlena kućanstva te oko dva puta u odnosu na kućanstva umirovljenih i onih koji ne rade. Neto bogatstvo također varira s obzirom na životni ciklus referentne osobe i doseže najviši iznos u dobi od 55 do 64 godine (77.027 eura), a najmanji (31.497 eura) u najranijoj dobi (16 – 34).

Procjena medijana neto bogatstva također raste i s veličinom kućanstva. To je očekivani rezultat jer veća kućanstva imaju više onih koji zarađuju dohodak.

Ginijev je koeficijent za raspodjelu neto bogatstva privatnih kućanstava u Hrvatskoj 0,61, što je neznatno viša razina od istog pokazatelja za realnu imovinu (0,57), ali znatno niža od razine za financijsku imovinu (0,85) te za dug (0,75).

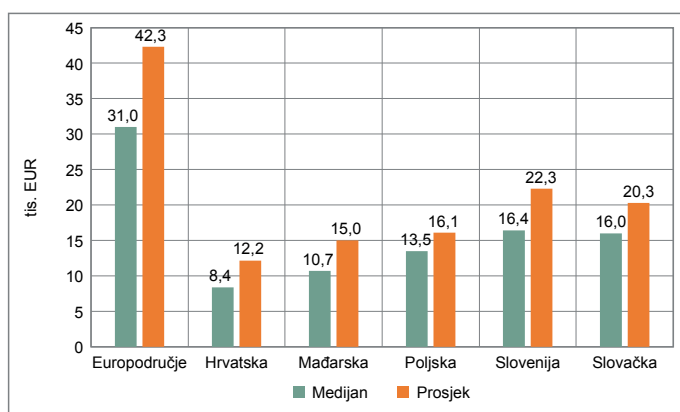
7.6. Dohodak

Pregled

U ovom poglavlju analizira se ukupan bruto dohodak kućanstava, definiran kao suma svih dohodaka prije oporezivanja i socijalnih doprinosa na razini kućanstva. Takav dohodak uključuje dohodak od rada/mirovina, najamninu od nekretnine, dohodak od financijske imovine (kamate, dividende), redovne socijalne/privatne transfere i dohodak od ostalih izvora. Referentna je godina za dohodak 2016., što je zapravo kalendarska godina koja je prethodila godini anketiranja u Hrvatskoj. Dohodak kućanstva i njegova distribucija prikazani su u tablicama 20. i 21. Priloga 1.

Procjena medijana bruto dohotka kućanstava iznosila je 8400 eura, dok je procjena prosječnog bruto dohotka bila veća i iznosila 12.200 eura. Procjena medijana dohotka u europodručju bila je 3,7 puta veća (31.000 eura) nego u RH, a oko 3,5 puta veća je i procjena prosječnog bruto dohotka (42.300 eura).

Slika 25. Ukupan bruto dohodak privatnih kućanstava u odabranim zemljama EU-a (medijan i prosjek, tisuće eura)

U usporedbi s odabranim zemljama iz regije uočljivo je da sve te zemlje imaju viši godišnji bruto dohodak od Hrvatske, bilo da se uspoređuju procijenjeni medijani ili procijenjeni prosjeci. U tome prednjače Slovenija i Slovačka, koje obje imaju gotovo dvostruko veći procijenjeni medijan godišnjeg bruto dohotka od Hrvatske, a tek nešto manji odnos vidljiv je kad je u pitanju procjena prosjeka tog dohotka (prosječni

je godišnji bruto dohodak u Sloveniji za 83%, a u Slovačkoj za 67% veći nego u Hrvatskoj). Od zemalja odabranih za usporedbu Hrvatskoj je po razini godišnjeg bruto dohotka najbliža Mađarska, ali i njezin je procijenjeni medijan veći od hrvatskoga za 27%, a procijenjeni prosjek za 23%. No, kad se usporede te procjene s istima za europodručje, nijedna od odabranih zemalja ne doseže puno više od polovice procijenjenih vrijednosti za to područje.

Procjene medijana i prosjeka u Hrvatskoj variraju prema dobi referentne osobe, dosežu vrh za kućanstva čija je dob referentne osobe 35 – 44 godine i opadaju za starije grupe. Procjena medijana te grupe iznosila je 14.000 eura, dok je procjena prosječnog bruto dohotka iznosila 17.100 eura.

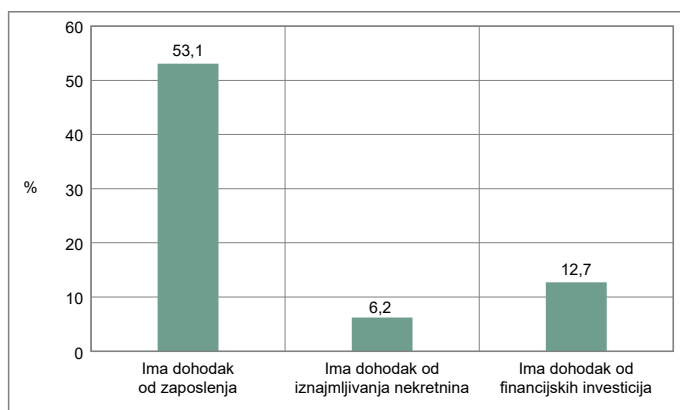
Dohodak također varira prema razini obrazovanja jer je dohodak kućanstava čija je referentna osoba završila akademski stupanj obrazovanja viši u odnosu na kućanstva s referentnom osobom nižeg obrazovanja. U prosjeku kućanstva s referentnom osobom sa sveučilišnim stupnjem obrazovanja zarađuju oko 19% više od onih čija referentna osoba ima srednjoškolsko obrazovanje. Isto vrijedi i za prosjek bruto dohotka.

S obzirom na status na tržištu rada kućanstva čija je referentna osoba samozaposlena imala su najviši dohodak, uz procjenu medijana od 21.400 eura i procjenu prosjeka od 25.300. Taj je dohodak, prema medijanu, gotovo dvostruko veći od onoga u kućanstvima sa zaposlenom referentnom osobom, četiri puta veći od dohotka kućanstava s umirovljenom referentnom osobom i sedam puta veći od dohotka kućanstva s nezaposlenom referentnom osobom.

Prema različitim izvorima dohotka uočljivo je da je u Hrvatskoj najčešći izvor dohotka zaposlenje – 60,3% od ukupnog broja kućanstava izjasnilo se da prima dohodak od zaposlenja, dok samo 2,2% kućanstava prima dohodak od iznajmljivanja nekretnina, a 2,1% dohodak od financijskih investicija.

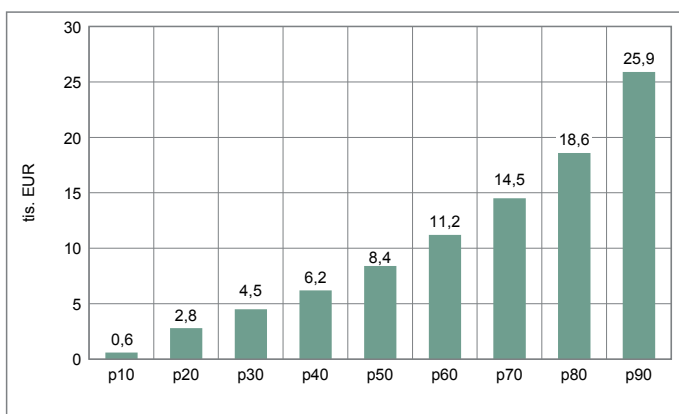
Slika 26., koja prikazuje udjele pojedinih tipova izvora dohotka u ukupnom dohotku kućanstava, također potvrđuje dominantnu ulogu zaposlenja kao izvora dohotka.

Slika 26. Posjedovanje dohotka iz pojedinih izvora (%)

Na kraju, Slika 27. ilustrira disperziju dohotka po decilima stanovništva. Ginijev koeficijent raspodjele ukupnog bruto dohotka kućanstava u Hrvatskoj iznosio je 0,52, što je blizu donje granice intervala koji se uobičajeno tumači kao visoka razina nejednakosti raspodjele, no, s druge strane, manji je od iste mjere nejednakosti distribucije neto bogatstva (koja iznosi 0,61).

Slika 27. Prosječna vrijednost ukupnoga godišnjeg bruto dohotka po decilima kućanstava koja posjeduju bilo koju kategoriju dohotka (tisuće eura)

7.7. Potrošnja

Ukupnu potrošnju čine tri kategorije potrošnje:

1. iznos potrošen na potrošačku robu i usluge
2. iznos potrošen na režije i
3. potrošnja koja se odnosi na hranu u kući i izvan kuće.

Kod sve tri kategorije potrošnje procjene medijana i prosjeka ne razlikuju se značajno. Prema medijalnoj i prosječnoj vrijednosti kućanstva potrošnja na robu i usluge veća je oko dva puta od potrošnje na hranu, a oko tri puta veća od potrošnje na režije. Anketni rezultati o potrošnji kućanstava nalaze se u Tablici 22. u Prilogu 1.

Kategorija potrošnje na potrošačku robu i usluge sadržava troškove za stavke kao što su odjeća, prijevoz, zabava, dječje aktivnosti itd. Prema medijanu hrvatsko kućanstvo troši 7000 eura godišnje na ukupnu potrošnju takvih dobara i usluga, dok je prosječna vrijednost te kategorije potrošnje 8100 eura godišnje. Potrošnja na potrošačku robu i usluge raste s veličinom kućanstva, dohotkom, bogatstvom i obrazovanjem, dok veza s dobi naglo raste do srednje kategorije, a zatim naglo opada. Kućanstva u kojima je referentna osoba umirovljena ili ne radi imaju znatno nižu potrošnju od kućanstava sa zaposlenom referentnom osobom.

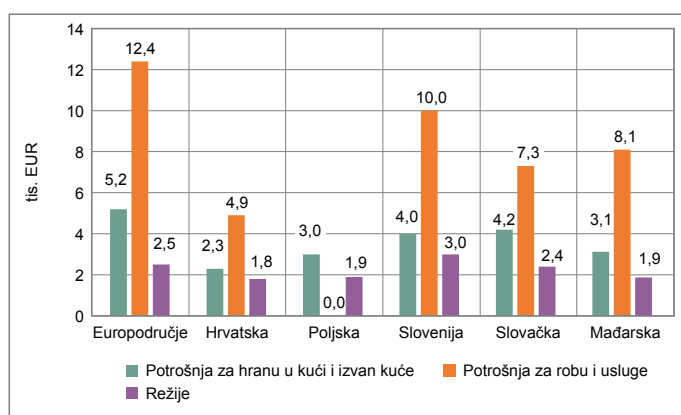
U slučaju izdataka za režije procjena godišnjeg medijana potrošnje iznosila je 1900

eura, dok je procjena prosjeka dosegla 2200 eura. Kućanstva u najnižem kvantilu dohotka troše 1300 eura godišnje na režije, dok u najvišem kvantilu kućanstva troše 3100 eura. Izdaci za režije također se povećavaju s razinom obrazovanja referentne osobe. Procjena medijana godišnje potrošnje na režije lagano raste s dohotkom kućanstva, neto bogatstvom kućanstva, veličinom kućanstva i obrazovanjem referentne osobe. S druge strane, ta se potrošnja lagano smanjuje sa starošću referentne osobe. Procjena medijana i procjena prosječne potrošnje na režije kod vlasnika s hipotekom na glavnu stambenu jedinicu veći su od te potrošnje potpunih vlasnika i unajmljivača.

Procjena medijana godišnje potrošnje na hranu kod kuće i izvan kuće bila je 3100 eura, dok je procjena prosjeka bila 3900 eura. Podaci prikazani u Tablici 22. u prilogu pokazuju da je potrošnja za hranu jako ovisna o veličini kućanstva, što se moglo i očekivati. Procjena godišnjeg medijana potrošnje hrane za kućanstvo s jednom osobom iznosila je 1700 eura, dok je ona za kućanstva s pet ili više osoba 5000 eura. Potrošnja za hranu također je pozitivno korelirana s neto bogatstvom. Procjena medijana troškova za hranu raste od 2700 eura za najniži kvantil neto bogatstva na 5200 eura za najviši kvantil. Kućanstva dobi 35 – 44 troše najviši iznos novca na hranu, 4500 eura godišnje te nešto malo manje kućanstva dobi 45 – 54, 4200 eura. Najniži iznos, 2300 eura, potrošila su kućanstva dvaju najstarijih razreda.

Sljedeća slika uspoređuje prosjeke pojedinih kategorija potrošnje u Hrvatskoj s onima u odabranim zemljama područja AFPK-a. Iznimno, podaci koji se uspoređuju na toj slici u jednom su dijelu asinkroni zbog nedostajućih informacija (vidi komentar uz naslov slike).

Slika 28. Prosječna potrošnja kućanstava po kategorijama u odabranim zemljama EU-a (tisuće eura)²⁹

²⁹ Za RH svi podaci odnose se na treći val istraživanja. Za europodručje i zemlje odabrane za usporedbu potrošnja za hranu u kući i izvan kuće te potrošnja za režije također se odnose na treći val istraživanja, dok su podaci o potrošnji za robu i usluge preuzeti iz izvješća za drugi val istraživanja, budući da u izvješću za treći val ta kategorija potrošnje nije prezentirana. Pritom Poljska u drugom valu nije iskazala podatak o toj kategoriji potrošnje.

Usporedbom prosjeka pojedinih kategorija potrošnje u Hrvatskoj s odabranim zemljama može se uočiti da se prosječna godišnja potrošnja na hranu u kući i izvan nje u Hrvatskoj (3100 eura) nalazi unutar relativno uskog intervala varijacija te potrošnje u zemljama odabranima za usporedbu – od 3000 eura u Poljskoj do 4200 eura u Slovačkoj (uz iznimku Mađarske s prosječnom potrošnjom od 2300 eura godišnje), koje sve zajedno odlikuje niska razina ove kategorije potrošnje, relativno prema prosjeku europodručja (5200 eura godišnje).

Kod potrošnje za robu i usluge Mađarska ponovo pokazuje tipično nisku razinu prosječne godišnje potrošnje (4900 eura godišnje), dok je ta potrošnja u Hrvatskoj (8100 eura godišnje) veća od one u Slovačkoj (7300 eura), ali manja od one u Sloveniji (10.000 eura), a prosjek za područje AFPK-a i ovdje je znatno veći – 12.400 eura godišnje.

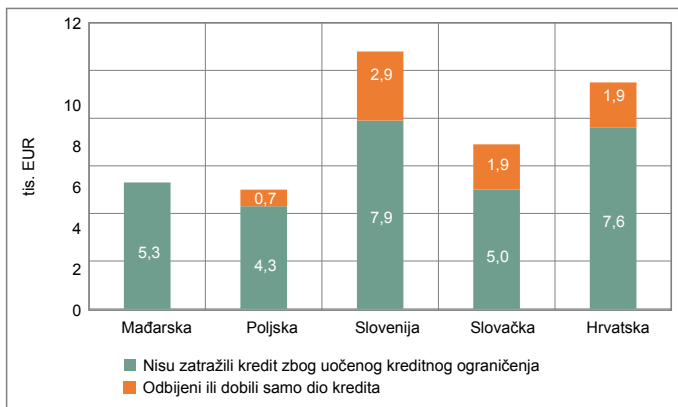
Ako uspoređujemo potrošnju za režije, Slovenija je jedina zemlja koja ovom kategorijom potrošnje premašuje prosjek za europodručje, dok ostale zemlje, uključujući i Hrvatsku, pokazuju slične razine (od 1800 eura u Mađarskoj do 2400 u Slovačkoj), nešto niže od prosjeka za europodručje.

7.8. Kreditna ograničenja

Informacije o poteškoćama pri dobivanju kredita (odbijanje kredita od kreditnih institucija ili neprijavlivanje zbog percipiranoga kreditnog ograničenja) prikazane su u Tablici 23. u Prilogu 1. Informacije su dobivene na temelju općenitih odgovora kućanstava, bez obzira na razliku među vrstama kreditnih instrumenata ili kreditnih institucija.

Vrednovanje kreditnih ograničenja zasniva se na vlastitoj procjeni kućanstava o njihovoj mogućnosti posuđivanja novca od financijskih institucija. Unutar posljednje tri godine (u odnosu na vrijeme provođenja ankete) 16,9% hrvatskih kućanstava prijavilo se za kredit (za usporedbu, u europodručju taj je postotak veći i iznosi 22%, dok je u svim zemljama odabranima za usporedbu niži nego u Hrvatskoj i kreće se od 11,1% u Poljskoj do 15,4% u Slovačkoj). Među tim je kućanstvima 19,6% bilo odbijeno ili dobilo umanjeni kredit, što je nešto više nego u Poljskoj (13,4%) ili Slovačkoj (16,9%), ali znatno niže nego u Sloveniji (31,6%). Nadalje, 7,6% kućanstava nije zatražilo kredit zbog percipiranoga kreditnog ograničenja. Sumiranje obeshrabrenih kućanstava i onih koji su bili odbijeni ili dobili umanjeni kredit (ne računajući one koji su kasnije dobili traženi iznos u ponovljenom zahtjevu kod neke druge institucije) daje rezultat od 9,5% hrvatskih kućanstava koja su suočena s kreditnim ograničenjima. Taj je udio negdje u sredini intervala varijacija tog udjela u zemljama odabranima za usporedbu – 5% u Poljskoj, 5,3% u Mađarskoj, 6,9% u Slovačkoj i 10,8% u Sloveniji (analogni podatak za europodručje nije raspoloživ).

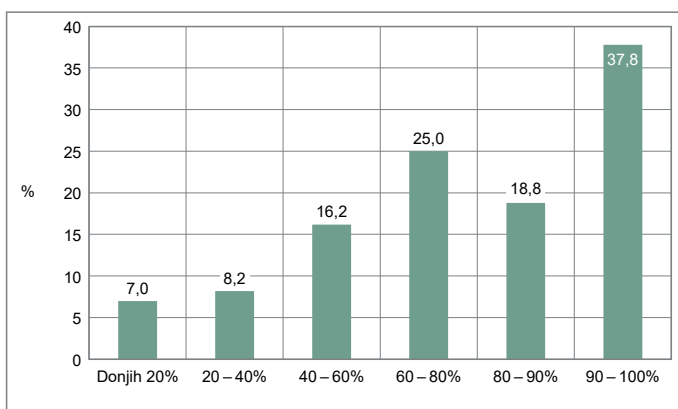
Slika 29. Udio kućanstava suočenih s kreditnim ograničenjima u RH i zemljama odabranima za usporedbu (%)³⁰

Udio kućanstava koja su se suočila s kreditnim ograničenjem u Hrvatskoj povećava se s veličinom kućanstva. Taj udio iznosi 6,3% među jednočlanim kućanstvima i postupno raste do 16,8% za kućanstva s pet i više članova. Udio kućanstava s kreditnim ograničenjem veći je među unajmljivačima nego među vlasnicima glavne stambene jedinice. S druge strane, on opada s dobi referentne osobe, uglavnom zbog toga što se mlađa kućanstva više prijavljuju za kredit unutar posljednje tri godine. Prema statusu zaposlenosti samozaposlene i zaposlene osobe više su potraživale kredite nego umirovljene osobe.

Uspoređujući kućanstva prema razini dohotka, uočavamo pozitivnu vezu između bruto dohotka kućanstava i kreditnih prijava (uz iznimku predzadnjeg razreda).

Slika 30. Udio kućanstava koja su zatražila kredit unutar posljednje tri godine po kvantilima visine dohotka (%)

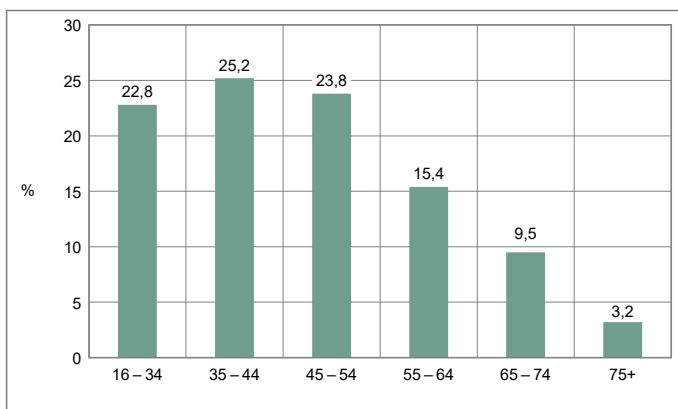

³⁰ Podatak o udjelu onih koji su odbijeni ili dobili samo dio kredita za Mađarsku nije raspoloživ.

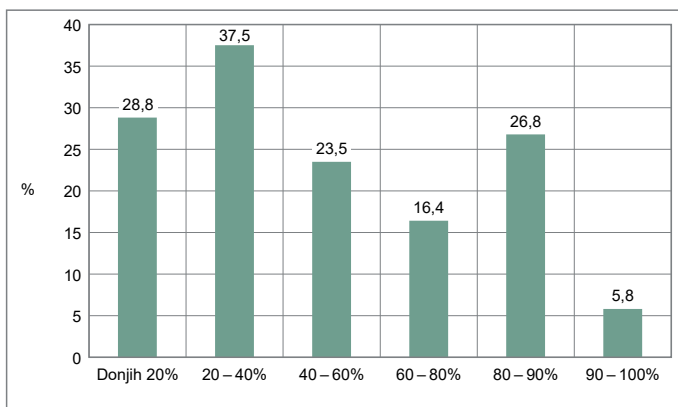
Također, moguće je uočiti (Slika 31.) vezu između dobi referentne osobe i udjela kućanstava koja su zatražila kredit unutar posljednje tri godine – kućanstva s mlađom referentnom osobom (koja u prosjeku imaju viši dohodak) češće su se prijavljivala za kredit.

Slika 31. Udio kućanstava koja su zatražila kredit unutar posljednje tri godine po dobnim skupinama referentne osobe (%)

S druge strane, iz Slike 32. vidljivo je da je od ovih kućanstava (koja su zatražila kredit u posljednje tri godine) veći udio onih koja su bila odbijena ili dobila umanjeni kredit u kvantilima kućanstava s nižim dohtkom.

Slika 32. Udio kućanstava koja su bila odbijena ili dobila umanjeni kredit po kvantilima visine dohotka (%)

8. Usporedba rezultata AFPK-a s podacima iz eksternih izvora

Anketa o financijama i potrošnji kućanstava (AFPK) pokrenuta je na tragu međunarodno koordinirane inicijative za prikupljanje i objavu novih kategorija podataka (*G20 Data Gaps Initiative*, travanj 2009.), čiji je nedostatak prepoznat u okviru iskustava stečenih tijekom financijske krize 2008. godine. U toj je inicijativi posebno naglašena potreba kompilacije i diseminacije strukturnih informacija (na mikrorazini) o osnovnim makroekonomskim kategorijama vezanim uz sektor kućanstava (dohodak, potrošnja, štednja i bogatstvo), a koje se na agregatnoj razini (makrorazini) kompiliraju u sklopu statistike financijskih i nefinancijskih nacionalnih računa. Ova je potreba razumljiva jer, kako je pokazalo bolno iskustvo zatečenosti financijskih regulatora krizom 2008. godine, za potpunije razumijevanje transmisijskog mehanizma monetarne politike, ali i ocjenu financijske stabilnosti sektora kućanstava, nisu dovoljne samo agregatne informacije o tom sektoru, nego i informacije o distribucijama tih agregata po pojedinim podgrupama kućanstava, što je moguće samo uz posjedovanje dopunskoga statističkog izvora mikroinformacija o sektoru kućanstva, kakav je AFPK.

U svjetlu toga prirodno je razmišljati o izgradnji jedne sveobuhvatne statistike sektora kućanstava, koja bi objedinjavala agregatne informacije iz financijskih računa i njihove distribucijske karakteristike, dobivene iz mikrostatističkog izvora. U tom smislu, potrebno je osigurati koherentnost izvora tih dviju razina informacija, kao i konzistentnost samih tih informacija, a to uz postojeće stanje statističkih standarda za sada još nije moguće. Ipak, Statistički odbor Europske središnje banke prepoznao je važnost ovakvog pristupa te kompilaciju tzv. distribucijskih financijskih računa (koji bi u sebi uključivali i nefinancijsku imovinu kućanstava) uključio u srednjoročnu strategiju razvoja statistike financijskih računa EU-a. U tu svrhu Statistički odbor ESB-a oformio je ekspertnu skupinu sa zadatkom izrade polazišne dokumentacije za realizaciju ove strategije.

U ovom kontekstu zanimljivo je usporediti agregirane mikrorezultate AFPK-a 2017. godine za Republiku Hrvatsku s makroagregatima koji se za istu godinu pojavljuju u financijskim (i nefinancijskim) računima sektora kućanstava, ali i s informacijama dobivenim u okviru Ankete o dohotku stanovništva (EU-SILC, *Statistics on Income and Living Conditions*), koju je proveo u 2017. godini Državni zavod za statistiku, kao paralelnog izvora informacija na mikrorazini koji se u jednom dijelu sadržajno preklapa s AFPK-om.

8.1. Razlike u kompilacijskim definicijama

Prije same usporedbe rezultata potrebno je naglasiti dvije činjenice. Prvo, na principijelnoj razini, usporedba kompiliranih makroekonomskih agregata s agregiranim mikroinformacijama iz ankete ne treba se promatrati u duhu testiranja ispravnosti

rezultata AFPK-a, jer ni makroekonomski agregati ne predstavljaju apsolutnu istinu, već su i oni rezultat primjene propisane kompilacijske procedure te se kao takvi (osobito kod financijskih računa) tretiraju kao procjene. Drugo, za brojne kategorije obuhvaćene ovim statistikama same njihove kompilacijske definicije nisu usklađene pa se potpuna konzistentnost rezultata ne bi mogla ostvariti ni u slučaju da oba izvora podataka generiraju apsolutnu istinu. Tome treba svakako dodati i činjenicu da je i sam karakter (s aspekta valuacije) prikupljenih informacija bitno različit – dok se u financijskim računima agregati kompiliraju na temelju različitih službenih izvora podataka te kvantitativnih tehnika procjene, koji svi do jednog podrazumijevaju (barem aproksimativno) tržišno vrednovanje pojedinih pozicija, u anketi se vrednovanje nefinancijske imovine zasniva na subjektivnoj procjeni ispitanika, koja se može bitno razlikovati od stvarne tržišne vrijednosti te imovine (empirijski je prisutan tzv. fenomen podcjenjivanja vlastite nefinancijske imovine).

Za ilustraciju navedene tvrdnje u nastavku se navode najznačajnije razlike u tehničkim definicijama pojedinih kategorija u nacionalnim računima i AFPK-u:

- dohodak koji potječe iz AFPK-a i dohodak koji potječe iz nacionalnih računa razlikuju se u tome što se makroekonomske ocjene odnose na dohodak bez poreza, dok veličine koje potječu iz ankete sadržavaju poreze;
- nacionalni računi uključuju sva kućanstva i neprofitne institucije koje služe kućanstvima (npr. crkve, političke stranke i neprofitna sveučilišta), čije bogatstvo može biti značajno, dok AFPK uključuje samo tzv. privatna kućanstva, isključujući osobe koje žive u grupnim zajednicama (npr. život starijih osoba u institucionaliziranim kućanstvima);
- u AFPK-u poduzeće u kojem je najmanje jedna osoba kućanstva samozaposlena, tretira se kao realna imovina, dok će u nacionalnim računima neto vrijednost poduzeća biti zabilježena ili kao udio u kapitalu (tj. kao financijska imovina kućanstva) ili, ako se tretiraju kao sastavni dio kućanstva, imovina i obveze poduzeća bilježe se kao dio bruto bilance kućanstva;
- koncept bogatstva prema AFPK-u uključuje samo sadašnju vrijednost budućih privatnih mirovinskih planova, tj. isključuje javne i profesionalne mirovinske planove te fondove socijalne zaštite, dok je dio te imovine (koji se odnosi na mirovinske planove s osobnim računima) uključen u nacionalne račune;
- vrijednost zemljišta često nedostaje u nacionalnim računima i stoga se procjenjuje, a uključena je u realnu imovinu AFPK-a.

8.2. Usporedba rezultata

U ovom se odjeljku prikazuje usporedba rezultata AFPK-a 2017. godine za Republiku Hrvatsku s rezultatima za pojedine analogne kategorije dobivenima iz ankete EU-SILC te nefinancijskih i financijskih računa RH.

Ovdje treba naglasiti da se usporedba zasniva na standardnom (internom) Izvješću Europske središnje banke o usklađenosti podataka AFPK-a s eksternim izvorima (*Household Finance and Consumption Survey Coherence and Plausibility report*) za AFPK 2017. za Republiku Hrvatsku, u kojem je za potrebe uspostave kompatibilnosti definicija gotovo svake varijable koja se uspoređuje korigirana brojnim tehnikama (uključujući i primjenu modela za procjenjivanje razlika). Ta metoda usporedbe prihvaćena je kao dio harmoniziranoga metodološkog okvira za provođenje ankete u svim zemljama koje sudjeluju u AFPK-u 2017.

Tablica 3. Demografske karakteristike – usporedba rezultata AFPK-a i EU-SILC-a

	AFPK	EU-SILC	Razlika	Omjer
1	2	3	4 = 2 – 3	5 = 2/3 [%]
Broj kućanstava	1.495.082	1.490.054	5.028	100,3%
Prosječna veličina kućanstva	2,76	2,78	-0,03	99,0%
Udio vlasnika glavne stambene jedinice	85,3%	89,9%	-4,6%	94,9%
Udio kućanstava prema dobi i obrazovanju referentne osobe				
18 – 64, visoko obrazovanje	16,3%	18,6%	-2,2%	88,0%
18 – 64, srednje obrazovanje	66,8%	62,7%	4,2%	106,6%
18 – 64, niže obrazovanje	16,8%	18,8%	-1,9%	89,8%
65+, visoko obrazovanje	13,1%	12,2%	0,9%	107,2%
65+, srednje obrazovanje	38,7%	34,9%	3,8%	110,9%
65+, niže obrazovanje	48,2%	52,8%	-4,7%	91,1%
Udio kućanstava prema radnom statusu referentne osobe				
Zaposleni	36,8%	37,8%	-1,0%	97,4%
Obavljaju kućanske poslove	4,7%	4,4%	0,3%	106,7%
Ostale neaktivne osobe	0,3%	0,7%	-0,4%	41,1%
Stalno nesposobni	0,6%	0,9%	-0,2%	74,7%
Umirovljeni	30,8%	30,8%	0,0%	100,0%
Samozaposleni	2,0%	4,0%	-2,0%	51,0%
Studenti	8,2%	7,9%	0,3%	103,9%
Nezaposleni	15,4%	13,5%	1,9%	114,1%

Tablica 4. Nadnice i plaće – usporedba rezultata AFPK-a i nefinancijskih računa (NR), mil. eura

	AFPK	NR	Razlika	Omjer
1	2	3	4 = 2 – 3	5 = 2/3 [%]
Nadnice i plaće	10.972	17.722	-6.750	61,9%

Tablica 5. Dohodak – usporedba rezultata AFPK-a i EU-SILC-a, mil. eura

	AFPK	EU-SILC	Razlika	Omjer
1	2	3	4 = 2 – 3	5 = 2/3 [%]
Ukupna vrijednost dohotka zaposlenih	10.972	13.661	-2.688	80,3%
Ukupna vrijednost dohotka samozaposlenih	2.232	1.723	509	129,5%
Ukupna vrijednost dohotka od imovine	789	267	522	295,8%
Ukupna vrijednost dohotka od transfera	278	620	-343	44,7%
Ukupna vrijednost dohotka od mirovina	3.592	4.664	-1.072	77,0%
Ukupna vrijednost bruto dohotka	18.188	21.116	-2.929	86,1%

Tablica 6. Financijska imovina – usporedba rezultata AFPK-a i financijskih računa (FR), eura *per capita*

	AFPK	FR	Razlika	Omjer
1	2	3	4 = 2 – 3	5 = 2/3 [%]
Ukupna vrijednost depozita	964	6.533	-5.569	14,8%
Ukupna vrijednost kotiranih dionica	64	361	-297	17,7%
Ukupna vrijednost udjela u uzajamnim fondovima	23	356	-333	6,6%
Ukupna vrijednost u dobrovoljnim mirovinskim fondovima	62	575	-513	10,8%

Analizom usporednih podataka u gornjim tablicama može se uočiti da kod mnogih kategorija postoje značajna odstupanja. Dok su, s jedne strane, informacije o demografskim karakteristikama prikupljene AFPK-om i EU-SILC-om u velikoj mjeri međusobno konzistentne, to se nažalost ne može reći za kategorije vezane uz dohodak ili, pri usporedbi s podacima iz financijskih računa, uz financijsku imovinu.

Ako se analizira usporedba podataka o dohotku, uočljivo je da je konzistentnost informacija o razini ukupnog dohotka, kao i njegove dominantne komponente – dohotka od zaposlenja, zadovoljavajuće konzistentna (informacija dobivena iz AFPK-a pokriva 86,1% odnosno 80,3% analogne informacije iz EU-SILC-a). Za usporedbu, može se napomenuti da se na temelju rezultata drugog vala istraživanja AFPK ta pokrivenost za ukupni dohodak svih zemalja uključenih u taj val istraživanja kretala između 74,1% (podatak za Sloveniju) i 116,8% (podatak za Estoniju), dok su po pokrivenosti ukupnog dohotka Hrvatskoj hipotetično (zbog asinkronosti informacija s obzirom na odnosni val istraživanja) bile najbliže Austrija s 80,8%, Italija s 81,3% te Francuska s 82,6% pokrivenosti.

Situacija, dakle, zadovoljava kad je u pitanju ukupna razina dohotka. Međutim, ako se uspoređuju informacije tih dvaju mikroizvora o ostalim komponentama dohotka, ne može se zaključiti da su one međusobno konzistentne: s jedne strane, dohodak od samozapošljavanja i dohodak od imovine prema AFPK-u premašuju iste kategorije prema EU-SILC-u (za 29,5% odnosno čak 195,8%), a s druge strane, dohodak od transfera i dohodak od mirovina prema AFPK-u podcijenjeni su u odnosu na iste

kategorije prema EU-SILC-u (za 55,3% odnosno 23%).

Ako se i te informacije pokušaju smjestiti u kontekst rezultata drugog vala istraživanja AFPK, može se uočiti sljedeće: kod dohotka od samozapošljavanja pokrivenost informacije iz EU-SILC-a onom iz AFPK-a jako oscilira i kreće se u intervalu od 63,9% za Francusku do 205% za Estoniju; kod dohotka od imovine raspršenost je još i veća – pokrivenost se kreće od skromnih 25,8% u Grčkoj do ekstremnih 1307% u Slovačkoj; situacija nije nimalo bolja ni kod dohotka od transfera, za koji se pokrivenost kreće od 15,1% u Italiji (što je ipak ekstremno niska opservacija – prva je sljedeća u nizu 34,1% za Cipar) do 114,1% u Slovačkoj. Kod dohotka od mirovina informacije iz tih dviju anketa ipak su nešto manje nekonzistentne – pokrivenost agregata iz EU-SILC-a onim iz AFPK-a kreće se između 60,3% kod Cipra i 115,2% kod Grčke. Zaključno, ako se podaci o pokrivenosti za treći val AFPK-a za Republiku Hrvatsku smjeste u ove intervale, vidljivo je da ni za jednu kategoriju ova pokrivenost nije ekstremna u usporedbi s drugim zemljama – štoviše, kad bi se sastavljala hipotetična rang-lista zemalja po pokrivenosti prema pojedinim kategorijama dohotka, RH se ni za jednu kategoriju ne bi bitno udaljila od sredine te liste (djelomična je iznimka izrazito visoka precijenjenost dohotka od imovine prema informaciji iz EU-SILC-a, no i ovdje je za određeni broj zemalja – Letoniju, Cipar, Mađarsku te, naravno, Italiju – ta precijenjenost još intenzivnija).

Dok se kod opisanih razlika u informacijama dobivenima iz AFPK-a i EU-SILC-a kao njihovo eventualno tumačenje ne mogu iskoristiti argumenti različitoga karaktera mikroinformacija i makroinformacija (jer se radi o usporedbi podataka iz dva mikroizvora), već samo argumenti vezani uz razlike u dizajnu tih dviju anketa (različita veličina uzorka i stopa odaziva, postojanje panela s rotacijskim skupinama³¹ itd.), pri usporedbi informacija o financijskoj imovini (Tablica 6.), upravo se ta razlika u karakteru može smatrati najvažnijim uzrokom nekonzistentnosti usporedivih informacija.

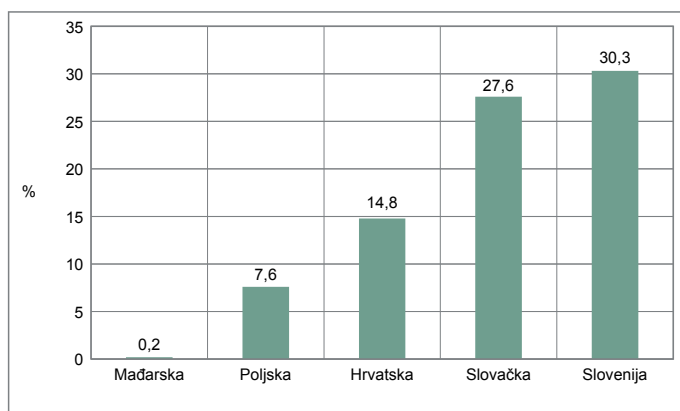
Kod svih kategorija financijske imovine uočljiva je, naime, izrazita podcijenjenost informacija iz AFPK-a relativno prema informacijama iz financijskih računa kao makroizvora – depoziti prema AFPK-u pokrivaju skromnih 14,8% iznosa objavljenog u financijskim računima, kotirane dionice 17,7%, udjeli u uzajamnim fondovima 6,6%, a udjeli u dobrovoljnim mirovinskim fondovima 10,8%. Imajući na umu da se sve te kategorije u financijskim računima kompiliraju iz iznimno pouzdanih primarnih statistika, zasnovanih na izravnom izvješćivanju pripadnih financijskih institucija

³¹ Anketa EU-SILC za 2017. godinu imala je ukupni uzorak od 12.315 slučajno odabranih privatnih kućanstava, od čega su u rezultate uključeni odgovori 7845 kućanstava (stopa je odgovora, dakle, 68,7%). Pri dizajniranju uzorka korišten je panel s četiri rotacijske skupine, što znači da se ukupni uzorak dijeli na četiri nepreklapajuće podgrupe, od kojih u svakoj anketi uzorak čine samo tri podgrupe, dok se pri svakom novom anketiranju izostavlja druga rotacijska skupina iz istraživanja, tako da novi uzorak čine preostale dvije skupine te ona skupina koja je bila izostavljena iz prethodnog uzorka.

(s iznimkom kotiranih dionica čija se agregatna vrijednost u financijskim računima kompilira na temelju matematičkog modela), može se zaključiti da je kvaliteta agregiranih informacija prikupljenih AFPK-om zaista inferiorna kvaliteti odnosnih agregata iz financijskih računa. Međutim, takav zaključak nimalo ne čudi, kako zbog problema nedovoljne zastupljenosti najbogatijih kućanstava u uzorku (zbog znatno niže stope odaziva takvih kućanstava), koji je samo djelomično ublažen pri dizajniranju uzorka, tako i zbog empirijski generalno potvrđene činjenice da postoji izrazita nesklonost ispitanika svih anketa vezanih uz financije i imovinu “priznavanju” pravih vrijednosti bilo kakvih kategorija imovine u njihovu posjedu.

Za usporedbu s drugim zemljama, navedene postotke pokrivenosti makroinformacija iz financijskih računa agregiranim mikroinformacijama iz AFPK-a po pojedinim kategorijama financijske imovine stavlja se u kontekst istovjetne pokrivenosti za ostale zemlje Europske unije uključene u AFPK, ali na temelju trenutno raspoloživih informacija iz drugog vala anketnog istraživanja. Za sve kategorije moguće je uočiti da je prema postotku pokrivenosti RH pri dnu hipotetične rang-liste svih zemalja uključenih u istraživanje, premda nikad posljednja. Međutim, važno je napomenuti da, kada se za usporedbu izdvoje samo zemlje koje su i u prethodnom poglavlju korištene za usporedbu rezultata (srednjoeuropske bivše tranzicijske zemlje), postaje uočljivo da se Hrvatska po svim kategorijama financijske imovine (obuhvaćenima ovom usporedbom) nalazi točno u sredini (s Mađarskom i Poljskom s lošijom pokrivenošću te Slovačkom i Slovenijom s boljom pokrivenošću), a same hrvatske stope pokrivenosti vrlo su blizu prosjeka za te zemlje, također po svim kategorijama. Za ilustraciju, Slika 33. prikazuje stope pokrivenosti ukupne vrijednosti depozita objavljene u financijskim računima onim vrijednostima koje su generirane rezultatima istraživanja AFPK.

Slika 33. Stope pokrivenosti ukupne vrijednosti depozita kućanstava u financijskim računima ukupnom vrijednošću depozita iz drugog (za Hrvatsku trećeg) vala istraživanja AFPK za odabrane zemlje EU-a (%)

9. Zaključak

Ovaj je rad prikaz provedbe i glavnih rezultata Ankete o financijama i potrošnji kućanstava u Hrvatskoj, koja je u sklopu harmoniziranog istraživanja u zemljama europodručja i još nekim zemljama Europske unije.

Ciljana populacija u provedenoj anketi bila su privatna kućanstva u Republici Hrvatskoj, odnosno (za dio ankete) osobe starije od 16 godina u tim kućanstvima. Anketnim istraživanjem obuhvaćen je dvoetažno stratificirani uzorak od 4070 kućanstava, pri čemu je u uzorku osigurana povećana zastupljenost kategorija kućanstava za koje je prethodnim istraživanjima utvrđeno da ostvaruju nižu stopu odaziva na sudjelovanje u anketi, a to su imućnija kućanstva te kućanstva u najvećim hrvatskim gradovima.

Terensko istraživanje za treći val provedeno je u Hrvatskoj u prvoj polovici 2017. godine, u okviru kojeg je prikupljeno 1357 odgovora kućanstava (ostvarena je stopa odaziva 33,3%, odnosno 35,8% ako se uzimaju u obzir samo zaista postojeća kućanstva u uzorku).

Prikupljeni podaci statistički su obrađeni u nekoliko etapa – nakon sadržajnih usklađivanja prikupljenih podataka o dohotku s definicijama metodološkog okvira ankete (pretvorba mjesečnih u godišnje podatke te neto u bruto iznose), proveden je postupak utežavanja i procjenjivanja (za potrebe ublažavanja problema visoke stope neodgovora ispitanika) te postupak stohastičke višestruke imputacije (za potrebe ublažavanja problema visoke stope neodgovora na određeno pitanje).

Zbirni rezultati trećeg vala za sve zemlje uključene u ovaj val istraživanja objavljeni su u ožujku 2020. godine.

Anketa se fokusira na komponente neto bogatstva kućanstava i daje procjene njihove imovine i obveza, ali pokriva i dohodak te potrošnju kućanstava, kao i pokazatelje financijske ranjivosti.

Imovina se kućanstava može podijeliti u dvije osnovne vrste imovine: realnu i financijsku imovinu. Realna imovina čini dominantan dio bogatstva kućanstava u RH, 96,5%, dok je udio financijske imovine u ukupnoj vrijednosti imovine samo 3,5%. Usporedba procijenjenih vrijednosti medijana tih dviju komponenata imovine još više naglašava dominaciju realne imovine – njezin procijenjeni medijan približno je 140 puta veći od procijenjenog medijana vrijednosti financijske imovine. Glavna je komponenta realne imovine vrijednost glavne stambene jedinice (75,4% realne imovine), dok su glavna komponenta financijske imovine depoziti (68,0% financijske imovine). Za usporedbu, prosječno kućanstvo u europodručju drži manje depozita (43,7% financijske imovine), a više ostalih oblika financijske imovine, što znači da njihova kućanstva više diversificiraju svoj portfelj financijske imovine nego kućanstva u Hrvatskoj.

U poglavlju o dugu analizira se hipotekarni dug kućanstava u RH (čiji je kolateral glavna stambena jedinica kućanstva i/ili ostale nekretnine) i nehipotekarni dug (kreditne linije, prekoračenja, dug po kreditnoj kartici i ostali nehipotekarni dug). Rezultati pokazuju da je zastupljenost hipotekarnog duga kod kućanstava četiri puta manja nego kod nehipotekarnog duga, dok, s druge strane, vrijednost preostalog iznosa hipotekarnog duga pokriva dvije trećine vrijednosti ukupnog duga. Razina zaduženosti hrvatskih kućanstava relativno je niska, s obzirom na to da 59,3% kućanstava ne posjeduje nikakav dug, a opterećenje je dugom hrvatskih kućanstava ispod prosjeka za europodručje. Nasuprot tome, procjena medijana neto bogatstva kućanstava u Hrvatskoj bila je 61.500 eura, što je dosta manje od prosjeka europodručja za drugi val, koji je iznosio 104.100 eura.

Bruto dohodak hrvatskih kućanstava (s procjenom medijana od 8400 eura) znatno je niži (otprilike 3,5 puta) od istog podatka za europodručje. S obzirom na izvore koji generiraju dohodak, najzastupljeniji je dohodak od zaposlenja (posjeduje ga 53,1% kućanstava), zatim dohodak od financijskih ulaganja (12,7% kućanstava), dok je najmanje zastupljen dohodak od iznajmljivanja nekretnina (samo 6,2% kućanstava). Po vrijednosnom kriteriju također najveći ponder ima procjena stope dohotka od zaposlenja (60,3% ukupnog dohotka), dok je podjednako malen doprinos dohotka od iznajmljivanja nekretnina (2,2%) i dohodak od financijskih investicija (2,1).

Ukupnu potrošnju čine tri kategorije potrošnje: potrošnja za robu i usluge, potrošnja za režije i potrošnja za hranu u kući i izvan kuće. Prema procjeni vrijednosti medijalnoga kućanstva, a i prema procjeni aritmetičke sredine, potrošnja na robu i usluge oko dva puta je veća od potrošnje na hranu, a oko tri puta veća od potrošnje na režije. Medijalne procjene svih triju komponenata potrošnje niže su od istih za europodručje i kreću se od 60% te procjene za europodručje za potrošnju za hranu u kući i izvan kuće do 75% procjene za europodručje za potrošnju za režije.

Za potrebe ovog izvješća provedena je i analiza usporednih podataka o pojedinim kategorijama obuhvaćenima istraživanjem AFPK i istovjetnih podataka iz eksternih izvora. Slijedom rezultata ove analize može se, kao prvo, zaključiti da su informacije o demografskim karakteristikama prikupljene AFPK-om i EU-SILC-om u velikoj mjeri međusobno konzistentne. Nadalje, informacije o ukupnoj razini dohotka, kao i o razini dohotka od zaposlenja, također su međusobno konzistentne, premda upućuju na blagu podcijenjenost informacija iz AFPK-a u odnosu na one iz EU-SILC-a. Nasuprot tome, informacije o ostalim kategorijama dohotka nisu međusobno konzistentne, pri čemu su dohoci od samozapošljavanja i od imovine precijenjeni u AFPK-u u odnosu na EU-SILC, a dohoci od transfera i od mirovina podcijenjeni u AFPK-u u odnosu na EU-SILC. Međutim, na osnovi usporedbe tih odstupanja s onima drugih zemalja, može se reći da ni za jednu kategoriju dohotka odstupanja za RH nisu ekstremna, već se većinom nalaze blizu polovišta intervala disperzije. Konačno, informacije o pojedinim kategorijama financijske imovine pokazuju značajnu podcijenjenost rezultata AFPK-a u odnosu na informacije iz financijskih računa, što se dovodi u vezu s nesklonošću

ispitanika da iskazuju punu vrijednost imovine koju posjeduju. Pritom usporedba s drugim zemljama pokazuje da to nije specifičnost RH, već zajednička karakteristika srednjoeuropskih bivših tranzicijskih zemalja, unutar kojih se Hrvatska pojavljuje kao zemlja s prosječnim razinama podcijenjenosti po svim kategorijama financijske imovine.

Mikropodaci prikupljeni ovom anketom prije svega daju iscrpnu sliku o zaduženosti i izloženosti kućanstava financijskom pritisku. Oni omogućavaju uvid u raspodjelu duga među kućanstvima, strukturiranu prema različitim kriterijima (npr. prema razini dohotka ili neto bogatstva) te nakon nekoliko provedenih anketa mogu upućivati i na dinamiku promjene ove raspodjele tijekom vremena. Nadalje, uvidom u ove podatke moguće je uočiti i eventualne neusklađenosti između imovine i obveza pojedinih kućanstava, i u smislu veličine, i prema različitim karakteristikama, kao što su likvidnost ili osjetljivost na promjene valutnog tečaja ili kamatnih stopa. Ne manje značajna jest i mogućnost uvida u strukturu duga prema instrumentima zaduživanja te karakteristike postojećih osiguranja plaćanja tog duga, što svakako može dati dodanu vrijednost za procjenu osjetljivosti kućanstava na makroekonomske i financijske šokove.

Budući da anketa osim informacija o sredstvima i obvezama kućanstava prikuplja i informacije o zaposlenosti, dohotku i potrošnji, ona čini prikladnu podlogu i za analizu efekata eventualnih financijskih šokova na potrošnju kućanstava, ali i na status njihove zaposlenosti.

Uz ovakvu sliku o strukturi i intenzitetu zaduženosti kućanstava, podaci prikupljeni Anketom o financiranju i potrošnji kućanstava omogućuju i spoznaje o imovinskim preferencijama kućanstava, i s aspekta oblika imovine (nefinancijske i financijske, uz posebno značenje informacija o sklonosti kućanstava posjedovanju glavne stambene jedinice, ali i drugih nekretnina), i s aspekta sklonosti kućanstava riziku pri izboru pojedinih oblika nefinancijske i (osobito) financijske imovine.

Osim informacija o zaduženosti i imovini Anketa o financijama i potrošnji kućanstava daje informacije i o sklonosti kućanstava štednji, onoj za “crne dane”, gdje se propituje sposobnost kućanstava da svojom ušteđevinom amortiziraju financijske pritiske u kriznim razdobljima, i onoj za razdoblje nakon umirovljenja, gdje se kao posebno značajno postavlja pitanje o tome imaju li kućanstva dovoljno ušteđevine da zadrže svoj otprije uspostavljeni profil potrošnje i nakon umirovljenja.

Već i tih nekoliko najznačajnijih kategorija vezanih uz sektor kućanstava ilustrira informacijsku snagu ove ankete, koja i za brojne druge fenomene vezane uz kućanstva može analitičarima i istraživačima svojim mikroprofilom poslužiti kao vrlo koristan alat za stjecanje dodatnoga strukturnog uvida u odnosne agregate te za procjenu kauzaliteta između pojedinih varijabli vezanih uz proces odlučivanja kućanstava o financijama i potrošnji.

10. Literatura

1. Albacete, N., Lindner, P., Wagner, K. i Zottel, S. (2012.): *Eurosystem Household Finance and Consumption Survey 2010. Methodological Notes for Austria*, Monetary Policy & The Economy, Q3/12
2. Albacete, N., Lindner, P. i Wagner, K. (2016.): *Eurosystem Household Finance and Consumption Survey 2014. Methodological notes for Austria (second wave)*
3. Albacete, N., Dippenaar, S. T., Lindner, P. i Wagner, K. (2019.): *Eurosystem Household Finance and Consumption Survey 2017. Methodological notes for Austria*
4. Central Statistics Office, Ireland (2015.), *Household Finance and Consumption Survey, 2013*, siječanj
5. European Central Bank (2013.): *The Eurosystem Household Finance and Consumption Survey. Results from the First Wave*, Household Finance and Consumption Network, Statistics Paper Series, br. 2 / travanj
6. European Central Bank (2013.): *The Eurosystem Household Finance and Consumption Survey. Methodological Report for the First Wave*, Household Finance and Consumption Network, Statistics Paper Series, br. 1 / travanj
7. European Central Bank (2016.): *The Household Finance and Consumption Survey: results from the second wave*, Household Finance and Consumption Network, Statistics Paper Series, br. 18. / prosinac
8. European Central Bank (2016.): *The Household Finance and Consumption Survey: methodological report for the second wave*, Household Finance and Consumption Network, Statistics Paper Series, br. 17 / prosinac
9. European Central Bank (2020.): *The Household Finance and Consumption Survey: Results from the 2017 wave*, Household Finance and Consumption Network, Statistics Paper Series, br. 36 / ožujak
10. European Central Bank (2020.): *The Household Finance and Consumption Survey: Methodological report for the 2017 wave*, Household Finance and Consumption Network, Statistics Paper Series, br. 35 / ožujak
11. European Central Bank (2020.): *The Household Finance and Consumption Survey, Wave 2017*, Statistical tables, Household Finance and Consumption Network, ožujak
12. European Central Bank (2014.): *€MIR User Guide*, Biancotti, C., Honkkila, J. i Lamarche, P., 2.2 – listopad

13. Fadejeva, L., Lapinš, J. i Zorgenfreiņa, L. (2018.): *Results of the Household Finance and Consumption Survey in Latvia*, Latvijas Banka Eirosistema, Discussion Paper, 1/2018
14. Fessler, P., Lindner, P. i Schürz, M. (2016.): *In focus: Eurosystem Household Finance and Consumption Survey 2014 – first results for Austria (second wave)*
15. Fessler, P., Lindner, P. i Schürz, M. (2019.): *Eurosystem Household Finance and Consumption Survey 2017*, First results for Austria, HFCS Austria
16. Fessler, P., Mooslechner, P. i Schürz, M. (2012.): *In Focus: Eurosystem Household Finance and Consumption Survey 2010, First Results for Austria*, Monetary Policy and the Economy Q3/12
17. Gambacorta, R., Ilardi, G., Locatelli, A., Pico, R. i Rampazzi, C. (2013.): *Main results of the Eurosystem's Household Finance and Consumption Survey: Italy in the international context*, Occasional papers, travanj
18. Gaskin, D., Attard, J. i Caruana, K. (2017.): *Household Finance and Consumption Survey in Malta: The Results from the Second Wave*, Central Bank of Malta, WP/02/2017
19. Hungarian Central Bank (2019.), *Household Finance and Consumption Survey 2017, What Do We Live From?*, Directorate Statistics
20. Kunovac, M. (2020.): *Distribucija imovine kućanstava u Hrvatskoj*, Hrvatska narodna banka, Istraživanja I-57, ožujak
21. Merikull, J. i Room, T. (2016.): *The assets, Liabilities and wealth of Estonian Households: Results of the Household Finance and Consumption Survey*, Occasional Paper Series, 3/2016
22. Merikull, J. i Room, T. (2019.): *Estonian Household Finance and Consumption Survey: Results from the 2017 wave*, Eesti Pank, Occasional Paper Series, 1/2019
23. Narodowy Bank Polski (2017.): *Household Wealth and Debt in Poland*, Report of 2016 survey, Warsaw
24. Narodowy Bank Polski (2017.): *Household Wealth and Debt in Poland*, Methodological Annex to the 2016 survey report, Warsaw
25. Rosan, M. i Zauder, K. (2019.): *Risky Business or Basic Needs Fulfilment? An Analysis of Croatian Households' Debt*, The Fourteenth Young Economists' Seminar, The Twenty-Fifth Dubrovnik Economic Conference, Croatian National Bank

26. Rosan, M. i Zauder, K. (2020.): *Which Loans do We Take? A Micro-Level Analysis of Croatian Households' Debt Participation*, Upcoming, svibanj
27. Rubin, D. B. (1987.): *Multiple Imputation for Nonresponse in Surveys*, New York: John Wiley & Sons
28. Särndal, C.-E., Swensson, B. i Wretman, J. (1992.): *Model Assisted Survey Sampling*, Springer Series in Statistics

29. Prilog 1.

Rezultati Ankete o financiranju i potrošnji kućanstava u RH 2017.

Tablica 0: Demografske karakteristike kućanstava

		Hrvatska	Europodručje*
		%	%
Ukupna populacija	UKUPNO	100,0	100,0
Veličina kućanstva	1	24,6	34,6
	2	27,0	31,6
	3	18,3	15,4
	4	18,1	12,9
	5+	12,0	5,5
Dob referentne osobe	16–34	10,1	14,1
	35–44	18,1	16,9
	45–54	20,5	20,3
	55–64	19,9	18,3
	65–74	16,7	14,8
	75+	14,7	15,5
Status stanovanja	Vlasnici – potpuno	76,7	39,8
	Vlasnici – s hipotekom	8,7	20,5
	Unajmljivači/ostalo	14,7	39,7
Obrazovanje referentne osobe	Osnovno ili bez	24,4	30,4
	Srednje	59,3	40,6
	Visoko	16,3	26,4
Status zaposlenosti referentne osobe	Zaposlen	45,4	50,1
	Samozaposlen	3,3	8,6
	Umirovljen	42,0	30,1
	Ostali koji ne rade	9,3	11,2

* Obuhvaća sve zemlje europodručja te Mađarsku i Poljsku

Objašnjenja koja se odnose na sve tablice:

Oznaka “.” u polju tablice znači da nije prikupljen niti jedan takav odgovor.

Oznaka “0,0” u polju tablice znači da je podatak manji od 0,05 upotrijebljene jedinice.

Tablica 1: Posjedovanje realne imovine

		Imaju realnu imovinu	Imaju glavnu stambenu jedinicu (GSJ)*	Imaju ostale nekretnine	Imaju vozila	Imaju dragocjenosti	Imaju imovinu od samozapošljavanja
		%	%	%	%	%	%
Ukupna populacija	UKUPNO	94,0	85,3	22,7	68,9	4,3	4,6
Dohodak	Donjih 20%	90,0	85,8	16,5	40,6	4,3	0,7
	20–40%	89,5	84,1	22,5	45,0	3,9	1,5
	40–60%	95,5	86,4	18,1	76,8	3,7	2,4
	60–80%	95,3	78,3	23,2	88,2	4,8	5,7
	80–90%	99,7	91,7	23,9	95,8	2,4	6,7
	90–100%	100,0	92,5	42,8	93,8	7,1	19,1
Neto bogatstvo	Donjih 20%	70,0	35,3	4,8	52,1	2,0	0,5
	20–40%	100,0	95,9	17,7	62,6	1,6	2,4
	40–60%	100,0	99,0	15,0	64,6	3,8	1,3
	60–80%	100,0	98,8	29,4	78,6	6,1	6,7
	80–90%	100,0	96,8	42,4	85,7	8,1	8,4
	90–100%	100,0	98,7	51,4	87,9	8,0	16,3
Veličina kućanstva	1	86,3	81,6	14,6	31,8	4,9	2,0
	2	96,2	88,8	26,0	67,4	5,1	1,9
	3	95,4	85,8	21,5	83,5	4,4	6,2
	4	98,1	85,5	25,4	90,7	2,6	8,2
	5+	96,4	84,3	29,9	93,2	3,7	8,2
Dob referentne osobe	16–34	83,2	61,0	9,5	71,4	2,2	3,3
	35–44	93,1	75,3	23,0	82,5	3,9	10,2
	45–54	96,7	89,8	19,5	83,6	4,0	7,1
	55–64	96,4	91,2	27,4	80,8	5,9	3,4
	65–74	96,4	93,9	30,6	57,0	5,8	1,4
	75+	92,8	90,6	20,7	27,4	2,9	0,5
Status stanovanja	Vlasnici – potpuno	100,0	100,0	25,1	68,9	4,9	3,7
	Vlasnici – s hipotekom	100,0	100,0	21,7	87,8	2,5	13,8
	Unajmljivači/ostalo	59,0	0,0	10,7	57,6	2,0	4,1
Obrazovanje referentne osobe	Osnovno ili bez	90,3	86,7	20,4	41,7	1,9	1,5
	Srednje	95,3	85,1	22,2	77,4	4,3	4,3
	Visoko	94,7	84,2	28,1	79,0	8,0	10,5
Status zaposlenosti referentne osobe	Zaposlen	95,2	81,8	18,1	86,6	4,9	3,6
	Samozaposlen	100,0	88,6	56,8	98,0	4,6	75,5
	Umirovljen	94,8	91,9	26,8	53,2	4,5	1,0
	Ostali koji ne rade	82,2	71,6	14,8	43,4	0,4	1,2

* GSJ kućanstva - glavna stambena jedinica kućanstva. Kratica se pojavljuje u još nekim tablicama.

Tablica 2: Medijan realne imovine kućanstava koja je posjeduju

		Ukupna realna imovina (uključuje bogatstvo poduzeća, vozila i dragocjenosti)	Vrijednost GSJ kućanstva	Vrijednost ostalih nekretnina (svih)	Vrijednost vozila kućanstva	Dragocjenosti	Vrijednost imovine od samozapošljavanja
		Medijan – tis. EUR	Medijan – tis. EUR	Medijan – tis. EUR	Medijan – tis. EUR	Medijan – tis. EUR	Medijan – tis. EUR
Ukupna populacija	UKUPNO	69,8	66,2	20,0	4,0	2,0	24,5
Dohodak	Donjih 20%	61,1	57,0	30,0	4,0	7,0	22,2
	20–40%	51,1	50,0	14,4	2,1	1,0	11,2
	40–60%	60,7	59,0	16,8	2,9	1,9	11,0
	60–80%	69,8	70,9	24,9	3,7	1,0	32,6
	80–90%	86,8	77,0	12,2	5,0	1,8	18,3
	90–100%	127,8	100,0	37,9	10,0	3,0	38,6
Neto bogatstvo	Donjih 20%	6,0	10,0	1,2	2,1	1,0	1,0
	20–40%	33,8	30,0	3,0	3,2	0,2	1,4
	40–60%	63,1	60,0	9,4	3,5	1,0	27,4
	60–80%	100,2	90,1	23,0	4,2	2,0	5,1
	80–90%	158,6	150,0	38,5	5,0	2,5	48,3
	90–100%	303,6	224,0	108,0	8,8	5,0	72,8
Veličina kućanstva	1	50,0	50,0	10,4	3,1	2,2	20,0
	2	74,2	70,0	30,0	2,8	2,0	18,5
	3	69,6	69,6	19,0	4,5	1,0	16,1
	4	78,4	77,6	15,0	4,3	2,0	27,5
	5+	90,0	70,0	26,0	4,8	2,2	44,2
Dob referentne osobe	16–34	45,8	56,0	20,0	2,5	1,0	49,7
	35–44	70,1	68,9	32,5	4,4	2,3	28,5
	45–54	72,0	67,4	20,0	4,0	2,3	6,5
	55–64	81,1	70,0	19,0	4,0	2,0	50,0
	65–74	66,9	65,0	24,5	3,7	1,3	20,0
	75+	68,1	60,2	20,0	2,0	50,0	242,8
Status stanovanja	Vlasnici – potpuno	74,8	65,0	20,0	4,0	1,9	26,7
	Vlasnici – s hipotekom	90,7	70,0	15,0	3,8	2,0	11,2
	Unajmljivači/ ostalo	3,3	.	40,0	2,7	2,3	30,8
Obrazovanje referentne osobe	Osnovno ili bez	48,3	43,0	10,8	2,5	2,1	25,9
	Srednje	73,6	70,0	20,0	4,0	1,3	35,0
	Visoko	98,6	87,8	45,0	4,6	2,6	12,4
Status zaposlenosti referentne osobe	Zaposlen	68,4	70,0	20,0	4,0	1,4	27,4
	Samozaposlen	140,1	85,0	46,0	9,7	3,2	21,0
	Umirovljen	72,0	67,2	20,0	3,0	2,0	20,0
	Ostali koji ne rade	39,7	39,5	17,0	3,0	10,0	100,0

Tablica 3: Prosjek realne imovine kućanstava koja je posjeduju

		Ukupna realna imovina (uključuje bogatstvo poduzeća, vozila i dragocjenosti)	Vrijednost GSJ kućanstva	Vrijednost ostalih nekretnina (svih)	Vrijednost vozila kućanstva	Dragocjenosti	Vrijednost imovine od samozapošljavanja
		Medijan – tis. EUR	Medijan – tis. EUR	Medijan – tis. EUR	Medijan – tis. EUR	Medijan – tis. EUR	Medijan – tis. EUR
Ukupna populacija	UKUPNO	113,7	94,3	53,8	6,1	6,0	209,0
Dohodak	Donjih 20%	121,1	111,6	63,5	5,1	9,8	30,7
	20–40%	70,9	64,4	32,5	3,1	1,1	32,3
	40–60%	74,7	69,7	31,1	4,7	15,7	52,9
	60–80%	104,2	102,8	53,4	4,9	1,6	36,2
	80–90%	125,6	105,2	78,7	6,9	2,5	47,4
	90–100%	258,7	138,2	74,9	13,5	4,1	449,9
Neto bogatstvo	Donjih 20%	10,0	15,1	3,2	2,8	1,6	1,0
	20–40%	34,6	31,5	8,3	4,4	0,5	4,1
	40–60%	65,1	60,7	12,9	4,0	3,7	25,2
	60–80%	102,7	89,1	28,4	5,7	10,9	18,6
	80–90%	164,2	136,4	45,6	10,1	3,4	45,6
	90–100%	488,0	311,3	155,0	12,2	7,7	553,9
Veličina kućanstva	1	76,2	67,2	54,2	4,6	6,2	63,0
	2	137,4	104,3	63,2	5,2	10,8	1022,9
	3	99,1	92,1	35,1	5,6	2,0	49,8
	4	114,3	102,4	48,7	6,4	2,0	77,5
	5+	149,9	115,7	62,3	8,5	2,2	246,2
Dob referentne osobe	16–34	71,9	87,5	22,6	4,3	1,0	34,9
	35–44	105,2	99,3	52,9	7,2	2,5	47,7
	45–54	115,6	90,2	52,1	7,3	5,5	200,8
	55–64	138,7	95,5	52,1	5,8	2,2	812,5
	65–74	131,0	112,6	55,9	5,0	3,6	24,1
	75+	91,2	75,0	66,8	3,0	31,7	242,8
Status stanovanja	Vlasnici – potpuno	121,8	92,2	54,2	6,1	6,4	311,3
	Vlasnici – s hipotekom	136,1	113,0	40,9	7,1	3,5	57,1
	Unajmljivači/ ostalo	19,0	.	64,6	5,2	2,8	31,2
Obrazovanje referentne osobe	Osnovno ili bez	66,2	55,9	40,2	6,1	2,7	41,9
	Srednje	124,5	104,6	45,2	5,9	7,0	345,7
	Visoko	141,6	116,0	93,5	6,7	5,2	41,2
Status zaposlenosti referentne osobe	Zaposlen	94,8	91,2	44,6	6,3	3,0	55,0
	Samozaposlen	428,7	126,6	79,4	15,4	3,2	339,1
	Umirovljen	115,5	98,0	59,0	4,6	9,7	70,9
	Ostali koji ne rade	76,5	76,5	31,7	5,1	6,6	99,0

Tablica 4: Udjeli komponenata u ukupnoj realnoj imovini

		Ukupna realna imovina (uključuje bogatstvo poduzeća, vozila i dragocjenosti)*	Vrijednost GSJ kućanstva**	Vrijednost ostalih nekretnina (svih)**	Vrijednost vozila kućanstva**	Dragocjenosti**	Vrijednost imovine od samozapošljavanja**
		%	%	%	%	%	%
Ukupna populacija	UKUPNO	96,5	75,4	11,5	3,9	0,2	9,0
Dohodak	Donjih 20%	97,9	87,9	9,6	1,9	0,4	0,2
	20–40%	96,9	85,4	11,6	2,2	0,1	0,8
	40–60%	97,2	84,5	7,9	5,0	0,8	1,8
	60–80%	96,5	81,1	12,4	4,3	0,1	2,0
	80–90%	96,5	77,1	15,0	5,3	0,0	2,6
	90–100%	94,7	49,4	12,4	4,9	0,1	33,2
Neto bogatstvo	Donjih 20%	89,9	76,1	2,2	21,2	0,5	0,1
	20–40%	96,0	87,5	4,3	7,9	0,0	0,3
	40–60%	96,9	92,3	3,0	4,0	0,2	0,5
	60–80%	96,5	85,7	8,1	4,3	0,6	1,2
	80–90%	96,4	80,4	11,8	5,3	0,2	2,3
	90–100%	96,6	63,0	16,3	2,2	0,1	18,4
Veličina kućanstva	1	96,0	83,3	12,0	2,2	0,5	1,9
	2	97,3	70,0	12,4	2,7	0,4	14,5
	3	96,7	83,7	8,0	5,0	0,1	3,3
	4	94,3	78,1	11,0	5,2	0,0	5,7
	5+	97,6	67,5	12,9	5,5	0,1	14,0
Dob referentne osobe	16–34	96,3	89,3	3,6	5,2	0,0	1,9
	35–44	97,1	76,4	12,4	6,1	0,1	5,0
	45–54	94,7	72,4	9,1	5,5	0,2	12,8
	55–64	96,7	65,1	10,7	3,5	0,1	20,6
	65–74	97,5	83,8	13,5	2,3	0,2	0,3
	75+	96,9	80,2	16,4	1,0	1,1	1,4
Status stanovanja	Vlasnici – potpuno	96,7	75,7	11,2	3,4	0,3	9,4
	Vlasnici – s hipotekom	97,2	83,1	6,5	4,6	0,1	5,8
	Unajmljivači/ ostalo	81,4	0,0	61,7	26,4	0,5	11,4
Obrazovanje referentne osobe	Osnovno ili bez	97,8	80,9	13,7	4,2	0,1	1,1
	Srednje	97,3	74,9	8,5	3,8	0,3	12,5
	Visoko	93,0	72,9	19,6	4,0	0,3	3,2
Status zaposlenosti referentne osobe	Zaposlen	96,2	82,7	9,0	6,0	0,2	2,2
	Samozaposlen	94,1	26,2	10,5	3,5	0,0	59,8
	Umirovljen	97,4	82,3	14,4	2,2	0,4	0,6
	Ostali koji ne rade	97,2	87,1	7,4	3,5	0,0	1,9

* Udio u ukupnoj imovini (realna i financijska imovina); **Udio komponente u ukupnoj realnoj imovini

Tablica 5: Realna imovina – broj odgovora (N*)

		Ukupna realna imovina (uključuje bogatstvo poduzeća, vozila i dragocjenosti)	Vrijednost GSJ kućanstva	Vrijednost ostalih nekretnina (svih)	Vrijednost vozila kućanstva	Dragocjenosti	Vrijednost imovine od samozapošljavanja
		N	N	N	N	N	N
Ukupna populacija	UKUPNO	1291,0	1199,0	359,0	952,0	65,0	77,0
Dohodak	Donjih 20%	239,0	228,6	50,4	109,0	9,2	2,4
	20–40%	265,0	251,6	67,8	139,2	11,4	4,2
	40–60%	267,4	246,8	61,6	215,2	11,8	11,8
	60–80%	259,0	226,2	77,2	239,0	15,0	18,0
	80–90%	125,4	117,4	36,0	120,2	7,6	11,4
	90–100%	135,2	128,4	66,0	129,4	10,0	29,2
Neto bogatstvo	Donjih 20%	167,8	94,4	19,2	119,4	4,0	1,0
	20–40%	279,2	270,4	57,2	174,2	7,0	9,2
	40–60%	274,2	271,4	51,6	178,0	16,0	4,2
	60–80%	268,6	266,2	82,6	211,2	13,2	18,8
	80–90%	144,0	140,4	61,6	126,6	11,8	13,0
	90–100%	157,2	156,2	86,8	142,6	13,0	30,8
Veličina kućanstva	1	283,0	270,0	53,0	103,0	15,0	7,0
	2	393,0	372,0	119,0	283,0	24,0	9,0
	3	234,0	215,0	63,0	206,0	9,0	17,0
	4	215,0	193,0	65,0	200,0	12,0	26,0
	5+	166,0	149,0	59,0	160,0	5,0	18,0
Dob referentne osobe	16–34	82,0	62,0	12,0	72,0	1,0	3,0
	35–44	191,8	161,8	55,6	170,8	11,4	24,4
	45–54	271,4	251,4	68,4	234,6	12,6	26,6
	55–64	311,4	298,4	94,0	256,2	22,0	15,0
	65–74	246,4	242,4	80,0	148,4	12,0	7,0
	75+	188,0	183,0	49,0	70,0	6,0	1,0
Status stanovanja	Vlasnici – potpuno	1077,0	1077,0	305,0	755,0	58,0	54,0
	Vlasnici – s hipotekom	122,0	122,0	32,0	108,0	4,0	17,0
	Unajmljivači/ ostalo	92,0	0,0	22,0	89,0	3,0	6,0
Obrazovanje referentne osobe	Osnovno ili bez	299,8	286,8	78,4	143,4	6,0	8,0
	Srednje	763,2	704,2	200,6	617,2	43,0	44,0
	Visoko	228,0	208,0	80,0	191,4	16,0	25,0
Status zaposlenosti referentne osobe	Zaposlen	543,8	479,8	138,2	494,8	33,4	24,2
	Samozaposlen	52,6	48,6	30,8	50,6	2,6	39,8
	Umirovljen	585,4	572,4	170,0	344,4	27,0	10,0
	Ostali koji ne rade	109,2	98,2	20,0	62,2	2,0	3,0

* N s decimalnim mjestom posljedica je višestruke imputacije koja se koristila kod neodgovora na pojedina pitanja.

Ovo objašnjenje vrijedi za broj odgovora (N) u ostalim tablicama.

Tablica 6: Posjedovanje financijske imovine

		Imaju financijsku imovinu	Imaju depozite	Imaju uzajamne fondove	Imaju obveznice	Imaju dionice (javno trgovanje)	Novac kod kućanstva	Imaju do- brovoljnu mirovinu / životno osiguranje	Imaju osta- le vrste financijske imovine
		%	%	%	%	%	%	%	%
Ukupna populacija	UKUPNO	81,9	80,9	1,4	0,4	4,7	3,3	5,6	0,7
Dohodak	Donjih 20%	68,3	66,7	0,2	0,2	4,3	2,6	7,0	0,3
	20–40%	74,7	74,1	0,1	0,9	3,6	2,8	0,6	0,1
	40–60%	83,6	82,5	1,0	0,1	4,4	2,4	4,1	0,0
	60–80%	88,5	88,4	4,0	0,1	4,3	4,0	8,1	1,5
	80–90%	94,6	92,6	1,4	0,2	5,8	3,4	8,8	0,4
	90–100%	94,9	93,1	2,6	0,8	8,2	5,5	7,7	2,6
Neto bogatstvo	Donjih 20%	77,7	76,4	0,6	0,0	1,2	2,2	3,6	0,1
	20–40%	78,5	78,5	0,6	0,3	3,3	1,2	4,3	1,4
	40–60%	78,1	75,9	1,2	0,8	2,4	3,0	6,0	0,3
	60–80%	85,6	85,4	2,8	0,0	6,8	3,8	4,0	0,2
	80–90%	86,0	84,5	3,2	0,7	12,0	4,7	13,4	0,6
	90–100%	93,6	92,1	1,0	0,8	7,7	7,4	6,5	2,2
Veličina kućanstva	1	72,3	72,0	1,7	0,4	4,0	3,4	2,2	0,0
	2	81,6	80,2	0,7	0,6	4,0	3,4	5,2	0,5
	3	81,5	80,6	1,2	0,0	4,4	2,6	6,9	2,6
	4	90,2	88,8	2,0	0,6	5,8	3,9	7,8	0,3
	5+	90,5	88,9	2,2	0,0	6,8	2,6	8,1	0,2
Dob referentne osobe	16–34	83,5	82,1	3,3	0,0	0,2	1,9	3,7	2,5
	35–44	92,0	91,2	1,4	0,0	4,6	7,1	8,5	0,8
	45–54	85,2	83,3	1,9	0,8	6,9	3,5	7,4	0,5
	55–64	82,2	81,5	1,0	0,5	6,9	2,5	7,9	0,4
	65–74	78,9	77,8	1,6	0,0	5,2	2,9	3,2	0,6
	75+	67,0	66,6	0,1	0,7	1,2	0,5	0,2	0,0
Status stanovanja	Vlasnici – potpuno	80,1	79,1	1,4	0,5	5,2	2,8	5,4	0,4
	Vlasnici – s hipotekom	94,4	93,4	3,0	0,0	2,8	3,7	8,6	1,3
	Unajmljivači /ostalo	83,9	82,5	0,9	0,0	3,3	5,3	5,0	1,8
Obrazovanje referentne osobe	Osnovno ili bez	73,1	71,6	0,2	0,3	1,2	1,7	3,4	0,0
	Srednje	83,4	82,4	1,8	0,4	5,5	3,6	5,1	0,8
	Visoko	89,8	89,2	2,2	0,3	7,2	4,2	10,6	1,2
Status zaposlenosti referentne osobe	Zaposlen	89,2	87,7	2,5	0,1	4,9	4,0	9,2	1,1
	Samo- zaposlen	97,0	96,2	0,4	1,5	5,1	11,4	7,2	2,5
	Umirovljen	77,9	77,1	0,7	0,6	5,3	2,0	2,6	0,2
	Ostali koji ne rade	59,3	59,3	0,2	0,0	1,2	2,7	1,3	0,0

Tablica 7: Medijan financijske imovine kućanstava koja je posjeduju

		Ukupna financijska imovina (isključuje javne i poslovne mirovinske planove)	Depoziti	Uzajamni fondovi, ukupno	Obveznice	Dionice (javno trgovanje)	Novac kod kućanstava	Dobrovoljna mirovina / životno osi- guranje	Ostale vrste financijske imovine
		Medijan – tis. EUR	Medijan – tis. EUR	Medijan – tis. EUR	Medijan – tis. EUR	Medijan – tis. EUR	Medijan – tis. EUR	Medijan – tis. EUR	Medijan – tis. EUR
Ukupna populacija	UKUPNO	0,5	0,3	2,7	0,1	2,1	2,0	5,1	18,7
Dohodak	Donjih 20%	0,3	0,2	15,0	7,3	0,2	1,0	7,6	5,0
	20–40%	0,2	0,1	2,3	0,0	1,5	0,8	6,0	20,0
	40–60%	0,4	0,3	1,3	0,1	2,2	2,4	4,4	.
	60–80%	0,5	0,3	4,3	0,1	1,7	3,4	4,6	18,7
	80–90%	1,0	0,5	0,4	10,0	3,9	4,8	4,4	17,7
	90–100%	1,5	0,7	8,0	206,0	6,0	3,9	4,2	9,3
Neto bogatstvo	Donjih 20%	0,1	0,1	0,1	.	2,0	0,5	5,9	6,8
	20–40%	0,3	0,1	1,7	0,1	3,2	1,0	4,3	18,7
	40–60%	0,4	0,3	1,0	0,0	2,6	2,5	3,3	5,0
	60–80%	0,8	0,5	8,0	.	0,7	1,2	5,1	20,0
	80–90%	1,2	0,7	2,9	0,0	3,0	7,1	5,5	12,0
	90–100%	1,9	1,3	2,6	500,0	3,9	4,4	8,2	9,3
Veličina kućanstva	1	0,4	0,3	1,3	0,0	0,8	2,0	7,0	.
	2	0,4	0,3	2,0	0,1	1,1	3,0	5,2	12,0
	3	0,3	0,3	2,8	.	5,6	10,0	6,1	18,7
	4	0,6	0,5	7,0	10,0	3,5	1,0	3,8	160,0
	5+	0,6	0,2	8,0	.	2,0	1,3	4,6	6,8
Dob referentne osobe	16–34	0,3	0,3	7,2	.	4,1	5,0	4,1	18,7
	35–44	0,7	0,2	2,1	.	4,3	1,3	4,7	9,3
	45–54	0,5	0,3	1,4	10,0	2,0	2,5	5,0	48,0
	55–64	0,7	0,4	2,0	0,0	1,9	0,5	5,7	25,0
	65–74	0,5	0,4	8,0	.	1,7	1,0	7,8	5,0
	75+	0,2	0,2	7,0	0,0	4,8	0,2	9,1	.
Status stanovanja	Vlasnici – potpuno	0,5	0,3	2,7	0,1	1,9	1,3	5,2	9,9
	Vlasnici – s hipotekom	0,7	0,5	7,2	.	4,0	10,0	4,1	5,0
	Unajmljivači /ostalo	0,3	0,1	0,1	.	4,7	4,0	6,0	18,7
Obrazovanje referentne osobe	Osnovno ili bez	0,1	0,1	0,0	0,0	3,2	1,0	3,3	.
	Srednje	0,5	0,3	2,3	0,1	2,0	3,0	4,5	18,7
	Visoko	1,2	0,8	7,2	500,0	2,9	0,2	7,7	13,3
Status zaposlenosti referentne osobe	Zaposlen	0,5	0,3	2,0	0,1	3,8	2,0	4,8	18,7
	Samozaposlen	1,5	1,1	0,5	500,0	5,5	5,0	2,2	160,0
	Umirovljen	0,4	0,3	8,0	0,0	1,3	2,6	6,5	5,0
	Ostali koji ne rade	0,1	0,1	15,0	.	0,7	1,3	4,7	.

Tablica 8: Prosjek financijske imovine kućanstava koja je posjeduju

		Ukupna financijska imovina (isključuje javne i poslovne mirovinske planove)	Depoziti	Uzajamni fondovi, ukupno	Obveznice	Dionice (javno trgovanje)	Novac kod kućanstava	Dobrovoljna mirovina / životno osiguranje	Ostale vrste financijske imovine
		Prosjek – tis. EUR	Prosjek – tis. EUR	Prosjek – tis. EUR	Prosjek – tis. EUR	Prosjek – tis. EUR	Prosjek – tis. EUR	Prosjek – tis. EUR	Prosjek – tis. EUR
Ukupna populacija	UKUPNO	4,8	3,3	4,5	69,4	3,7	6,3	5,8	34,8
Dohodak	Donjih 20%	3,5	2,5	8,5	7,9	1,4	1,3	8,2	5,0
	20–40%	2,7	2,4	2,3	0,0	2,7	2,5	6,2	20,0
	40–60%	2,4	1,6	1,2	0,1	3,9	12,4	4,4	.
	60–80%	4,1	2,7	5,0	0,1	2,4	7,3	4,9	17,7
	80–90%	4,9	3,6	1,0	10,0	3,7	4,5	4,8	105,6
	90–100%	15,3	9,6	6,7	341,0	8,4	9,2	6,2	48,8
Neto bogatstvo	Donjih 20%	1,0	0,7	0,1	.	1,9	1,9	5,1	6,8
	20–40%	1,8	1,1	1,7	0,1	3,5	1,4	4,9	17,7
	40–60%	2,6	2,0	0,8	3,6	3,6	5,4	3,9	5,0
	60–80%	4,4	3,3	7,4	.	2,2	8,2	6,8	22,5
	80–90%	7,0	4,7	4,4	0,0	3,4	12,4	6,9	9,7
	90–100%	18,1	12,3	5,3	308,1	7,6	5,2	8,5	77,1
Veličina kućanstva	1	3,8	3,1	5,2	0,0	2,0	7,6	6,3	.
	2	4,5	3,3	1,4	1,9	3,0	5,1	7,6	69,2
	3	4,0	2,5	3,9	.	4,6	6,7	5,5	15,0
	4	7,5	4,5	4,2	235,0	5,9	5,4	4,4	160,0
	5+	3,9	2,8	6,4	.	3,2	7,1	5,7	6,8
Dob referentne osobe	16–34	2,7	1,7	5,2	.	4,1	4,0	4,4	18,7
	35–44	3,2	2,1	1,8	.	4,6	4,9	4,2	9,2
	45–54	7,4	4,2	5,3	152,5	3,9	11,2	5,4	81,9
	55–64	5,6	4,0	1,5	2,9	3,5	3,9	7,1	110,3
	65–74	4,1	3,3	6,8	.	3,2	2,6	8,8	7,6
	75+	4,0	3,7	7,0	0,0	2,9	26,6	7,2	.
Status stanovanja	Vlasnici – potpuno	5,2	3,7	4,8	69,4	3,7	3,0	6,3	58,8
	Vlasnici – s hipotekom	4,1	2,1	5,4	.	3,7	30,3	3,9	12,6
	Unajmljivači /ostalo	3,1	1,9	0,1	.	3,6	5,3	5,1	17,9
Obrazovanje referentne osobe	Osnovno ili bez	1,9	1,6	0,0	0,0	3,1	1,1	4,2	.
	Srednje	3,9	2,7	4,5	3,5	3,1	8,3	4,7	29,5
	Visoko	11,2	7,3	5,0	500,0	5,7	3,0	8,5	47,6
Status zaposlenosti referentne osobe	Zaposlen	4,0	2,6	3,8	0,1	3,8	6,4	5,5	29,7
	Samozaposlen	27,8	15,7	0,5	500,0	16,8	8,8	2,9	99,0
	Umirovljen	3,7	3,1	6,6	3,3	2,8	4,8	7,9	7,6
	Ostali koji ne rade	3,0	2,6	15,0	.	0,9	5,8	4,4	.

Tablica 9: Udjeli komponenata u ukupnoj financijskoj imovini

		Ukupna financijska imovina (isključuje javne i poslovne mirovinske planove)*	Depoziti**	Uzajamni fondovi, ukupno**	Obveznice**	Dionice (javno trgovanje)**	Novac kod kućanstava**	Dobrovoljna mirovina / životno osi- guranje**	Ostale vrste financijske imovine**
		%	%	%	%	%	%	%	%
Ukupna populacija	UKUPNO	3,5	68,0	1,7	6,3	4,5	5,2	8,3	6,0
Dohodak	Donjih 20%	2,1	69,9	0,7	0,6	2,5	1,4	24,2	0,6
	20–40%	3,1	88,8	0,1	0,0	4,9	3,5	1,9	0,8
	40–60%	2,8	66,9	0,6	0,0	8,4	14,9	9,2	0,0
	60–80%	3,5	65,5	5,5	0,0	2,9	8,0	11,0	7,1
	80–90%	3,5	72,4	0,3	0,5	4,7	3,6	8,6	9,8
	90–100%	5,3	61,7	1,2	16,7	4,8	3,4	3,3	8,9
Neto bogatstvo	Donjih 20%	10,1	67,8	0,1	0,0	3,0	5,3	23,0	0,8
	20–40%	4,0	57,6	0,7	0,0	8,4	1,1	14,6	17,6
	40–60%	3,1	73,6	0,5	1,4	4,5	7,9	11,4	0,7
	60–80%	3,5	74,6	5,4	0,0	4,0	8,1	7,0	1,0
	80–90%	3,6	65,1	2,4	0,0	6,8	9,7	15,1	0,9
	90–100%	3,4	66,6	0,3	14,2	3,4	2,3	3,3	9,9
Veličina kućanstva	1	4,0	79,7	3,1	0,0	2,8	9,4	4,9	0,0
	2	2,7	72,2	0,3	0,3	3,3	4,8	10,6	8,5
	3	3,3	63,1	1,5	0,0	6,2	5,4	11,8	12,2
	4	5,7	59,3	1,2	19,9	5,0	3,1	5,2	6,2
	5+	2,4	71,5	3,9	0,0	6,3	5,4	12,6	0,3
Dob referentne osobe	16–34	3,7	61,2	7,6	0,0	0,4	3,3	7,1	20,4
	35–44	2,9	65,6	0,9	0,0	7,2	11,9	12,0	2,6
	45–54	5,3	56,2	1,6	18,9	4,3	6,3	6,4	6,3
	55–64	3,3	70,5	0,3	0,3	5,3	2,1	12,2	9,2
	65–74	2,5	79,0	3,3	0,0	5,2	2,3	8,8	1,4
	75+	3,1	92,8	0,2	0,0	1,3	5,1	0,6	0,0
Status stanovanja	Vlasnici – potpuno	3,3	70,5	1,6	7,7	4,7	2,0	8,1	5,4
	Vlasnici – s hipotekom	2,8	50,9	4,2	0,0	2,7	29,3	8,8	4,2
	Unajmljivači /ostalo	18,6	61,8	0,0	0,0	4,7	10,8	9,7	12,8
Obrazovanje referentne osobe	Osnovno ili bez	2,2	85,9	0,0	0,0	2,8	1,3	10,0	0,0
	Srednje	2,7	68,0	2,4	0,4	5,2	9,2	7,5	7,3
	Visoko	7,0	64,5	1,1	14,4	4,1	1,3	8,9	5,8
Status zaposlenosti referentne osobe	Zaposlen	3,8	62,2	2,6	0,0	5,2	7,1	13,9	9,0
	Samozaposlen	5,9	56,2	0,0	27,0	3,2	3,7	0,8	9,1
	Umirovljen	2,6	82,0	1,6	0,7	5,0	3,3	7,0	0,6
	Ostali koji ne rade	2,8	85,3	1,9	0,0	0,6	8,8	3,5	0,0

* Udio u ukupnoj imovini (realna i financijska imovina); **Udio komponente u ukupnoj financijskoj imovini

Tablica 10: Financijska imovina – broj odgovora (N)

		Ukupna financijska imovina (isključuje javne i poslovne mirovinske planove)	Depoziti	Uzajamni fondovi, ukupno	Obveznice	Dionice (javno trgovanje)	Novac kod kućanstava	Dobrovoljna mirovina / životno osiguranje	Ostale vrste financijske imovine
		N	N	N	N	N	N	N	N
Ukupna populacija	UKUPNO	1125,8	1114,0	22,0	6,0	74,0	45,0	69,2	12,0
Dohodak	Donjih 20%	177,0	173,4	2,0	1,2	12,2	7,0	11,8	1,0
	20–40%	221,6	218,6	0,2	2,2	5,4	7,4	3,2	1,0
	40–60%	235,6	233,2	2,8	0,4	15,6	7,2	10,8	0,0
	60–80%	242,8	242,6	9,8	0,2	15,6	11,6	20,8	2,2
	80–90%	117,8	116,6	3,2	0,4	8,8	3,8	8,0	2,6
	90–100%	131,0	129,6	4,0	1,6	16,4	8,0	14,6	5,2
Neto bogatstvo	Donjih 20%	181,2	178,8	2,0	0,0	3,0	4,0	5,8	1,0
	20–40%	226,8	226,8	3,2	1,0	9,8	6,2	11,2	2,0
	40–60%	215,2	211,2	4,2	2,0	9,2	8,6	13,0	1,0
	60–80%	229,6	227,0	5,2	0,0	21,2	9,6	14,4	2,0
	80–90%	124,8	123,0	5,4	1,0	15,8	5,4	15,8	2,0
	90–100%	148,2	147,2	2,0	2,0	15,0	11,2	9,0	4,0
Veličina kućanstva	1	234,2	233,0	5,0	1,0	15,0	11,0	5,2	0,0
	2	334,4	329,0	4,0	3,0	16,0	9,0	17,8	4,0
	3	199,0	197,0	5,0	0,0	16,0	7,0	18,0	6,0
	4	199,2	197,0	6,0	2,0	13,0	11,0	15,6	1,0
	5+	159,0	158,0	2,0	0,0	14,0	7,0	12,6	1,0
Dob referentne osobe	16–34	84,0	83,0	3,0	0,0	1,0	2,0	3,6	1,0
	35–44	188,2	187,2	6,0	0,0	11,0	13,0	15,4	1,2
	45–54	246,8	243,0	6,0	3,0	20,0	13,0	16,6	3,8
	55–64	265,4	263,4	4,0	2,0	25,0	9,0	23,4	4,0
	65–74	202,4	199,4	2,0	0,0	14,0	6,0	8,2	2,0
	75+	139,0	138,0	1,0	1,0	3,0	2,0	2,0	0,0
Status stanovanja	Vlasnici – potpuno	878,8	870,0	15,0	6,0	60,0	29,0	51,8	7,0
	Vlasnici – s hipotekom	115,0	114,0	4,0	0,0	7,0	8,0	10,6	3,0
	Unajmljivači /ostalo	132,0	130,0	3,0	0,0	7,0	8,0	6,8	2,0
Obrazovanje referentne osobe	Osnovno ili bez	239,2	235,2	1,0	1,0	4,0	5,0	10,6	0,0
	Srednje	672,6	665,8	14,6	4,0	46,0	30,6	34,6	6,8
	Visoko	214,0	213,0	6,4	1,0	24,0	9,4	24,0	5,2
Status zaposlenosti referentne osobe	Zaposlen	513,4	507,8	16,0	1,0	34,0	22,0	45,4	7,2
	Samozaposlen	50,8	49,6	1,0	1,0	2,0	5,0	5,6	2,8
	Umirovljen	485,4	480,4	4,0	4,0	36,0	14,0	16,2	2,0
	Ostali koji ne rade	76,2	76,2	1,0	0,0	2,0	4,0	2,0	0,0

Tablica 11: Posjedovanje duga po komponentama

		Kućanstva s dugom	Imaju hipotekarni dug	Imaju hipotekarni kredit za GSJ	Imaju hipotekarni kredit za ostale nekretnine	Imaju nehipotekarni dug	Imaju dug po kreditnim linijama / pre- koračenjima	Imaju dug po kreditnim karticama	Imaju ostale nehipotekar- ne kredite	
		%	%	%	%	%	%	%	%	
Ukupna populacija	UKUPNO	40,7	9,0	8,6	0,4	35,8	27,0	5,8	12,6	
	Dohodak	Donjih 20%	27,2	4,0	4,0	0,0	25,2	21,1	4,0	5,5
		20–40%	29,6	3,8	3,8	0,0	27,2	23,5	2,4	6,0
		40–60%	42,8	8,3	7,7	0,6	38,2	29,3	8,7	13,0
		60–80%	54,1	12,1	11,6	0,5	49,1	37,0	6,7	15,5
		80–90%	51,3	17,0	16,4	0,6	40,1	27,2	4,0	23,3
		90–100%	49,4	17,3	16,3	1,1	38,7	21,9	10,5	22,7
Neto bogatstvo	Donjih 20%	45,8	4,6	4,6	0,0	42,5	35,6	6,4	14,8	
	20–40%	38,9	9,5	9,5	0,0	33,8	27,4	6,7	10,1	
	40–60%	41,5	11,5	11,5	0,0	34,7	26,0	3,8	11,8	
	60–80%	42,2	9,4	8,3	1,1	37,9	26,7	8,6	13,2	
	80–90%	35,5	7,2	7,2	0,0	31,9	19,1	3,4	18,0	
	90–100%	35,0	13,3	11,6	1,7	27,8	19,8	3,6	7,7	
Veličina kućanstva	1	24,0	2,7	2,4	0,3	22,7	19,7	3,3	3,8	
	2	36,2	7,1	6,8	0,3	33,2	25,4	6,0	11,0	
	3	50,0	9,5	8,9	0,6	45,6	31,0	7,5	17,3	
	4	52,3	17,2	16,4	0,9	40,9	29,6	6,2	18,2	
	5+	53,4	13,5	13,5	0,0	45,4	35,8	7,3	18,3	
Dob referentne osobe	16–34	42,0	7,1	7,1	0,0	38,2	26,4	2,7	16,4	
	35–44	62,7	17,3	16,3	0,9	50,0	37,4	10,7	18,1	
	45–54	45,6	14,3	14,3	0,0	40,4	33,4	7,1	14,8	
	55–64	44,5	7,6	6,8	0,9	40,3	27,0	6,6	15,6	
	65–74	27,4	3,3	2,9	0,4	25,7	20,1	4,8	7,4	
	75+	16,1	1,4	1,4	0,0	15,5	13,9	0,2	1,5	
Status stanovanja	Vlasnici – potpuno	33,1	0,4	0,0	0,4	32,9	23,9	5,0	11,6	
	Vlasnici – s hipotekom	100,0	100,0	100,0	0,0	45,9	40,1	8,9	9,2	
	Unajmljivači /ostalo	45,5	0,4	0,0	0,4	45,0	35,7	8,4	19,6	
Obrazovanje referentne osobe	Osnovno ili bez	29,5	2,8	2,8	0,0	27,9	23,7	3,3	7,2	
	Srednje	43,5	9,6	9,1	0,5	37,8	28,0	6,3	14,7	
	Visoko	47,5	16,5	15,8	0,7	40,2	28,7	7,7	13,0	
Status zaposlenosti referentne osobe	Zaposlen	53,3	14,0	13,6	0,4	44,8	33,0	7,8	16,7	
	Samozaposlen	55,3	22,6	20,8	1,7	52,6	41,8	11,3	26,3	
	Umirovljen	29,9	3,6	3,2	0,4	27,8	21,4	3,8	8,5	
	Ostali koji ne rade	23,5	4,8	4,8	0,0	21,9	18,3	3,2	6,0	

Tablica 12: Medijan komponenti duga kućanstava koja ih posjeduju

		Ukupne obveze	Ukupni neotplaćeni iznos hipotekarnog duga	Neotplaćeni iznos hipotekarnih kredita za GSJ	Neotplaćeni iznos hipotekarnih kredita za ostale nekretnine	Ukupni neot- plaćeni iznos nehipotekar- nog duga	Neotplaćeni iznos duga po kreditnim linijama / pre- koračenjima	Neotplaćeni iznos duga po kreditnim karticama	Neotplaćeni iznos ostalih nehipotekar- nih kredita
		Medijan – tis. EUR	Medijan – tis. EUR	Medijan – tis. EUR	Medijan – tis. EUR	Medijan – tis. EUR	Medijan – tis. EUR	Medijan – tis. EUR	Medijan – tis. EUR
Ukupna populacija	UKUPNO	2,2	20,0	20,0	16,4	1,6	0,8	0,4	4,5
Dohodak	Donjih 20%	1,9	19,8	19,8	.	1,5	1,0	0,4	2,6
	20–40%	1,0	4,5	4,5	.	0,8	0,5	0,1	2,4
	40–60%	1,7	20,1	24,1	17,1	1,4	0,7	0,3	3,1
	60–80%	2,3	18,8	18,1	16,4	1,3	0,8	0,3	4,1
	80–90%	6,7	18,5	23,8	0,0	4,1	1,1	0,4	6,6
	90–100%	7,7	30,7	30,2	52,0	2,8	1,4	0,5	5,7
Neto bogatstvo	Donjih 20%	1,6	50,4	50,4	.	1,4	0,6	0,3	2,6
	20–40%	2,5	15,7	15,7	.	1,5	1,0	0,4	7,8
	40–60%	2,2	11,8	11,8	.	1,7	0,8	0,5	5,1
	60–80%	1,9	13,9	13,4	14,5	1,3	0,9	0,4	2,0
	80–90%	4,3	31,1	31,1	.	2,7	1,2	1,7	3,7
	90–100%	3,0	25,6	25,6	52,0	2,2	1,2	0,7	5,8
Veličina kućanstva	1	1,2	18,3	15,0	17,1	0,9	0,7	0,2	3,3
	2	1,5	10,0	10,0	0,0	1,1	0,7	0,3	3,0
	3	2,6	17,2	16,2	16,4	1,5	0,8	0,4	3,3
	4	4,9	31,6	31,5	52,0	1,8	0,9	0,6	4,5
	5+	3,5	24,2	24,2	.	2,5	1,3	0,4	6,0
Dob referentne osobe	16–34	5,7	53,9	53,9	.	2,9	1,2	0,5	11,0
	35–44	2,9	36,4	36,4	52,0	1,7	0,9	0,4	5,0
	45–54	2,8	12,9	12,9	.	1,8	0,8	0,4	4,0
	55–64	2,0	16,4	15,0	16,4	1,3	0,7	0,4	3,3
	65–74	1,3	2,6	2,6	0,0	1,1	0,8	0,2	1,1
	75+	0,7	1,0	1,0	.	0,6	0,6	0,0	0,2
Status stanovanja	Vlasnici – potpuno	1,6	16,4	.	16,4	1,6	0,9	0,4	4,8
	Vlasnici – s hipotekom	20,9	20,0	20,0	.	1,4	0,8	1,3	4,5
	Unajmljivači /ostalo	1,6	17,1	.	17,1	1,6	0,7	0,3	3,3
Obrazovanje referentne osobe	Osnovno ili bez	1,6	15,4	15,4	.	1,5	1,1	0,4	1,6
	Srednje	2,4	20,0	20,0	16,4	1,7	0,8	0,4	5,0
	Visoko	2,8	23,4	24,4	17,1	1,1	0,7	0,5	5,5
Status zaposlenosti referentne osobe	Zaposlen	3,0	25,0	25,0	52,0	1,8	1,0	0,4	5,2
	Samozaposlen	6,1	12,9	13,8	0,0	2,4	0,8	1,3	4,0
	Umirovljen	1,4	5,9	5,7	16,4	1,3	0,7	0,3	2,0
	Ostali koji ne rade	2,1	29,9	29,9	.	1,5	1,0	0,4	2,5

Tablica 13: Prosjek komponenti duga kućanstava koja ih posjeduju

		Ukupne obveze	Ukupni neotplaćeni iznos hipotekarnog duga	Neotplaćeni iznos hipotekarnih kredita za GSJ	Neotplaćeni iznos hipotekarnih kredita za ostale nekretnine	Ukupni neot- plaćeni iznos nehipotekar- nog duga	Neotplaćeni iznos duga po kreditnim linijama / pre- koračenjima	Neotplaćeni iznos duga po kreditnim karticama	Neotplaćeni iznos ostalih nehipotekar- nih kredita
		Sredina – tis. EUR	Sredina – tis. EUR	Sredina – tis. EUR	Sredina – tis. EUR	Sredina – tis. EUR	Sredina – tis. EUR	Sredina – tis. EUR	Sredina – tis. EUR
Ukupna populacija	UKUPNO	10,1	29,8	30,0	25,7	3,9	1,4	0,8	7,7
Dohodak	Donjih 20%	5,5	24,0	24,0	.	2,2	1,4	0,7	4,1
	20–40%	5,1	24,7	24,7	.	2,0	1,0	0,3	5,1
	40–60%	8,2	26,8	28,3	8,8	3,3	1,3	0,7	6,4
	60–80%	7,8	21,1	21,4	16,4	3,4	1,8	0,7	6,1
	80–90%	21,8	44,3	45,2	18,5	9,3	1,4	2,8	13,8
	90–100%	17,5	36,2	34,8	57,3	6,1	1,8	0,7	8,3
Neto bogatstvo	Donjih 20%	8,9	52,4	52,4	.	3,9	1,8	0,3	6,6
	20–40%	9,9	24,5	24,5	.	4,5	1,4	1,5	10,3
	40–60%	10,5	27,6	27,6	.	3,4	1,2	0,9	7,0
	60–80%	8,3	25,9	27,7	12,3	2,7	1,1	0,5	5,2
	80–90%	12,6	31,6	31,6	.	7,1	1,6	1,9	10,3
	90–100%	14,5	29,8	27,8	43,7	3,9	1,6	0,8	9,7
Veličina kućanstva	1	4,0	21,7	22,2	17,1	1,7	1,1	0,4	3,7
	2	7,6	18,5	18,0	29,3	4,3	1,1	0,7	10,1
	3	8,4	27,6	28,3	16,4	3,4	2,2	0,4	4,9
	4	16,4	38,9	39,2	33,6	4,6	1,3	2,0	7,6
	5+	12,6	31,5	31,5	.	5,5	1,5	0,7	10,4
Dob referentne osobe	16–34	13,5	41,0	41,0	.	7,2	1,8	0,5	13,8
	35–44	15,7	45,4	45,8	38,6	4,0	1,9	1,4	6,5
	45–54	8,7	17,0	17,0	.	3,8	1,3	0,8	7,0
	55–64	7,7	28,1	28,9	22,0	3,2	1,1	0,4	6,1
	65–74	2,4	7,4	8,3	0,0	1,6	1,2	0,4	2,0
	75+	6,2	9,8	9,8	.	5,5	1,1	0,0	46,1
Status stanovanja	Vlasnici – potpuno	4,3	27,3	.	27,3	4,0	1,3	0,9	8,1
	Vlasnici – s hipotekom	31,3	30,0	30,0	.	2,9	1,3	1,2	7,6
	Unajmljivači /ostalo	4,6	17,1	.	17,1	4,5	2,0	0,4	6,5
Obrazovanje referentne osobe	Osnovno ili bez	4,1	16,3	16,3	.	2,7	1,4	0,9	5,5
	Srednje	10,8	31,7	31,6	32,8	4,4	1,5	0,9	7,9
	Visoko	13,4	29,2	30,2	9,1	3,8	1,2	0,6	8,8
Status zaposlenosti referentne osobe	Zaposlen	12,9	34,8	34,4	47,9	4,5	1,6	1,0	8,4
	Samozaposlen	11,0	15,8	17,1	0,0	4,8	1,8	1,0	6,3
	Umirovljen	5,1	17,7	18,6	10,5	3,2	1,2	0,4	7,2
	Ostali koji ne rade	7,1	24,0	24,0	.	2,4	1,5	0,6	3,8

Tablica 14: Udjeli komponenata u ukupnom dugu

		Ukupni neotplaćeni iznos hipotekarnog duga	Neotplaćeni iznos hipotekarnih kredita za GSJ	Neotplaćeni iznos hipotekarnih kredita za ostale nekretnine	Ukupni neotplaćeni iznos nehipotekarnog duga	Neotplaćeni iznos duga po kreditnim linijama / prekoračenjima	Neotplaćeni iznos duga po kreditnim karti- cama	Neotplaćeni iznos ostalih nehipotekarnih kredita
		%	%	%	%	%	%	%
Ukupna populacija	UKUPNO	65,7	63,2	2,5	34,3	9,5	1,2	23,6
Dohodak	Donjih 20%	63,4	63,4	0,0	36,6	19,6	2,0	15,0
	20–40%	63,3	63,3	0,0	36,7	15,5	0,5	20,7
	40–60%	63,5	62,0	1,6	36,5	10,7	1,8	24,0
	60–80%	60,6	58,5	2,0	39,4	15,9	1,2	22,3
	80–90%	66,9	65,9	1,1	33,1	3,3	1,0	28,8
	90–100%	72,7	65,6	7,1	27,3	4,6	0,8	21,9
Neto bogatstvo	Donjih 20%	59,0	59,0	0,0	41,0	16,2	0,5	24,3
	20–40%	60,8	60,8	0,0	39,2	9,7	2,6	26,9
	40–60%	71,9	71,9	0,0	28,1	7,3	0,8	20,0
	60–80%	69,1	65,0	4,1	30,9	9,1	1,2	20,5
	80–90%	50,4	50,4	0,0	49,6	6,9	1,4	41,4
	90–100%	78,3	63,7	14,7	21,7	6,2	0,6	14,9
Veličina kućanstva	1	60,8	56,2	4,6	39,2	23,1	1,3	14,8
	2	47,5	44,7	2,8	52,5	10,6	1,5	40,5
	3	62,9	60,6	2,2	37,1	16,1	0,8	20,3
	4	77,9	74,5	3,4	22,1	4,5	1,4	16,1
	5+	63,1	63,1	0,0	36,9	7,9	0,7	28,3
Dob referentne osobe	16–34	51,2	51,2	0,0	48,8	8,6	0,2	40,0
	35–44	79,6	76,0	3,6	20,4	7,0	1,5	11,9
	45–54	61,1	61,1	0,0	38,9	11,2	1,4	26,2
	55–64	62,7	57,2	5,5	37,3	8,9	0,8	27,7
	65–74	36,7	36,7	0,0	63,3	37,3	3,1	22,8
	75+	14,5	14,5	0,0	85,5	15,4	0,0	70,1
Status stanovanja	Vlasnici – potpuno	8,3	0,0	8,3	91,7	22,1	3,1	66,5
	Vlasnici – s hipotekom	95,7	95,7	0,0	4,3	1,7	0,4	2,2
	Unajmljivači/ ostalo	3,5	0,0	3,5	96,5	34,0	1,5	61,0
Obrazovanje referentne osobe	Osnovno ili bez	37,5	37,5	0,0	62,5	26,9	2,6	33,0
	Srednje	64,9	61,6	3,3	35,1	9,2	1,2	24,7
	Visoko	76,0	75,0	1,0	24,0	5,2	0,7	18,1
Status zaposlenosti referentne osobe	Zaposlen	70,8	68,1	2,7	29,2	7,6	1,1	20,5
	Samozaposlen	58,0	58,0	0,0	42,0	12,5	1,8	27,7
	Umirovljen	42,4	39,7	2,7	57,6	16,4	1,1	40,2
	Ostali koji ne rade	69,1	69,1	0,0	30,9	16,0	1,2	13,7

Tablica 15: Komponente duga – broj odgovora (N)

		Ukupne obveze	Ukupni neotplaćeni iznos hipotekarnog duga	Neotplaćeni iznos hipotekarnih kredita za GSJ	Neotplaćeni iznos hipotekarnih kredita za ostale nekretnine	Ukupni neot- plaćeni iznos nehipotekar- nog duga	Neotplaćeni iznos duga po kreditnim linijama / pre- koračenjima	Neotplaćeni iznos duga po kreditnim karticama	Neotplaćeni iznos ostalih nehipotekar- nih kredita
		N	N	N	N	N	N	N	N
Ukupna populacija	UKUPNO	550,6	128,0	122,0	6,0	485,8	363,4	80,0	188,0
Dohodak	Donjih 20%	74,0	12,2	12,2	0,0	67,6	55,8	12,0	15,0
	20–40%	92,6	11,8	11,8	0,0	85,8	71,2	8,2	23,8
	40–60%	116,6	26,2	24,2	2,0	104,8	79,2	21,0	41,4
	60–80%	137,6	31,2	30,2	1,0	124,8	92,2	18,8	45,6
	80–90%	62,0	17,8	16,2	1,6	52,0	34,8	6,6	33,0
	90–100%	67,8	28,8	27,4	1,4	50,8	30,2	13,4	29,2
Neto bogatstvo	Donjih 20%	113,0	13,4	13,4	0,0	104,8	86,8	17,4	39,0
	20–40%	109,0	30,4	30,4	0,0	93,4	72,2	18,8	33,6
	40–60%	107,6	26,2	26,2	0,0	93,0	71,2	11,2	38,0
	60–80%	111,6	27,2	24,2	3,0	101,6	66,2	23,6	39,4
	80–90%	52,0	9,2	9,2	0,0	48,0	33,2	3,6	26,0
	90–100%	57,4	21,6	18,6	3,0	45,0	33,8	5,4	12,0
Veličina kućanstva	1	78,6	9,0	8,0	1,0	74,2	62,8	9,0	19,0
	2	155,8	31,0	29,0	2,0	139,6	107,6	26,0	50,0
	3	111,2	26,0	25,0	1,0	98,8	68,4	16,0	39,0
	4	111,2	35,0	33,0	2,0	94,6	68,8	15,0	41,0
	5+	93,8	27,0	27,0	0,0	78,6	55,8	14,0	39,0
Dob referentne osobe	16–34	40,8	9,0	9,0	0,0	36,4	24,2	3,0	16,0
	35–44	121,8	31,0	29,0	2,0	99,8	75,2	21,0	41,0
	45–54	138,2	45,0	45,0	0,0	123,0	99,4	20,0	53,0
	55–64	142,4	27,0	24,0	3,0	127,2	86,8	21,0	55,0
	65–74	70,8	12,0	11,0	1,0	64,4	48,8	14,0	18,0
	75+	36,6	4,0	4,0	0,0	35,0	29,0	1,0	5,0
Status stanovanja	Vlasnici – potpuno	356,8	5,0	0,0	5,0	353,8	257,6	57,0	141,0
	Vlasnici – s hipotekom	122,0	122,0	122,0	0,0	61,2	49,4	10,0	20,0
	Unajmljivači /ostalo	71,8	1,0	0,0	1,0	70,8	56,4	13,0	27,0
Obrazovanje referentne osobe	Osnovno ili bez	98,2	10,0	10,0	0,0	91,8	76,0	11,0	26,0
	Srednje	341,8	75,6	71,6	4,0	302,8	223,2	53,0	127,6
	Visoko	110,6	42,4	40,4	2,0	91,2	64,2	16,0	34,4
Status zaposlenosti referentne osobe	Zaposlen	296,2	81,0	78,0	3,0	250,2	185,8	42,8	108,0
	Samozaposlen	28,6	9,8	8,8	1,0	26,8	21,6	4,0	11,0
	Umirovljen	190,4	29,2	27,2	2,0	176,2	130,0	28,2	58,0
	Ostali koji ne rade	35,4	8,0	8,0	0,0	32,6	26,0	5,0	11,0

Tablica 16: Pokazatelji opterećenosti dugom i financijske ranjivosti – medijan

		Neto likvidna imovina kao dio godišnjeg bruto dohotka	Omjer duga i imovine zaduženih kućanstava	Omjer duga i dohotka zaduženih kućanstava	Omjer servisiranja hipotekarnog duga i dohotka kućanstava s hipotekarnim dugom	Omjer servisiranja duga i dohotka, sva zadužena kućanstva	Omjer servisiranja duga i dohotka, kućanstva s otplatom duga	Omjer kredita i vrijednosti GSJ
		%	%	%	%	%	%	%
Ukupna populacija	UKUPNO	0,0	4,8	26,6	19,9	0,0	16,7	21,9
Dohodak	Donjih 20%	0,0	3,0	N	N	0,0	N	22,2
	20–40%	0,0	2,9	21,8	51,6	0,0	33,5	4,9
	40–60%	0,1	5,3	19,8	26,2	0,0	19,6	36,7
	60–80%	0,0	6,3	14,7	19,7	0,0	15,5	24,9
	80–90%	0,5	10,5	31,6	17,4	9,9	11,4	19,9
	90–100%	0,9	5,3	17,9	10,2	4,4	9,1	19,7
Neto bogatstvo	Donjih 20%	0,0	54,4	22,8	41,5	0,0	20,8	91,1
	20–40%	0,0	8,4	36,6	18,3	0,0	17,7	36,0
	40–60%	0,0	3,6	26,6	19,6	4,2	18,3	15,5
	60–80%	0,9	1,8	18,3	20,8	0,0	15,2	13,2
	80–90%	1,6	2,5	30,6	18,1	4,0	11,3	21,0
	90–100%	6,1	1,0	40,7	14,5	0,0	15,9	11,7
Veličina kućanstva	1	0,4	2,6	42,3	31,8	0,0	N	27,3
	2	0,1	3,0	25,9	16,2	0,0	18,3	14,3
	3	0,0	4,7	22,0	30,0	0,9	15,0	25,0
	4	0,3	10,9	32,5	17,8	6,3	15,4	22,8
	5+	0,0	7,6	21,2	14,8	0,7	14,9	27,8
Dob referentne osobe	16–34	0,0	21,7	56,1	30,0	6,8	N	77,0
	35–44	0,0	10,2	26,7	20,0	3,9	17,8	25,8
	45–54	0,0	8,2	27,4	15,1	3,2	15,0	18,2
	55–64	0,1	3,1	22,8	24,3	0,0	19,3	16,7
	65–74	1,5	1,7	20,0	27,8	0,0	N	3,0
	75+	0,0	1,9	N	19,1	0,0	N	1,0
Status stanovanja	Vlasnici – potpuno	0,0	2,0	17,1	21,1	0,0	13,1	.
	Vlasnici – s hipotekom	0,6	19,9	145,3	19,7	21,4	21,4	21,9
	Unajmljivači/ostalo	0,0	80,8	16,0	25,8	0,0	N	.
Obrazovanje referentne osobe	Osnovno ili bez	0,0	5,3	19,5	19,6	0,0	19,6	17,1
	Srednje	0,0	5,2	26,8	18,1	0,0	16,4	24,0
	Visoko	1,7	4,0	32,8	20,7	3,6	15,4	15,0
Status zaposlenosti referentne osobe	Zaposlen	0,0	8,7	25,3	19,0	3,5	15,0	24,6
	Samozaposlen	1,0	7,5	36,9	14,2	10,1	14,1	13,0
	Umirovljen	0,3	2,0	24,1	36,9	0,0	27,0	4,9
	Ostali koji ne rade	0,0	20,7	75,9	28,8	0,0	18,6	71,4

Tablica 17: Pokazatelji opterećenosti dugom i financijske ranjivosti – broj odgovora (N)

		Neto likvidna imovina kao dio godišnjeg bruto dohotka	Omjer duga i imovine zaduženih kućanstava	Omjer duga i dohotka zaduženih kućanstava	Omjer servisiranja hipotekarnog duga i dohotka kućanstava s hipotekarnim dugom	Omjer servisiranja duga i dohotka, sva zadužena kućanstva	Omjer servi- siranja duga i dohotka, kućanstva s otplatom duga	Omjer kredita i vrijednosti GSJ
		N	N	N	N	N	N	N
Ukupna populacija	UKUPNO	1357,0	550,6	550,6	128,0	550,6	276,0	122,0
Dohodak	Donjih 20%	264,4	74,0	74,0	12,2	74,0	24,2	12,2
	20–40%	287,8	92,6	92,6	11,8	92,6	30,6	11,8
	40–60%	275,2	116,6	116,6	26,2	116,6	57,6	24,2
	60–80%	268,2	137,6	137,6	31,2	137,6	69,2	30,2
	80–90%	126,0	62,0	62,0	17,8	62,0	47,8	16,2
	90–100%	135,4	67,8	67,8	28,8	67,8	46,6	27,4
Neto bogatstvo	Donjih 20%	233,8	113,0	113,0	13,4	113,0	45,0	13,4
	20–40%	279,2	109,0	109,0	30,4	109,0	57,4	30,4
	40–60%	274,2	107,6	107,6	26,2	107,6	60,6	26,2
	60–80%	268,6	111,6	111,6	27,2	111,6	57,0	24,2
	80–90%	144,0	52,0	52,0	9,2	52,0	28,4	9,2
	90–100%	157,2	57,4	57,4	21,6	57,4	27,6	18,6
Veličina kućanstva	1	317,0	78,6	78,6	9,0	78,6	27,0	8,0
	2	408,0	155,8	155,8	31,0	155,8	67,0	29,0
	3	241,0	111,2	111,2	26,0	111,2	59,0	25,0
	4	218,0	111,2	111,2	35,0	111,2	67,0	33,0
	5+	173,0	93,8	93,8	27,0	93,8	56,0	27,0
Dob referentne osobe	16–34	97,0	40,8	40,8	9,0	40,8	23,0	9,0
	35–44	204,2	121,8	121,8	31,0	121,8	67,0	29,0
	45–54	282,0	138,2	138,2	45,0	138,2	85,0	45,0
	55–64	319,4	142,4	142,4	27,0	142,4	69,0	24,0
	65–74	255,4	70,8	70,8	12,0	70,8	26,0	11,0
	75+	199,0	36,6	36,6	4,0	36,6	6,0	4,0
Status stanovanja	Vlasnici – potpuno	1077,0	356,8	356,8	5,0	356,8	131,0	0,0
	Vlasnici – s hipotekom	122,0	122,0	122,0	122,0	122,0	122,0	122,0
	Unajmljivači / ostalo	158,0	71,8	71,8	1,0	71,8	23,0	0,0
Obrazovanje referentne osobe	Osnovno ili bez	328,8	98,2	98,2	10,0	98,2	32,0	10,0
	Srednje	792,2	341,8	341,8	75,6	341,8	179,6	71,6
	Visoko	236,0	110,6	110,6	42,4	110,6	64,4	40,4
Status zaposlenosti referentne osobe	Zaposlen	566,8	296,2	296,2	81,0	296,2	170,0	78,0
	Samozaposlen	52,6	28,6	28,6	9,8	28,6	18,8	8,8
	Umirovljen	608,4	190,4	190,4	29,2	190,4	71,2	27,2
	Ostali koji ne rade	129,2	35,4	35,4	8,0	35,4	16,0	8,0

Tablica 18: Neto bogatstvo

		Ukupna realna imovina (uključuje bogatstvo poduzeća, vozila i dragocjenosti)	Ukupna financijska imovina (isključuje javne i poslovne mirovinske planove)	Ukupne obveze	Neto bogatstvo	
		Prosjek – tis. EUR	Prosjek – tis. EUR	Prosjek – tis. EUR	Prosjek – tis. EUR	Medijan – tis. EUR
Ukupna populacija	UKUPNO	113,7	4,8	10,1	106,6	61,5
Dohodak	Donjih 20%	121,1	3,5	5,5	109,8	48,6
	20–40%	70,9	2,7	5,1	64,0	49,7
	40–60%	74,7	2,4	8,2	69,8	52,5
	60–80%	104,2	4,1	7,8	98,7	61,2
	80–90%	125,6	4,9	21,8	118,6	81,5
	90–100%	258,7	15,3	17,5	264,6	128,0
Neto bogatstvo	Donjih 20%	10,0	1,0	8,9	3,7	2,6
	20–40%	34,6	1,8	9,9	32,2	32,1
	40–60%	65,1	2,6	10,5	62,8	61,7
	60–80%	102,7	4,4	8,3	103,0	100,5
	80–90%	164,2	7,0	12,6	165,8	162,0
	90–100%	488,0	18,1	14,5	499,9	305,0
Veličina kućanstva	1	76,2	3,8	4,0	67,6	40,7
	2	137,4	4,5	7,6	133,2	70,1
	3	99,1	4,0	8,4	93,6	60,9
	4	114,3	7,5	16,4	110,3	75,1
	5+	149,9	3,9	12,6	141,3	84,3
Dob referentne osobe	16–34	71,9	2,7	13,5	56,4	19,5
	35–44	105,2	3,2	15,7	91,0	58,2
	45–54	115,6	7,4	8,7	114,1	66,4
	55–64	138,7	5,6	7,7	134,9	76,2
	65–74	131,0	4,1	2,4	128,9	68,2
	75+	91,2	4,0	6,2	86,3	60,0
Status stanovanja	Vlasnici – potpuno	121,8	5,2	4,3	124,6	75,8
	Vlasnici – s hipotekom	136,1	4,1	31,3	108,6	67,4
	Unajmljivači/ostalo	19,0	3,1	4,6	11,7	0,5
Obrazovanje referentne osobe	Osnovno ili bez	66,2	1,9	4,1	60,0	37,8
	Srednje	124,5	3,9	10,8	117,3	66,9
	Visoko	141,6	11,2	13,4	137,8	88,1
Status zaposlenosti referentne osobe	Zaposlen	94,8	4,0	12,9	87,0	58,1
	Samozaposlen	428,7	27,8	11,0	449,6	142,6
	Umirovljen	115,5	3,7	5,1	110,9	69,4
	Ostali koji ne rade	76,5	3,0	7,1	63,0	25,0

Tablica 19: Neto bogatstvo – broj odgovora (N)

		Ukupna realna imovina (uključuje bogatstvo poduzeća, vozila i dragocjenosti)	Ukupna financijska imovina (isključuje javne i poslovne mirovinske planove)	Ukupne obveze	Neto bogatstvo
		N	N	N	N
Ukupna populacija	UKUPNO	1291,0	1125,8	550,6	1357,0
Dohodak	Donjih 20%	239,0	177,0	74,0	264,4
	20–40%	265,0	221,6	92,6	287,8
	40–60%	267,4	235,6	116,6	275,2
	60–80%	259,0	242,8	137,6	268,2
	80–90%	125,4	117,8	62,0	126,0
	90–100%	135,2	131,0	67,8	135,4
Neto bogatstvo	Donjih 20%	167,8	181,2	113,0	233,8
	20–40%	279,2	226,8	109,0	279,2
	40–60%	274,2	215,2	107,6	274,2
	60–80%	268,6	229,6	111,6	268,6
	80–90%	144,0	124,8	52,0	144,0
	90–100%	157,2	148,2	57,4	157,2
Veličina kućanstva	1	283,0	234,2	78,6	317,0
	2	393,0	334,4	155,8	408,0
	3	234,0	199,0	111,2	241,0
	4	215,0	199,2	111,2	218,0
	5+	166,0	159,0	93,8	173,0
Dob referentne osobe	16–34	82,0	84,0	40,8	97,0
	35–44	191,8	188,2	121,8	204,2
	45–54	271,4	246,8	138,2	282,0
	55–64	311,4	265,4	142,4	319,4
	65–74	246,4	202,4	70,8	255,4
	75+	188,0	139,0	36,6	199,0
Status stanovanja	Vlasnici – potpuno	1077,0	878,8	356,8	1077,0
	Vlasnici – s hipotekom	122,0	115,0	122,0	122,0
	Unajmljivači/ ostalo	92,0	132,0	71,8	158,0
Obrazovanje referentne osobe	Osnovno ili bez	299,8	239,2	98,2	328,8
	Srednje	763,2	672,6	341,8	792,2
	Visoko	228,0	214,0	110,6	236,0
Status zaposlenosti referentne osobe	Zaposlen	543,8	513,4	296,2	566,8
	Samozaposlen	52,6	50,8	28,6	52,6
	Umirovljen	585,4	485,4	190,4	608,4
	Ostali koji ne rade	109,2	76,2	35,4	129,2

Tablica 20: Dohodak kućanstava

		Ukupni bruto dohodak kućanstva			
		Medijan – tis. EUR	Prosjek – tis. EUR	Broj odgovora N	
Ukupna populacija	UKUPNO	8,4	12,2	1357,0	
	Dohodak	Donjih 20%	0,6	0,9	264,4
		20–40%	4,6	4,5	287,8
		40–60%	8,4	8,6	275,2
		60–80%	14,5	14,6	268,2
		80–90%	21,9	22,0	126,0
		90–100%	35,1	42,8	135,4
Neto bogatstvo	Donjih 20%	6,2	7,9	233,8	
	20–40%	7,0	9,8	279,2	
	40–60%	7,9	11,4	274,2	
	60–80%	8,8	12,6	268,6	
	80–90%	14,6	16,0	144,0	
	90–100%	16,7	22,2	157,2	
Veličina kućanstva	1	3,6	4,7	317,0	
	2	6,9	8,9	408,0	
	3	12,6	15,0	241,0	
	4	15,9	17,9	218,0	
	5+	15,6	21,7	173,0	
Dob referentne osobe	16–34	10,8	12,5	97,0	
	35–44	14,0	17,1	204,2	
	45–54	11,9	16,1	282,0	
	55–64	8,4	12,5	319,4	
	65–74	5,0	8,1	255,4	
	75+	3,6	4,6	199,0	
Status stanovanja	Vlasnici – potpuno	7,9	11,9	1077,0	
	Vlasnici – s hipotekom	14,5	18,6	122,0	
	Unajmljivači/ostalo	7,4	9,8	158,0	
Obrazovanje referentne osobe	Osnovno ili bez	3,7	7,9	328,8	
	Srednje	10,4	13,0	792,2	
	Visoko	12,4	15,6	236,0	
Status zaposlenosti referentne osobe	Zaposlen	14,0	17,2	566,8	
	Samozaposlen	21,4	25,3	52,6	
	Umirovljen	4,7	7,1	608,4	
	Ostali koji ne rade	2,0	5,8	129,2	

Tablica 21: Posjedovanje i udjeli dohotka po komponentama

		Dohodak od zaposlenja	Ima dohodak od zaposlenja	Dohodak od iznajmljivanja nekretnina	Ima dohodak od iznajmljivanja nekretnina	Dohodak od financijskih investicija	Ima dohodak od financijskih investicija
		%	%	%	%	%	%
Ukupna populacija	UKUPNO	60,3	53,1	2,2	6,2	2,1	12,7
Dohodak	Donjih 20%	7,9	5,8	1,6	1,6	3,7	11,4
	20–40%	25,5	25,5	1,2	2,4	0,5	7,5
	40–60%	51,5	59,1	0,9	4,5	1,2	11,0
	60–80%	69,3	85,0	3,5	10,9	1,9	12,5
	80–90%	75,6	91,7	1,9	9,5	1,3	15,0
	90–100%	59,5	90,9	2,2	13,8	3,4	27,9
Neto bogatstvo	Donjih 20%	69,7	53,6	0,7	1,0	0,9	5,0
	20–40%	58,2	48,4	0,2	1,7	1,2	9,5
	40–60%	59,0	51,3	0,9	3,9	1,2	8,8
	60–80%	62,5	55,4	0,9	5,8	1,1	14,5
	80–90%	63,2	57,3	3,3	13,4	4,9	25,3
	90–100%	52,4	56,6	6,9	23,8	4,1	26,7
Veličina kućanstva	1	35,0	20,0	1,5	2,3	8,9	13,2
	2	39,6	35,1	4,0	9,4	2,5	13,1
	3	68,7	75,8	1,9	5,6	0,7	12,8
	4	77,5	86,4	1,8	6,7	1,3	13,6
	5+	60,5	76,7	1,6	6,9	1,4	9,7
Dob referentne osobe	16–34	79,3	82,3	0,9	2,0	1,0	12,5
	35–44	68,7	86,8	2,9	9,6	0,7	14,2
	45–54	68,0	73,5	1,3	4,9	1,6	9,0
	55–64	65,4	54,3	1,7	5,2	1,5	13,5
	65–74	22,0	16,0	3,7	7,4	7,3	15,5
	75+	6,4	3,8	4,4	6,6	5,6	12,1
Status stanovanja	Vlasnici – potpuno	56,3	48,5	2,0	5,8	2,5	13,0
	Vlasnici – s hipotekom	72,9	74,7	3,7	13,4	1,0	12,8
	Unajmljivači/ostalo	71,6	64,5	1,7	3,7	1,0	11,4
Obrazovanje referentne osobe	Osnovno ili bez	43,0	27,2	1,0	3,2	1,0	5,8
	Srednje	63,3	62,6	2,2	6,4	1,7	13,8
	Visoko	64,6	57,5	3,1	9,8	4,4	19,4
Status zaposlenosti referentne osobe	Zaposlen	80,3	92,4	1,5	5,8	0,8	11,4
	Samozaposlen	29,2	61,7	4,7	19,2	5,8	37,9
	Umirovljen	22,0	16,2	3,3	6,4	4,9	13,3
	Ostali koji ne rade	33,2	25,4	1,1	2,5	1,5	8,0

Tablica 22: Potrošnja kućanstava

		Iznos potrošen na potrošačku robu i usluge, godišnji		Iznos potrošen na režije, godišnji		Petrošnja za hranu u kući / izvan kuće, godišnja	
		Medijan – tis. EUR	Prosjeak – tis. EUR	Medijan – tis. EUR	Prosjeak – tis. EUR	Medijan – tis. EUR	Prosjeak – tis. EUR
Ukupna populacija	UKUPNO	7,0	8,1	1,9	2,2	3,1	3,9
Dohodak	Donjih 20%	4,5	5,3	1,3	1,6	2,2	2,8
	20–40%	4,0	4,8	1,6	1,6	2,0	2,3
	40–60%	7,0	7,1	1,9	2,0	3,1	3,5
	60–80%	9,4	9,6	2,3	2,5	4,6	4,9
	80–90%	10,9	10,8	2,5	3,2	4,8	5,1
	90–100%	12,3	16,9	3,1	3,3	5,7	6,8
Neto bogatstvo	Donjih 20%	5,5	7,8	1,6	1,7	2,7	3,0
	20–40%	5,5	6,2	1,6	2,1	2,6	3,0
	40–60%	6,2	7,4	1,9	2,1	3,1	3,6
	60–80%	7,8	8,3	2,2	2,3	3,9	4,3
	80–90%	9,2	9,8	2,3	2,6	4,1	4,9
	90–100%	10,9	11,9	2,4	2,9	5,2	6,1
Veličina kućanstva	1	3,9	4,4	1,2	1,4	1,7	2,1
	2	6,2	6,8	1,9	2,0	3,1	3,4
	3	7,8	8,8	2,0	2,5	4,0	4,4
	4	9,4	12,0	2,3	2,6	4,8	5,1
	5+	10,9	11,7	2,8	3,0	5,0	5,9
Dob referentne osobe	16–34	7,0	7,4	1,7	2,5	3,4	3,6
	35–44	9,2	9,6	2,3	2,4	4,5	4,7
	45–54	8,4	9,4	2,3	2,5	4,2	4,6
	55–64	6,7	9,4	1,9	2,2	3,3	4,1
	65–74	4,8	6,3	1,6	1,9	2,3	3,2
	75+	4,7	5,2	1,5	1,6	2,3	2,6
Status stanovanja	Vlasnici – potpuno	6,5	7,5	1,9	2,2	3,1	3,8
	Vlasnici – s hipotekom	9,4	10,6	2,3	2,7	4,2	4,8
	Unajmljivači/ ostalo	7,0	9,7	1,7	1,9	3,3	3,6
Obrazovanje referentne osobe	Osnovno ili bez	3,9	5,3	1,2	1,6	1,7	2,6
	Srednje	7,8	8,7	2,0	2,3	3,7	4,0
	Visoko	8,6	10,1	2,3	2,5	4,7	5,2
Status zaposlenosti referentne osobe	Zaposlen	8,6	9,5	2,3	2,6	4,4	4,7
	Samozaposlen	10,9	11,8	2,3	2,8	5,5	5,8
	Umirovljen	5,3	7,0	1,6	1,9	2,5	3,1
	Ostali koji ne rade	4,4	5,0	1,2	1,5	2,2	2,4

Tablica 23: Udio kućanstava suočenih s kreditnim ograničenjima

		Zatražili kredit unutar posljednje 3 godine	Kućanstvo s kreditnim ograničenjem	Nisu zatražili kredit zbog uočenog kreditnog ograničenja	Odbijeni ili dobili umanjeni kredit (među onima koji su zatražili u posljednje 3 godine)	
		%	%	%	%	
Ukupna populacija	UKUPNO	16,9	9,5	7,6	19,6	
	Dohodak	Donjih 20%	7,0	4,5	2,8	28,8
		20–40%	8,2	8,4	6,8	37,5
		40–60%	16,2	8,8	6,7	23,5
		60–80%	25,0	13,3	11,1	16,4
		80–90%	18,8	13,0	11,3	26,8
		90–100%	37,8	12,0	9,8	5,8
Neto bogatstvo	Donjih 20%	18,8	10,4	9,2	21,2	
	20–40%	14,3	7,9	6,2	13,0	
	40–60%	16,5	9,0	6,9	25,4	
	60–80%	15,3	10,8	8,3	26,0	
	80–90%	20,9	9,0	8,6	7,3	
	90–100%	18,4	9,6	6,1	19,1	
Veličina kućanstva	1	6,7	6,3	4,7	47,7	
	2	13,5	8,0	7,5	13,4	
	3	20,5	9,4	7,8	13,2	
	4	23,7	11,2	7,7	20,0	
	5+	29,7	16,8	13,1	19,3	
Dob referentne osobe	16–34	22,8	10,5	10,1	15,7	
	35–44	25,2	18,7	15,7	24,5	
	45–54	23,8	10,8	7,6	17,4	
	55–64	15,4	7,3	6,4	15,0	
	65–74	9,5	6,5	4,0	26,3	
	75+	3,2	1,9	1,4	22,8	
Status stanovanja	Vlasnici – potpuno	15,1	8,9	6,9	21,0	
	Vlasnici – s hipotekom	24,3	8,2	5,4	11,6	
	Unajmljivači/ostalo	21,9	13,4	12,4	19,8	
Obrazovanje referentne osobe	Osnovno ili bez	8,3	4,5	3,3	20,7	
	Srednje	19,5	11,2	8,9	16,4	
	Visoko	20,5	10,8	9,1	29,9	
Status zaposlenosti referentne osobe	Zaposlen	25,6	13,1	10,5	20,1	
	Samozaposlen	26,7	11,6	8,8	10,6	
	Umirovljen	9,4	6,0	4,4	22,5	
	Ostali koji ne rade	4,9	7,0	7,0	0,0	

Tablica 24: Posjedovanje stambenih kredita vezanih za GSJ prema valuti

Procjenjen broj privatnih kućanstava u RH koji imaju stambeni kredit za GSJ prema valuti u kojoj je kredit denominiran ili uz koju je vezan valutnom klauzulom*

		Kuna	Euro	Švicarski franak	Ostalo
Ukupna populacija	Ukupno	34.778	93.923	6.396	.
	1	3.209	5.730	.	.
	2	7.804	19.103	563	.
Veličina kućanstva	3	4.063	21.373	1.889	.
	4	10.263	35.305	1.614	.
	5+	9.439	12.412	2.330	.
	Ukupno	34.778	93.923	6.396	.
	16 – 34	2.827	10.022	663	.
	35 – 44	13.209	27.912	4.421	.
Dob odgovorne osobe (RP)	45 – 54	9.461	35.543	389	.
	55 – 64	3.309	16.193	721	.
	65 – 74	3.602	3.447	203	.
	75+	2.369	806	.	.
	Ukupno	34.778	93.923	6.396	.
Radni status odgovorne osobe	Zaposlenik	17.426	72.946	5.966	.
	Samozaposlen	6.294	3.646	228	.
	Umirovljenik	8.920	13.002	.	.
	Ostalo – nezaposlen	2.139	4.328	203	.
	Ukupno	34.778	93.923	6.396	.
	Donjih 20%	3.481	8.166	263	.
	20 – 40%	2.503	9.084	303	.
Dohodak	40 – 60%	6.885	15.268	1.959	.
	60 – 80%	5.700	27.738	1.087	.
	80 – 90%	4.147	21.967	1.094	.
	90 – 100%	12.062	11.699	1.871	.
	Ukupno	34.778	93.923	6.396	.
	Donjih 20%	1.066	11.010	1.609	.
	20 – 40%	8.850	18.119	1.540	.
Neto imovina	40 – 60%	8.146	29.566	984	.
	60 – 80%	7.626	17.547	1.113	.
	80 – 90%	3.047	7.648	.	.
	90 – 100%	6.044	10.033	1.150	.

* Kućanstvo može imati više stambenih kredita vezanih uz određenu valutu.

Tablica 25: Udjeli stambenih kredita vezanih uz GSJ po valutama

Procjene za privatna kućanstva u RH udjela preostalih iznosa glavnice stambenih kredita za GSJ prema valuti u kojoj je stambeni kredit denominiran ili uz koju je vezan valutnom klauzulom u ukupnom stanju preostalih iznosa glavnice stambenih kredita za GSJ

		Kuna	Euro	Švicarski franak	Ostalo
Ukupna populacija	Ukupno	18,19%	75,46%	6,35%	.
	1	33,68%	66,32%	.	.
Veličina kućanstva	2	17,87%	80,27%	1,85%	.
	3	9,41%	77,63%	12,96%	.
	4	14,37%	80,70%	4,93%	.
	5+	31,03%	60,79%	8,18%	.
	Ukupno	18,19%	75,46%	6,35%	.
Dob odgovorne osobe (RP)	16 – 34	10,92%	87,40%	1,68%	.
	35 – 44	20,12%	69,60%	10,27%	.
	45 – 54	24,36%	74,10%	1,54%	.
	55 – 64	5,86%	92,09%	2,05%	.
	65 – 74	26,91%	59,67%	13,42%	.
	75+	61,27%	38,73%	.	.
Radni status odgovorne osobe	Ukupno	18,19%	75,46%	6,35%	.
	Zaposlenik	15,28%	77,50%	7,23%	.
	Samozaposlen	49,70%	44,80%	5,50%	.
	Umirovljenik	18,80%	81,20%	.	.
	Ostalo – nezaposlen	40,11%	54,83%	5,07%	.
Dohodak	Ukupno	18,19%	75,46%	6,35%	.
	Donjih 20%	3,01%	93,81%	3,19%	.
	20 – 40%	11,13%	88,07%	2,00%	.
	40 – 60%	26,77%	64,27%	8,96%	.
	60 – 80%	21,36%	75,47%	3,17%	.
	80 – 90%	5,64%	88,35%	6,01%	.
90 – 100%	32,82%	56,56%	10,62%	.	
Neto imovina	Ukupno	18,19%	75,46%	6,35%	.
	Donjih 20%	2,66%	90,31%	7,03%	.
	20 – 40%	33,54%	57,14%	9,32%	.
	40 – 60%	18,98%	77,98%	3,04%	.
	60 – 80%	17,85%	78,57%	3,57%	.
	80 – 90%	18,86%	81,14%	.	.
90 – 100%	17,43%	66,44%	16,13%	.	

Tablica 26: Posjedovanje stambenih kredita za GSJ prema referentnom parametru uz koji je vezana odnosna promjenjiva kamatna stopa

Procjenjen broj privatnih kućanstava u RH koji imaju stambeni kredit za GSJ s promjenjivom kamatnom stopom prema varijabilnom referentnom parametru uz koji je vezana ta promjenjiva kamatna stopa*

		Nacionalna referentna kamatna stopa	EURIBOR	LIBOR	Trezorski zapisi Ministarstva financija	Prosječna kamatna stopa na depozite građana u odnosnoj valuti	Ostalo	Nepoznato
Ukupna populacija	Ukupno	15.883	24.257	6.165	.	11.016	9.831	14.352
Valuta	Kuna	3.060	419	.	.	3.077	5.009	2.447
	Euro	10.854	23.117	4.585	.	7.778	4.822	10.062
	Švicarski franak	1.969	721	1.581	.	161	.	1.843
	Ostalo	.	.	.	.	.	.	.
Veličina kućanstva	1	.	.	911	.	4.219	.	973
	2	2.917	5.136	2.113	.	938	.	3.227
	3	2.369	6.995	228	.	5.531	.	2.940
	4	3.415	7.753	2.345	.	329	9.831	5.151
	5+	7.182	4.373	569	.	.	.	2.061
Dob odgovorne osobe (RP)	Ukupno	15.883	24.257	6.165	.	11.016	9.831	14.352
	16 – 34	1.425	2.827	.	.	1.184	.	303
	35 – 44	2.032	10.034	2.345	.	2.139	8.918	3.921
	45 – 54	5.137	7.005	797	.	4.223	913	8.162
	55 – 64	6.829	4.191	2.821	.	1.636	.	1.282
	65 – 74	461	.	203	.	1.834	.	.
	75+	.	200	.	.	.	.	806
Radni status odgovorne osobe	Ukupno	15.883	24.257	6.165	.	11.016	9.831	14.352
	Zaposlenik	9.817	19.591	2.574	.	6.882	9.831	10.187
	Samozaposlen	3.432	1.162	797	.	.	.	1.382
	Umirovljenik	1.117	1.525	2.591	.	1.995	.	2.112
	Ostalo – nezaposlen	1.517	1.979	203	.	2.139	.	671
Dohodak	Ukupno	15.883	24.257	6.165	.	11.016	9.831	14.352
	Donjih 20%	2.025	1.578	1.397	.	1.442	.	.
	20 – 40%	1.634	1.325	1.863	.	896	.	1.965
	40 – 60%	4.365	5.033	911	.	3.034	1.758	2.882
	60 – 80%	3.142	4.555	228	.	5.476	.	5.092
	80 – 90%	229	6.458	.	.	167	3.909	2.185
	90 – 100%	4.488	5.308	1.949	.	167	4.164	2.228
Neto imovina	Ukupno	15.883	24.257	6.165	.	11.016	9.831	14.352
	Donjih 20%	2.500	1.308	1.681	.	1.184	.	1.738
	20 – 40%	4.207	5.827	.	.	6.194	.	4.115
	40 – 60%	4.448	6.385	228	.	2.028	1.758	3.494
	60 – 80%	1.163	5.327	1.397	.	1.610	3.251	3.535
	80 – 90%	2.899	674	911	.	.	3.909	161
	90 – 100%	2.405	4.737	1.949	.	.	913	1.657

* Kućanstvo može imati više stambenih kredita s promjenjivom kamatnom stopom s istim referentnim parametrom uz koji je vezana promjenjiva kamatna stopa, kada se broji kao jedno kućanstvo u pripadnoj koloni tog parametra, ali i s različitim referentnim parametrima, kada se broji kao jedno kućanstvo u svakoj koloni pripadnih parametara.

Tablica 27: Udjeli stambenih kredita za GSJ prema referentnom parametru uz koji je vezana odnosna promjenjiva kamatna stopa

Procjene za privatna kućanstva u RH udjela preostalih iznosa glavnice stambenih kredita s promjenjivom kamatnom stopom prema varijabilnom referentnom parametru uz koji je vezana promjenjiva kamatna stopa u ukupnom stanju preostalih iznosa glavnice stambenih kredita s promjenjivom kamatnom stopom

		Nacionalna referentna kamatna stopa	EURIBOR	LIBOR	Trezorski zapisi Ministarstva financija	Prosječna kamatna stopa na depozite građana u odnosnoj valuti	Ostalo	Nepoznato
Ukupna populacija	Ukupno	12,82%	26,66%	15,15%	.	8,56%	12,85%	23,97%
Valuta	Kuna	15,24%	4,70%	.	.	14,90%	44,72%	20,44%
	Euro	11,46%	33,24%	15,48%	.	8,18%	8,12%	23,51%
	Švicarski franak	21,06%	4,89%	38,81%	.	0,79%	.	34,44%
	Ostalo	.	.	.	.	.	.	.
Veličina kućanstva	1	.	.	7,58%	.	82,28%	.	10,14%
	2	4,60%	17,75%	55,80%	.	0,02%	.	21,84%
	3	5,53%	49,70%	1,89%	.	19,60%	.	23,29%
	4	5,08%	21,52%	13,68%	.	0,16%	27,81%	31,74%
	5+	54,22%	34,30%	1,67%	.	.	.	9,81%
Dob odgovorne osobe (RP)	Ukupno	12,82%	26,66%	15,15%	.	8,56%	12,85%	23,97%
	16 – 34	16,66%	45,56%	.	.	36,09%	.	2,80%
	35 – 44	7,78%	22,20%	12,17%	.	4,23%	23,54%	30,09%
	45 – 54	18,70%	33,80%	3,00%	.	8,29%	3,12%	33,08%
	55 – 64	19,24%	22,27%	42,44%	.	9,73%	.	6,32%
	65 – 74	28,29%	.	62,24%	.	9,47%	.	.
	75+	.	59,82%	.	.	.	.	40,18%
Radni status odgovorne osobe	Ukupno	12,82%	26,66%	15,15%	.	8,56%	12,85%	23,97%
	Zaposlenik	11,33%	28,57%	8,08%	.	8,01%	16,42%	27,59%
	Samozaposlen	52,31%	24,01%	11,70%	.	.	.	11,98%
	Umirovljenik	5,29%	7,89%	70,97%	.	0,82%	.	15,03%
	Ostalo – nezaposlen	12,55%	40,23%	5,10%	.	40,37%	.	1,75%
Dohodak	Ukupno	12,82%	26,66%	15,15%	.	8,56%	12,85%	23,97%
	Donjih 20%	15,63%	20,30%	44,59%	.	19,48%	.	.
	20 – 40%	1,89%	2,78%	78,54%	.	0,41%	.	16,37%
	40 – 60%	17,42%	24,58%	2,66%	.	19,81%	17,14%	18,92%
	60 – 80%	15,58%	26,29%	2,43%	.	24,46%	.	31,24%
	80 – 90%	0,25%	26,97%	.	.	0,04%	22,12%	50,64%
	90 – 100%	24,10%	39,45%	11,64%	.	0,04%	16,85%	7,94%
Neto imovina	Ukupno	12,82%	26,66%	15,15%	.	8,56%	12,85%	23,97%
	Donjih 20%	18,27%	9,97%	43,10%	.	16,35%	.	15,40%
	20 – 40%	8,80%	41,91%	.	.	20,15%	.	29,14%
	40 – 60%	20,36%	23,88%	1,41%	.	0,58%	12,92%	40,85%
	60 – 80%	2,29%	18,60%	22,31%	.	9,79%	20,23%	26,78%
	80 – 90%	24,23%	14,00%	5,50%	.	.	66,07%	4,73%
	90 – 100%	14,27%	49,06%	20,80%	.	.	4,46%	11,42%

Tablica 28: Vagani medijan i aritmetička sredina kreditnim ugovorom definirane fiksne kamatne marže banke koja se naplaćuje po stambenom kreditu za GSJ

		Medijan (postotni bodovi)	Prosjek (postotni bodovi)
Valuta	Kuna	0,00	1,47
	Euro	5,10	3,95
	Švicarski franak	8,00	8,79
	Ostalo		
Referentni parametar	Nacionalna referentna kamatna stopa (NRS)	6,00	7,69
	EURIBOR	5,00	4,24
	LIBOR	2,00	2,67
	Trezorski zapisi Ministarstva financija		
	Prosječna kamatna stopa na depozite građana u odnosnoj valuti	0,60	2,04
	Ostalo	5,25	3,12

Napomena: vagani medijan i aritmetička sredina računaju se na razini pojedinačnih kredita neovisno o tome odnose li se ti krediti na isto ili različita kućanstva.

Tablica 29: Posjedovanje štednih depozita po valutama

Procijenjen broj privatnih kućanstava u RH* koji imaju štedni depozit po valutama denominacije ili valutne klauzule štednih depozita

		Kuna	Euro	Američki dolar	Švicarski franak	Ostalo	Nepoznato
Ukupna populacija	Ukupno	108.418	182.015	14.369	9.459	1.550	30.387
Veličina kućanstva	1	25.726	37.792	3.513	2.689	841	11.614
	2	23.061	50.031	1.550	1.989	.	7.299
	3	21.433	32.891	3.911	3.911	.	4.594
	4	24.420	37.844	1.439	870	709	4.225
	5+	13.778	23.458	3.956	.	.	2.655
Dob odgovorne osobe (RP)	Ukupno	108.418	182.015	14.369	9.459	1.550	30.387
	16 – 34	16.806	23.588	544	544	.	512
	35 – 44	25.983	37.928	3.367	4.834	.	2.227
	45 – 54	14.828	29.930	2.795	1.357	709	5.224
	55 – 64	15.257	28.492	.	1.703	.	8.233
	65 – 74	23.652	40.444	7.312	1.020	841	6.138
	75+	11.892	21.634	352	.	.	8.052
Radni status odgovorne osobe	Ukupno	108.418	182.015	14.369	9.459	1.550	30.387
	Zaposlenik	50.123	78.551	5.339	4.357	.	12.807
	Samozaposlen	5.803	11.298	1.366	911	709	2.333
	Umirovljenik	42.146	78.417	7.664	2.723	841	14.868
	Ostalo – nezaposlen	10.346	13.749	.	1.467	.	379
Dohodak	Ukupno	108.418	182.015	14.369	9.459	1.550	30.387
	Donjih 20%	18.178	33.862	.	.	.	2.021
	20 – 40%	18.603	26.950	1.796	2.689	841	5.780
	40 – 60%	10.722	22.189	569	.	.	8.164
	60 – 80%	21.999	40.065	2.295	161	.	5.484
	80 – 90%	13.945	25.989	2.004	3.594	.	4.237
	90 – 100%	24.971	32.961	8.160	3.014	709	5.510
Neto imovina	Ukupno	108.418	182.015	14.369	9.459	1.550	30.387
	Donjih 20%	12.483	16.836	161	161	.	904
	20 – 40%	13.912	21.678	1.594	.	.	3.748
	40 – 60%	17.987	31.682	2.180	1.693	841	7.392
	60 – 80%	26.628	47.638	3.983	2.011	.	8.009
	80 – 90%	20.360	28.718	5.504	2.305	.	4.582
	90 – 100%	17.047	35.463	1.585	3.288	709	5.752

* Procjena se temelji samo na onim odgovorima kućanstava o posjedovanju štednih depozita kod kojih je specificirana i njihova valutna struktura. Procijenjeni broj kućanstava koja nisu specificirala valutnu strukturu svojih štednih depozita nalazi se u koloni "Nepoznato".

Tablica 30: Udjeli štednih depozita po valutama

Procjene za privatna kućanstva u RH* udjela štednih depozita po valutama denominacije ili valutne klauzule u ukupnoj vrijednosti štednih depozita

		Kuna	Euro	Američki dolar	Švicarski franak	Ostalo
Ukupna populacija	Ukupno	15,50%	58,58%	5,29%	4,07%	16,49%
Veličina kućanstva	1	21,54%	48,12%	3,63%	25,96%	0,19%
	2	10,07%	86,91%	0,88%	2,15%	.
	3	29,92%	69,90%	0,09%	0,09%	.
	4	9,37%	36,22%	8,07%	0,03%	46,31%
	5+	25,84%	57,23%	16,93%	.	.
Dob odgovorne osobe (RP)	Ukupno	15,50%	58,58%	5,29%	4,07%	16,49%
	16 – 34	47,38%	52,10%	0,26%	0,26%	.
	35 – 44	16,47%	54,91%	0,04%	28,58%	.
	45 – 54	9,81%	34,08%	9,86%	0,37%	45,88%
	55 – 64	15,25%	82,23%	.	2,52%	.
	65 – 74	24,58%	64,61%	8,17%	2,14%	0,13%
	75+	9,45%	89,34%	1,21%	.	.
Radni status odgovorne osobe	Ukupno	15,50%	58,58%	5,29%	4,07%	16,49%
	Zaposlenik	24,36%	72,52%	2,60%	0,51%	.
	Samozaposlen	3,16%	29,04%	10,02%	0,03%	57,76%
	Umirovljenik	16,54%	76,55%	4,38%	2,28%	0,06%
	Ostalo – nezaposlen	30,34%	8,82%	.	60,84%	.
Dohodak	Ukupno	15,50%	58,58%	5,29%	4,07%	16,49%
	Donjih 20%	14,46%	85,54%	.	.	.
	20 – 40%	21,05%	47,89%	1,15%	29,06%	0,21%
	40 – 60%	34,90%	64,74%	1,85%	.	.
	60 – 80%	27,76%	67,46%	4,74%	0,04%	.
	80 – 90%	23,89%	69,83%	0,27%	6,00%	.
	90 – 100%	6,59%	45,94%	9,85%	0,28%	37,34%
Neto imovina	Ukupno	15,50%	58,58%	5,29%	4,07%	16,49%
	Donjih 20%	63,06%	36,04%	0,49%	0,40%	.
	20 – 40%	43,08%	54,69%	3,71%	.	.
	40 – 60%	32,09%	55,28%	7,00%	4,55%	0,28%
	60 – 80%	19,58%	54,58%	7,52%	18,32%	.
	80 – 90%	17,45%	78,34%	3,43%	0,79%	.
	90 – 100%	7,65%	55,72%	5,19%	0,93%	30,51%

* Procjena se temelji samo na onim odgovorima kućanstava o posjedovanju štednih depozita kod kojih je specificirana i njihova valutna struktura.

IZDAVAČ

Hrvatska narodna banka
Trg hrvatskih velikana 3
10000 Zagreb
T. +385 1 4564 555
www.hnb.hr

GLAVNI UREDNIK

Ljubinko Jankov

UREDNIŠTVO

Vedran Šošić
Gordi Sušić
Davor Kunovac
Tomislav Ridzak
Evan Kraft
Maroje Lang

IZVRŠNI UREDNIK

Katja Gattin Turkalj

PREVODITELJICA

Vlatka Pirš

LEKTORICA

Dragica Platužić

DIZAJNER

Vjekoslav Gjergja

GRAFIČKI UREDNIK

Slavko Križnjak

PRIJELOM I GRAFIČKA PRIPREMA

Gordana Bauk

Za stajališta iznesena u ovom radu odgovorni su autori i ta stajališta nisu nužno istovjetna službenim stajalištima Hrvatske narodne banke.

Molimo korisnike ove publikacije da pri korištenju podataka obvezno navedu izvor.

ISSN (online)

Anketa o financijama i potrošnji kućanstava provedena u Republici Hrvatskoj 2017.

ISSN (online)

